

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET FOLYÓIRATA

CXXXIX. évfolyam • 2004. január

ALAPÍTVÁ

1862-BEN

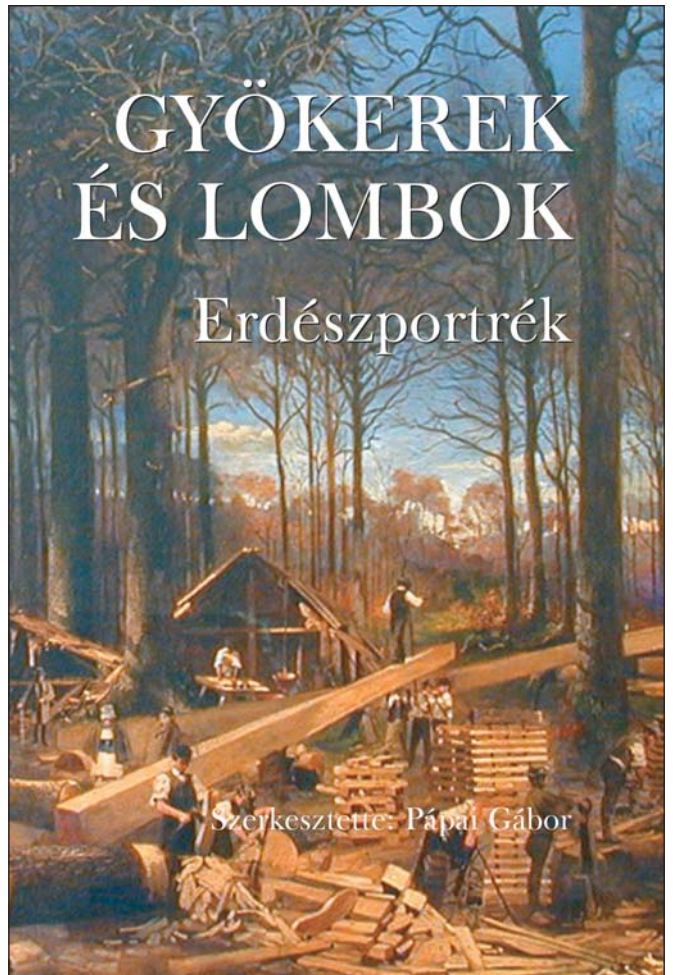
MTESZ-kitüntetettek

A MTESZ Szövetségi Tanács döntése alapján 2003-ban MTESZ-díjat kapott *dr. Winkler András* (bal oldali kép), a Faipari Tudományos Egyesület felterjesztése alapján. Emlékéremmel tüntették ki *Detrich Miklóst*, a SEFAG Híradó főszerkesztőjét, a Magyar Tudományos Üzemi és Szaklapok Egyesülete felterjesztésére. További sikeres munkát kívánva gratulálunk!

A decemberi címlap pontosított képaláírása:

A címlapon középen *Bedő Albert* portréja alatt az Országos Erdészeti Egyesület elnökei. Jobbról balra elnökségi idejük évszámával: báró *Tallián Béla* (1912–1921), *Dr. Herpay Imre* (1979–1990), *Schmotzer András* (1990–1998), *Dr. Madas András* (1956–1979), *Káldy József* (1998–2002), *Cserép János* (2002–), *Gróf Tisza Lajos* (1875–1898).

A harmadik kötetben megjelent életutak:

Kossow Gerronay József, Pál János, Retkes László, Wentzely Dénes, Zólyomi Bálint, Herpay Imre, Szederjei Ákos, Pankotai Gábor, Hibbey Albert és Riedl Gyula.

A kötet megrendelhető az Országos Erdészeti Egyesület titkárságán: 1027 Budapest, Fő u. 68., Telefon: (1) 201-6293. Ára: 2000 Ft.

Az eddig megjelent három kötet ára együttesen: 6000 Ft.

A kötetek külön is megrendelhetők.

A harmadik oldal

Ismét eltelt egy esztendő. A Természet nagy bomok-
órájából újból lepergett néhány maréknyi. Az erdő
gazdagabb lett egy évgyűrűvel, az erdész egy ősz
bajszállal, a fiatalabbja néhány tapasztalattal.

A szakma meg, úgy tűnik, változatlanul sodródik a
kívülálló politikusok olykor nem is saját elképzeléseinek
zűr-zavaros forgatagában. Mintha nem szeretnék a
tisztá – letisztult – helyzetet. Örökösen keverik, kavarják
a képzeletbeli fazékban az éppen aktuális rendszert, ál-
lapotot. Nincs megállás. Átszervezés, leváltás, kine-
vezés..., ne hogy végre megnyugodjon a szakmbergár-
da, s végre a vezetők is a szakmával, az adott terület er-
deivel foglalkozhassanak munkaidejük túlnyomó ré-
szében. Nem, nem és nem! Menni kell éjjel, nappal Pon-
ciushoz, Pilátushoz, felemelt vagy leborgasztott fejjel,
bogy azután, a tárgyalásokat követően, leborgasztott
vagy felemelt fővel távozzanak..., mert azt hiszik, hogy
eldőlt a kérdés.

Hát nem dőlt el semmi..., újra lebet kezdeni a meg-
beszéléseket, egyezkedni abban a reményben, hogy
mégiscsak sikeres lesz a tárgyalás.

„Fel sem merült az, hogy az erdészeti ágazatot főszo-
tálynál magasabb szintű szervezet irányítsa?” – bang-
zott el a kérdés 1991-ben, az éppen aktuális első számú
vezetőhöz. A válasz: „Tudomásom szerint nem. A köz-
igazgatási államtitkár – az ügymenet és az aktaforga-
lom áttekintése után – jutott arra a következtetésre,
hogy meg kell szüntetni a Földhivatalt és az Erdészeti és
Faipari Hivatalt is.” Igen. Az aktaszám az fontos, nem
a lényeg! Megszüntették. Azután ismét Hivatal let-
tünk..., most megint megszüntették..., hadd fogyjon a
türelem, a bizalom, a hit.

Bolygassuk tovább az erdőt, az erdészt, azután vagy
megszokik, vagy megszökik. Hol van már az erdő nyugal-
ma, az erdész nyugalma, a beígért támogatás az oly na-
gyon ábított erdőtelepítésekre...?! A tavalyi hó is elolvadt...,
az idén meg, úgy tűnik, már olvadni sem lesz minék.

Pápai Gábor

**Az OEE elnöksége, titkársága és a
szerkesztőség ezúton köszöni az újévi
jókívánásokat.**

Tartalom

Nyílt levél Pócs Tamás akadémikusnak	2
A Szeniorok Tanácsának közleménye	4
<i>Szigeti Nóra:</i> A molyhos tölgy ökológiája.....	7
<i>Szabóky Csaba:</i> Fénycsapdás találkozó	10
<i>Czeglédi István:</i> Védjük meg az alföldfásítást	12
<i>Dr. Tóth Béla:</i> Az alföldi facsemete a kapásnövény.....	13
<i>Apatóczy István:</i> Interjú Vaskó Ferenc erdészrel	15

Dr. Bartha Dénes:
Az év fája a fekete nyár 17 |

MEGOSZ híradó	24
Elnöki köszöntő	24
Keszthelyi konferencia	25

Unió országjelentés	27
---------------------------	----

<i>Detrich Miklós:</i> 25 éves a barcsi erdészképzés.....	28
--	----

Miről írtunk 100 éve, 50 éve?	30
-------------------------------------	----

Szarvasgomba-termesztési tanfolyam	30
--	----

Egyesületi hírek	31
------------------------	----

Kínai erdészek hazánkban.....	34
-------------------------------	----

FATE-OEE együttműködés	35
------------------------------	----

Gépesítési tanulmányút Ausztriában	39
--	----

Czerny Károly:
Fénnyel festett képek 40 |

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXXXIX. évfolyam 1. szám (január)

FŐSZERKESZTŐ: **PÁPAI GÁBOR** • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: **DR. SZIKRA DEZSŐ**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG TAGJAI: Andrédi Pál, Apatóczy István, dr. Bartha Dénes, dr. Czerny Károly, Detrich Miklós, Greguss László Géza, dr. Járasi Lőrinc, Mihályfalvy István, dr. Sárvári János, Zétényi Zoltán.

SZERKESZTŐSÉG: 1027 Budapest, Fő u. 68. Telefon/fax: 201 77 37 • Mobil: 06 30 97 15 255

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1027 Budapest, Fő u. 68. • FELELŐS KIADÓ: **CSERÉP JÁNOS elnök**

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2004. január 6.

ISSN 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, fotóért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

A címlapon: Tél a Kárpátokban. Fotó: Pápai Gábor

A vasi erdők és a vasi erdészek védelmében

Nyílt levél Pócs Tamás akadémikusnak

Tisztelt Pócs Tamás Úr!

Élünk és dolgozunk még néhányan azok közül, akik több mint fél évszázada szolgáljuk a vasi erdöket. Mi kérjük arra, hogy a Vas Népe napilapban megjelent „Az erdők védelmében” c. olvasói levelével kapcsolatban fogadjon el tőlünk néhány kritikai megjegyzést, észrevételt, cáfolatot, ajánlást azért is, mert ez a hosszú szolgálat kötelességünké teszi, és talán fel is jogosít minket arra, hogy e levélben foglalt néhány valótlan állítást, hiányos tájékozottságból fakadó tévedést kiigazítsunk. Nyílt levelünknek az is célja, hogy a vasi erdöket féltő, szerető, erdőkért rajongó, azok sorsáért aggódó természetbarátok hiteles tájékoztatást kapjanak, a tényeket, a valóságot tárjuk eléjük.

Az erdők államosításától, 1945-től 57 esztendő telt el. A vasi erdők területe akkor 67 ezer ha volt, melynek 90 %-a, 61 ezer ha állami tulajdonú lett, és annak 92 %-a államerdészeti kezelésbe került. Ezt a kezelést a többször átszervezett, megváltoztatott nevű Vas megyei Állami Erdőgazdaság (ma Szombathelyi Erdészeti Rt.) látta és látja el. Az erdők területe 57 év alatt 93 ezer ha-ra, az erdőszűltség 20,4 %-ról 27,8 %-ra, az élőfakészlet 6,7 millió m³-ről 18,0 millió m³-re, a hektáronkénti *élőfakészlet* 102 m³-ről 195 m³-re, az éves fatermés (évi folyónövedék) 238 ezer m³-ről 630 ezer m³-re növekedett. Az erdők fajajviszonyait szinte teljes egészében változatlanul hagyta (*a tölgyet is*) csak a cser, gyertyán, akác sarjerdők egy részének átalakításával és az új erdők telepítésével növelte az erdőfenyő százalékos arányát. A majdnem háromszorosára növekedett összes élőfakészlet és a közel duplájára emelkedett hektáronkénti élőfakészlet a kiváló erdőgazdálkodói munka eredménye. Sohasem termelték ki az éves fatermés (éves folyónövedék) mennyiségét, nagysága még a 400 ezer m³ fölé is csak néhány évben emelkedett. A vasi erdők élőfakészlete ezéért évről évre növekszik.

Az államerdészeti kezelés egyéb eredményei: beerdősítették a háborús és háború utáni években üresen hagyott vágásterületeket, elvégezték a gondozatlan fiatal erdők ápolását, új erdöket tele-

pítettek a mezőgazdasági művelésre gazdaságosan nem alkalmas szántókon. A magánerdőkkel átvett segéderdészeket, erdő- és vadőröket erdészekké képezték. Parkokat, arborétumokat újítottak fel és bővítettek, parkerdőket alakítottak ki, természetvédelmi feladatokat láttak el állami erdőkön kívüli területeken is, üzemi magtermő ültetvényeket létesítettek, valamennyi nagyobb erdőtestben minden időben járható stabilizált feltáró utakat építettek.

Az Ön olvasói levelében erről szó sem esik, annál inkább arról, hogy „A profitorientált erdőgazdálkodással szemben a társadalom igényeinek jobban megfelelő, az erdők közjóléti, védelmi funkcióit figyelembe vevő erdőgazdálkodásnak kell teret nyernie.” Ezt a kioktatást nem érdemeltük meg, hisz *a közjóléti erdőgazdálkodást* mi kezdtük Vasban legelőször. Annak eredményeiről *dr. Borsos Zoltán* a Vasi Szemle 1975/3. számában „A vasi erdők a közjólét szolgálatában” c. tanulmányában be is számolt. Az Állami Erdőgazdaság (Erdészeti Rt.) ezirányú törekvéseiről, szemléletéről pedig *dr. Borsos Zoltán* a Vasi Szemle 2003/2. számában „Ökológiai alapú erdőgazdaság” címmel írt tanulmányt, melyben azt tárgyalja, hogy a vasi erdészutódok hogyan próbálják megvalósítani a természeti környezet sérelme nélkül fenntartható fatermesztést, potenciális termőhely-hasznosítással. Beszámol az Erdőgazdaság ökoszisztéma szemléletű erdősítési fajapolitikájáról, a szervesanyag termelés fokozásának ökológiai és gazdasági kényszerűségéről, a természetközeli és természetközeli ökoszisztémák elpusztításának sokrétű ökonómiai, ökológiai, társadalmi következményei közül legjelentősebb sokféleség csökkenésének veszélyeiről. Kiemeli az Állami Erdőgazdaság törekvéseit a természetközeli ún. származékerdők kialakítására, melyekben az egyik faj a természetes erdőtípus valamelyik főfaja. Ezek közül a legfontosabb a gyertyán alsószintes erdőfenyves. Vizsgálatokkal bizonyítja az állami erdészek ezirányú célkitűzéseinek helyességét, mert nemcsak a szerves anyagot termelő fajajokra, hanem a mikroflórára és faunára, a talaj-

életre is kedvező hatással van a gyertyán alsószintes erdőfenyvesek alatt kialakuló szelidhumusz (mull, televény).

Elismerjük, hogy hiba volt a *lucfenyő* felkarolása. Most már tapasztaljuk, hogy nálunk nem bírja az extrazonális létet, nyershumusz és száraztőzeg képzésével pedig az ökoszisztémát károsítja. Azt is elismerjük, hogy a vasi erdők elmúlt 60 évében volt 12 olyan esztendő (1974-1986), amikor a természetközeli erdőgazdálkodással szemben az iparszerűt támogattuk. Annak eredménye az a néhány nagy tarvágás, melynek beerdősítéséből származnak a több tíz hektáros fiatal erdőfenyvesek. Azok, középkerületben történő gyertyán-alátelepítéssel természetközeli erdőkké alakulnak. Ma már a nagy tarvágások, a vegyszerezések a múlt tévedéseinek tekintendők. Örök nyomot nem hagytak erdeinkben.

A kis tarvágások nem károsítják az ökoszisztémákat. Az 1952-es nagy tölgy-makk termésből származó kis tarvágások és ernyős felújítógágások farkaserdői – ma már 50 éves erdők – kezdettől tartó megfigyeléseinek, vizsgálatainak bizonyossága szerint a kistarvágások után sem nitrifikálódás, sem talajsavanyodás nem következik be. Az aljnövényzet megkímélésével, azonnali újraerdősítéssel a károsodás jelentéktelen, mert a kívülről jövő behatások rövid idő alatt kiegyenlítődnek, és sem a makro-, sem a mikroflórában és a faunában, sem a humuszformában észrevehető változás nem történik. E megfigyelések és vizsgálatok eredményeinek birtokában a kis tarvágások felújításokat nem ellenezünk.

Nem érthetünk egyet azzal az elkülönítéssel sem, mely az erdőgazdálkodást *profitorientált* és ráfordításos, költségterítési kategóriákba sorolja, mert figyelmen kívül hagyja a szakmai önbecsülést, az elhivatottságot. Ha a profitorientáltság határozta volna meg több generáción keresztül elődeink, a mi, vagy utódaink munkáját, akkor ma nem lenne mit félteni és megvédeni. Nem vitatjuk az Őrség területére vonatkozó szakmai kritika mindegyikét. Azt azonban igen, hogy ezek mind a profitorientáltságból származnak.

A társadalom elvárása az erdőgazdálkodással szemben nemcsak az ökológi-

ai és szociális feladatok teljesítése, hanem az *ökológia alapú erdőgazdaság* lehetőségeiből fakadó fatermesztés is, mert a közjólét egyik összetevője az anyagi jólét, melynek alapja a materiális javak minél gazdaságosabb megtermelése. Ezért valljuk mi gyakorlati erdészek az ökológiai, ökonómiai és szociális rendeltetés azonos súlyú fontosságát.

A ma erdőgazdálkodása korszerű felszereléseket, gépekkel ellátott jól képzett szakmunkásokat és kellő feltárságot igényel. Mindez jelentős költségigényű, amit csak jó gazdálkodással lehet megtermelni. Ez a szakmai igény nem azonos a profit szemlélettel. A fatermesztés fokozásáról, a gazdasági hozamról való lemondás nem felelhet meg az adott térség társadalmi igényének.

A levélben egy – bizonyára hiányos tájékoztatásból fakadó – súlyos vád is szerepel, mely így hangzik: „A *megtermelt faanyag* feldolgozatlan formában történő tömeges külföldi értékesítése”. Válaszunk erre a következő: Vas megyében a kitermelésre kerülő faanyag több mint 60 %-a hazai felhasználásra kerül. Fenyőben szegény ország lévén a magyar nemzetgazdaság szempontjából a házépítésekhez nélkülözhetetlen épületfarönk 100 %-a hazai igényeket elégíti ki. A *faexport* döntő része papírfá, amelynek nem megoldott a hazai feldolgozása. Magyarországon nincsen papírfát feldolgozó cellulóz üzem. Ezért kimondottan előnyös, hogy ezen faanyag exportra kerülhet. Ez nem természetvédelmi vagy erdészeti szakmai kérdés, ez társadalmi, makrogazdasági adottság. A faexport számonkérése az erdészeken ahhoz hasonlít, mintha a cukorrépa-termelő gazdákon kérnénk szakor a hazai cukorgyárak bezárását.

Ami pedig a *szálasztást*, a szálasztóüzem bevezetését illeti: attól féljük legjobban, és attól akarjuk megvédeni a vasi erdőket, mert az gyertyános tölgyesekben, bükkös tölgyesekben az elgyertyánosulás, fenyőelegyes tölgyesekben (*Pino-Quercetum*) az elfenyvesedés veszélyét rejti magában. A szálasztást az államerdészeti kezelés kezdetén több helyen megpróbálták. A Farkaserdőben 50 évvel ezelőtt mi is. Az Erdő c. szaklapunk 1958/4 számában dr. Borsos Zoltán azt le is írta. Fél évszázad telt el azóta. Beigazolódtott, hogy a mi fafaj- és termőhelyi adottságaink nem teszik lehetővé sikeres alkalmazását. A szentgyörgyvölgyi és soproni szálasztóerdő is csak tudományos kísérletnek tekinthető. Eredményeik nem adnak biztatást bevezetésére több ezer hektáron. A veszélyt, a sikertelenség okát

az adja, hogy a felújulási és fejlődési optimumában lévő gyertyán a szálasztás során a legkevesebb fény hatására is erőteljes növekedésnek indul és a bükk, tölgy erdeifenyő fölé emelkedik és azokat elnyomja. Erdeink védelmében ezért emeljük fel szavunkat. Ott ahol a gyertyánnal azonos felújulási és fejlődési optimumban van az erdeifenyő, ott szóba jöhet a kísérlet, de csak a kísérlet.

Kérjük, nézze el nekünk a terjedelmesebb tájékoztatást és a néhány ellenvéleményt, kiigazítást, cáfolatot azért is, mert tudjuk, hogy Ön másirányú elfoglaltságából fakadóan kevés időt tudott fordítani a vasi erdőgazdálkodás tanulmányozására. Másrészt azért is, mert ezek az erdők a szívünkhöz nőttek, sorukért, jövőjükért aggódunk. Mi gyógyítottuk be háborús sebeiket, mi növeltük területüket majdnem másfélszeresére, élőfakészletüket majdnem háromszorosára, éves fatermesztésüket (évi folyónövedék) is majdnem háromszo-

rosára. Erdész utódainkat pedig azért védjük, mert az általunk is elismert hibákat – túlzott lucosítás, néhány nagytarvágás – mi vétettük. Az erdőfenntartás, erdőművelés, erdőhasználat, erdővédelem, erdőfeltárás üzemi gyakorlatát pedig tőlünk tanulták. Az elkövetett hibák kijavítását pedig – okulva a múlt tapasztalataiból – folyamatosan, jó szinten gyakorolják.

A fentiek alapján nem értünk egyet a Vas megyei állami erdők természetvédelmi vagyonkezelésbe adásával. Az elképzelés megvalósulása a jövőre nézve beláthatatlan következményekkel járna.

Őszinte tisztelettel és nagybecsüléssel:

Keresztes György

ny. főmérnök

Horváth Lajos

ny. vezérigazgató-helyettes

Dr. Borsos Zoltán

ny. főmérnök

Szombathely, 2003. október 14.

Sem a gazdaságok, sem a nemzeti parkok nem engednek

Az állami vagyonkezelő a napokban közölte: nem hajlandó átadni a nemzeti parkoknak azt az 58 ezer hektár védett állami erdőt, amit *Haraszthy László* helyettes államtitkár, a zöldtárca természetvédelmi felelős vezetője kért korábbi javaslatában. Sőt az ÁPV Rt. úgy látja, még azokat az erdőket is az állami erdőgazdaságoknak kellene inkább átvenniük, amelyeket most a természetvédők kezelnek.

* * *

Új szakaszához érkezett a héten az a küzdelem, amelyet az állami tulajdonú nemzeti parkok folytatnak az állami erdőgazdaságokkal a védett állami erdőkért. Az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Részvénytársaság (ÁPV Rt.), az erdőgazdaságok felettese elküldte válaszát *Haraszthy László* helyettes államtitkárnak, a nemzeti parkok felügyelőjének: az állami erdészeti nem kívánja átadni a kért 58 ezer hektár védett erdőt. *Haraszthy László* kérdésünkre közölte: nem tekinti érdemi válasznak a levelet.

A 970 ezer hektárnyi állami erdőből 350 ezer hektár védett, az összes védett erdő 90 százaléka. Ezt az állami erdészeti részvénytársaságok kezelik. A nemzeti parkok csupán 23 ezer hektáron látják el a feladatokat. A környezetvédelmi minisztérium helyettes államtitkára úgy látja: a védett erdőkben olyan

gazdálkodás zajlik, ami nem feltétlenül szolgálja a természet védelmét. Az erdőgazdaságok véghasználatlaltal – tarvágással – hasznosítják az erdőt: háromhektáros foltonként egyszerre vágják ki a fákat, majd újakat telepítenek.

A nemzeti parkok – a világ más részein elfogadott szisztéma szerint – szálasztó kitermelést folytatnának. A védett erdő területének öt-tíz százalékán vágják ki évente a fát. „Így állandó erdőkép fogadna mindenkit: a tavalyi kis csemetétől a kétszáz évesig mindenféle fa megtalálható volna” – állítja *Haraszthy László*.

A helyettes államtitkár szerint az állami erdők kevesebb mint négy százaléka kerülne a nemzeti parkok vagyonkezelésébe. A kért területek elsősorban az Alföldön és az aggteleki térségben vannak.

Az ÁPV Rt. szerint a megjelölt területek nem a természetvédelmi szempontból legfontosabb helyeken találhatók. *Farkas Andrea* szövívő közölte: az erdészeti társaságok másfél-két milliárd forintot áldoznak évente saját pénzükből a természet értékeinek megóvására. Elmondása szerint kérték a Természetvédelmi Hivatalt, hogy a 2004. évi költségvetésben ellentételezze költségeiket. Úgy látszik azonban, hogy ez nem fog megtörténni, mint ahogyan az elmúlt hét évben sem történt meg.

Az állami vagyonkezelő azt is sérelmezi, hogy a természetvédők főleg jó hozamú erdők átadására számítanak. Kérésük teljesítése 800 millió forinttal csökkentené a gazdaságok eredményeit, s elmaradna 6–6,5 milliárd forint költségvetési befizetésük. Az ÁPV kifogásolja azt is, hogy egyes nemzeti parkok csak vagyonkezeléssel foglalkoznának, míg mások hatóságként is tevékenykednének.

* * *

Több ezer hektár odaítéléséről dönt a kormány

Haraszthy László szerint megalapozatlan az ÁPV Rt.-nek az a javaslata, hogy az állam ellentételezze az állami erdőgazdaságoknak azokat a költségeit, amelyeknek a viselését a természetvédelmi törvény írja elő. Más kérdés, tette hozzá a helyettes államtitkár, hogy az államnak bővítenie kell a természetvédelmi szolgáló forrásokat, ám nem kártalanítás formájában.

Megtudtuk: négy nemzeti park végezne kizárólag vagyonkezelést, a további hat parkban ugyanis ennek egyelőre nincsenek meg a feltételei. A minisztériumi vezető szerint a nemzeti parkok a világon mindenütt vagyonkezelőként működnek. A hatósági tennivalókat itthon is átvennék a folyamatosan kialakuló egységes zöldhatóságok. Ezek vízügyi, környezetvédelmi és természetvédelmi feladatot egyaránt ellátnak majd.

Mindkét fél a nyitottságát, tárgyalási készségét hangoztatja, de egyik sem enged. A döntés a kormányra vár.

(Magyar Hírlap)

Adjon az Isten

**Adjon az Isten szerencsét!
Szerelmet, forró kemencét,
Üres vékamba gabonát,
Árva kezembe parolát!
Lámpámba lángot, ne kelljen
Korán az ágyra hevernem.
Kérdésre választ Ő küldjön,
hogy hitem széjjel ne düljön.
Adjon az Isten fényeket!
Temetők helyett életet.
Nekem a kérés nagy szégyen,
Adjon úgy is, ha nem kérem.**

Nagy László

A Szeniorok Tanácsának közleménye

Az OEE Szeniorok Tanácsa időszerű ülését 2003. november 4-én tartotta Budapesten, az OEE (Fő u. 68. sz. alatti) 425. sz. tárgyalójában. Az ülésen részt vett a tagság 70%-a, ill. meghívott vendégek.

Az elnöki üdvözlés és megnyitó után a tagság néma felállással, méltósággal emlékezett 1956. november 4. áldozataira, illetve az időközben elhunyt *Jakabffy Ernő, Lessényi Béla* kollégáinkra, tagtársunkra, akik példászerű emberi értékek közvetítői voltak.

Az *első napirend* keretében *Haraszthy László KvVM b. államtitkár* „A Természetvédelem és az Erdészet életszerű együttműködésének lehetőségei” címmel vázolta a Természetvédelmi Hivatal által érvényesítendő jogszabályi kötelezettségeket és azt a „mozgásteret”, amelyben a két szakág együttműködése zavartalanul fejlődhet. A tervezett téma szerepeltetését, a „közös gyökérből sarjadó” erdészet és a természetvédelem között felszínre kerülő feszültségek váltották ki. Az előadó készséggel vállalkozott e probléma megvitatására remélve, hogy a véleménycsere elősegíti az azonos érdekű megoldások kialakulását.

Az előadó előljáróban fontosnak tartotta kiemelni, hogy:

– A közelmúltban az erdőügy megítélése igen sok módosuláson ment át. Ebben a folyamatban szükségszerű az egyes, eltérő szempontból megközelíthető szakkérdések megvitatása. A fogalmak „közös nevezőjű” értelmezése azonban párbeszéd útján történhet, amire ő készen áll.

– Véleménye szerint minden kérdést az adott időszak függvényében és komplexen kell szemlélni. Ezért fogadta el személyesen a témakör közös elemzésének lehetőségét. A nézetkülönbségre, többek között, okot szolgáltat például az, hogy az akácerdő 30%-a ott van, ahol tölgy is lehetne! Az ő szemléletükben a természetszerűbb és állandó „erdőkép” megtartása, alakítása jelenti a célállapotot. A gyepterületek kezelését is másképpen ítélik meg. Nézetükben nem kell feltétlenül beerdősíteni, felújítani. Igaz, ennek az igénynek a teljesítése más jellegű erdőkezelést és többletfeladatot igényel, költség tekintetében is. A természetvédelemnél az ilyen felfogású erdőművelésre, kártala-

nításra vagy többletigények teljesítésének fedezésére mintegy 1,5 Mrd Ft-ot terveztek a következő költségvetésben, hogy a finanszírozás feladatarányos lehessen.

– Megemlítette, hogy felmerült a védett erdős területek bizonyos részeinek természetvédelmi vagyonkezelésbe vétele. Azonban ezzel nem kívánták sérteni az erdészet integritását. Az elgondolásuk arra irányul, hogy a nézetük szerinti használati, kezelési módszerek kialakítására tapasztalatot szerezzenek. A megoldásra úgy keresnek a választ, hogy egyik fél érdeke se sérüljön, és a két ágazat közötti átjárás, jó együttműködés biztosítható legyen. Hiszen az egységes szemléletű kezelési módszerek kialakítása közös érdek. Így merült fel – mintaterület jelleggel – elsősorban az Aggteleki NP területére eső erdőrészek átvétele, ahol az erdő gazdasági értéke kevésbé dominál. Ui. Az ÁPV Rt. vagyonkezelésében az érdekkülönbség legkifejezőbb eleme a piaci értékítélet. Ebben a szemléletben a fa hasznosítása, a profit a meghatározó. A természetvédelem viszont nem törekszik profitra. Hangsúlyosabb szerepet kap az élőhely jelleg fenntartása és az ökoszisztéma, az erdő gondozása.

– Kiemelte továbbá, hogy az egységes feltételű erdőkezelés irányítása természetvédelmi szempontból is kívánatos. Hiszen a hosszabb távú szemlélet érvényesítése jelentheti a természeti erőforrással történő optimális gazdálkodást. A nézeteltérések az esetlegesen előforduló, említett kritikus kérdésekben sem feloldhatatlanok, egyrészt mert pl. a cca. 1200 erdőrészből 2%-nyi területre esett lényegi korlátozás. Másrészt a természetvédelem szakmai létszámának mintegy harmada erdészeti képesítésű – valamivel kevesebb gyakorlati tapasztalattal –, de a szakmai háttér is adott. Az sem közömbös, hogy amíg a természetvédelem feladatellátásának pénzügyi feltétele 4 km-nyi autópálya költségével arányosítható, addig az erdészet 1 km-nyi feltétellel rendelkezhet. Közös cél kell legyen, hogy ezt vagy ennél nagyobb arányt a két szakág közösen szerezhesse meg a minél természetszerűbb és hatékonyabb hasznosítás érdekében.

A Szenioroknál kialakult véleménycsere igazolta azt, hogy a nézetek üt-

köztetése a szakma nagy gyakorlatú tagjaival erősítheti a két szakterület hatékonyabb együttműködését. Reméljük, hogy a még tisztázásra szoruló kérdések – Államtitkár Úr „igérvényének” megfelelően – egy nemzeti parki helyszínen folytatódhat.

Az elhangzottakkal összefüggésben kérdéseket intéztek és észrevételt tettek: *dr. Szász Tibor, dr. Járasi Lőrinc, dr. Erdős László, dr. Király Pál és Varga Béla*, amelyekből jellemzőbb észrevételek a következők:

– Az erdővel összefüggő konfliktusforrások jelentős része vezethető vissza az ún. Trianoni-szindrómához, mert a sérülés itt volt a legkifejezőbb, illetve a megcsönkített ország tűzifa-ellátása érdekében került előtérbe a gyorsan növekvő fafajok telepítése. Ugyanakkor az erdész természetszeretétét mi sem bizonyítja jobban, hogy az ő munkájuk eredménye a védelemre érdemesült természetszerű erdőrészek jelentős aránya!

– Kérdés, hogy a régi viszonyok visszaállítására irányuló elképzelés melyik korszakra vonatkozatható? Számításba véve ma már az egyre nyilvánvalóbb éghajlatváltozás előjeleit?

– A természetvédők „máshogy látása” sok esetben a gyakorlatiatlanságot tükrözi, és bizonyos (tisztázatlan és „jogászkodó” megközelítésű) részletkérdések miatti viták a lényegről vonják el a figyelmet!

– Felmerülő kérdés, hogy a hazai védett területhez viszonyított, cca. 1/3-os védett erdőterület arány kellően megalapozott-e? A környező nemzetek nagyobb erdőszűrségű területeihez viszonyítva ez az arány ott jelentősen alacsonyabb! Ez jelzés értékű, és felveti az erdő szerepének megfontoltabb felülvizsgálatát. Ui. Fokozódik a fa iránti igény, amely a természetes energiahordozó jellegében is tapasztalható.

– Az ún. Pro Silva, természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodási irányelvek nem vitathatóak és helyesek is. Gyakorlati érvényesülésük azonban, elsősorban magántulajdonú, természetszerű erdőkben és fokozatosan remélhető.

– A „másképp látáshoz” célszerű a tapasztalatok leszűrésére alkalmas mintaterületeket kijelölni, ill. az elképzelést tudományosan kellően megalapozni.

A véleménycsere alapján a következő állásfoglalás összegeztető:

• *Az erdészeti elvi irányítása egy „főbátóság” útján történjen.* A – már így is – túlzott irányítási tagoltságot kockázatos tovább fokozni, mert az veszélyez-

tetné az erdők – szakmai követelményeket kielégítő – kezelését.

• *Az egységes irányítás, ill. az erdők állami részének non profit jellegű vagyongazdálkodása oldaná az erdészeti és a környezet-termesztvédelem közötti ellentéteket, hiszen a természetvédelem történetileg az erdészeten belül alakult ki. Ilyenformán megszűnnének az eltérő érdekeltségek és a „birodalomépítést” motiváló tényezők.*

• *A két szakterület közös érdeke kidolgozni az erdőkezelés közös nevezőjű stratégiai tényezőit, amelyekre a programok, célok alapozhatók. A jelenlegiek túl tagoltak. Utasítás részletességűek, nehezen kezelhetők. Szóhasznála-*

tuk, megfogalmazásuk félreérthető, sok esetben átfedésben vannak.

• A természetvédelem számára fontos feladatnak tűnik az, hogy az összes védett területre legalább olyan mélységű – térbeli rendet is biztosító – értékleltár készüljön mint az erdőre vonatkozó Erdőtervek.

• A védett erdőterületből *amennyit indokolt vagyongazdálkodásba vételre szorgalmazni, amennyin az elméletileg kidolgozott erdőkezelési formát – a minta-területen – a gyakorlat bizonyított.*

• A jövőben a természetvédelmi – erősebb – jogszabály gyakorlati eredményességét az önmérséklet döntően befolyásolja.

S. Nagy László

Időt nyertek az erdészek

Szakmai körökben felháborodást váltott ki a tervezett intézkedés

Megyei körkép – Hatalmas felháborodást váltott ki szakmai körökben az a hír, hogy a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Természtvédelmi Hivatala saját kezelésbe kívánja vonni az állami erdők egy részét.

A Szombathelyi Erdészeti Rt. 2003. augusztus 22-én kapott levelet az ÁPV Rt.-től, a társaság tulajdonosától. A levél szerint a Természtvédelmi Hivatal Vas megyében 14 ezer hektár (országos szinten több mint 58 ezer hektár) állami erdőt kíván saját vagyongazdálkodásba vonni. A tervezett kezelésváltás két, a vasi erdőgazdálkodás szempontjából kulcsfontosságú területet, az Őrséget és a Kőszegi-hegységet érintette volna. A hír hallatán az erdészeti szakemberek szinte kivétel nélkül katasztrófától, az erdészeti rt. ellehetetlenülésétől tartottak. Számításaik szerint az rt. éves szinten 600 millió forinttal gazdagítja az állami költségvetést, a két érintett térségben komoly beruházások fejlődtek be az elmúlt időszakban, így érthetetlen, miért akar megszabadulni az állam a hasznos hozó ágazattól. Amennyiben a kezelésváltás bekövetkezik, a társaság vagyona közel 4 milliárdnyit kerülne az Őrségi Nemzeti Park kezébe. A becsült 600 fős létszámleépítés miatt kalkulált végkielégítés további 150 milliót húzna ki a társaság zsebéből, nem beszélve a feleslegessé váló hatalmas gép- és eszközparkról, amit feltehetően mélyen áron alul kellene értékesíteni – vélelmezték a szakemberek.

Miután a tervezet napvilágra került, szinte minden fórum tiltakozásának

adott hangot. A Vas Megyei Agrárkamara levélben tájékoztatta a földművelésügyi és vidékfejlesztési minisztert a kialakult helyzetről. Györffy Lászlótól, az agrárkamara alelnökétől megtudtuk: levelükben leírták, hogy az erdészeti rt. területein minőségi erdőgazdálkodás folyik, a természetvédelmi előírások maximális betartásával. Így tehát nincs szakmai indoka a kezelésváltásnak, nem beszélve 600 munkahely és többmilliárdnyi vagyon bizonytalan sorsáról. Válaszlevelében a miniszter biztosította a szakembereket, hogy a kezelésváltásra nem kerül sor. A rengeteg tiltakozás hatására és az alapos szakmai vizsgálatok után az illetékesek úgy döntöttek, lekerül az ügy a napirendről.

A Vas Megyei Tudományos Ismeretterjesztő Egyesület asztaltársasága a környezetvédelmi miniszternek küldte el levelét. Horváth János, az asztaltársaság tagja elmondta: a kezelésváltás lehetőségét adna a hatósági és a végrehajtási feladatok összemérésére. A Természtvédelmi Hivatal rendelkezik ugyanis azzal a törvényi háttérrel, amely alapján módja van a gazdálkodásban a természetvédelmi érdekek érvényesítésére. Mi biztosítaná ezt független külső szerv kontrollja nélkül? Az erdészeti rt. mellett lobbizott a Mezőgazdasági, Erdészeti és Vízügyi Dolgozók Országos Szervezete is, amely a kancelláriaminisztert kérte, hogy állítsa le a tervezett kezelésváltást.

A kezelésváltásról érkezett hírek régen tapasztalt összefogást váltottak ki az érintett falvak körében is. Négy kistérség 45 polgármestere látta el kézjeggyel azt az állásfoglalást, melyben a

döntéshozókat arra kéri, „a térség állami érdeinek vagyonkezelési joga ne kerüljön át az Őrségi Nemzeti Parkhoz”. A települések polgármesterei szerint a kellően végig nem gondolt terv súlyos károkat okozna a térségben, ugyanis 600 család, közel 2000 ember megélhetését érinti.

Érdeklődésünkre *dr. Pethő József*, a Szombathelyi Erdészeti Rt. igazgatója elmondta: annyi már bizonyos, hogy a januárra tervezett kezelőváltás elmarad. Arról azonban, hogy végleg feledésbe merül-e a szakma ellenszenvét kiváltó terv, hivatalos értesítés még nem érkezett. Félhivatalos információk alapján úgy tűnik, az ügyet levették a napirendről.

Pethő József elmondta, az elmúlt három hónapban az állami erdők ügyét társasági, hatósági és gazdálkodási szinten minden érintett megismerte: miniszterektől, államtitkároktól, hivatalvezetőktől egészen az önkormányzati vezetőkhöz, vagy az egyszerű állampolgárokig. Az igazgató szerint a visszajelzések kedvező döntést sejtetnek. Leszögezte, az erdőgazdálkodási munkát az erdészeknek kell irányítaniuk, egyensúlyban tartva a szakmai érveket a természet rendjével. Pethő József meglátása szerint így kellene vélekedniük a természetvédőknek is.

Dr. Markovics Tibortól, az Őrségi Nemzeti Park igazgatójától megtudtuk, a környezetvédelmi tárcát az ÁPV Rt. levélben értesítette, hogy az állami erdők átadása-átvétele pillanatnyilag nem aktuális. Az igazgató azonban elmondta, a Természetvédelmi Hivatal továbbra is igényel majd állami erdőket. Véleménye szerint ugyanis a nemzeti parkok területén lévő állami erdőket – amint azt a nyugati, dél-európai példák is mutatják – nem nyereségérdekelt gazdasági szervezeteknek, hanem a természetvédelem erre szakosodott szerveinek kell művelniük. A kistérségi összefogás Markovics Tibor szerint azért jött létre, mert az erdészeti Rt. településeknek juttatott tájékoztatója „enyhén szólva is hagy némi kívánnivalót maga után”.

Tóth Gábor
(*Vas Népe*)

34 éves, erdő- és vadgazdálkodási technikus, több mint tízéves szakmai gyakorlattal munkát keres. Minden megoldás érdekel. Telefon: 06-20-9937-908

Kommandó járja az erdőt

Egyedülálló együttműködés alakult ki a dél-somogyi erdészetek között. Az Őrtilostól Kókútig és Véséig terjedő, csaknem 200 ezer hektárnyi erdőterület egységes védelmére hivatásos őrző-védő szolgálatot működtet a térség négy szomszédos erdészete, hogy a rendőrséggel összehangolva közösen gátolják meg az erdei bűncselekményeket és károkat.

– Érezhető hatása van a közös erdővédelmi szolgálatnak: visszaszorult az elektromos kerítések, berendezések rongálása, a lopás és vadorzás, jóval kevesebb a területeken való illetéktelen tartózkodás – mondta *Németh Péter*, a Kaszó Erdőgazdaság Rt. főmérnöke. *Bogdán József*, a Sefág Rt. nagyatádi erdészetiének igazgatója szerint a bármi-

kor mozgósítható szolgálat elősegíti a hatékony vagyonvédelmet. Mivel a bűnelkövetők sem tartják magukat a gazdasági vagy földrajzi határokhoz, a védelem és a megelőzés is megkívánja a térségi együttműködést.

– A legutóbbi fogás egy értékes trófea volt, amelyet egy gépkocsi csomagtartójában próbáltak a területről kicsempészni. Az ügyet átadtuk a rendőrségnek – mondta *Szegvári József*, az erdészeti kommandó irányítója. – A rendszeres és szinte folyamatos járőrözés szerepe a lopások, illetéktelen szállítások, rongálások megelőzése. Ősziól tőz az orrvadászat is, s hetente mintegy 8–10 hurkot számolnak fel a kollégák.

Bíró Mária
(*Somogyi Hírlap*)

Árnyékrácsok. Fotó: Greguss László Géza

Ózdon a helyzet kritikus

Óriási hiány jellemzi a tűzéptelek fakínálatát országsszerte. A telepvezetők az okok között az erőművek fatüzelésre való áttérését és a feketekereskedelem felvirágzását említették. A helyzet talán Ózdon a legkritikusabb. A helyi tűzéptelep tulajdonosa elmondta: „ha az ember végighajt az erdő mellett, láthatja a teherautókat, melyekre mázsaszám rakodják a lopott fát.” A helyi újság pedig tele van olyan hirdetésekkel, melyekben mázsánként 600 forintért kínálják a tüzelőt. A telep árai ennél magasabbak lennének, nagyjából ezer forintért adnák a fát, ha lenne. A feketekereskedelem szereplői ráadásul ingyenes házhoz szállítással

csábítják a vevőket, akiket persze rendszeren becsapnak a mérés során. A helyzet kilátástalan. A teleptulajdonos már azzal is próbálkozott, hogy maga jelentkezett a hirdetésre, ám a csalók megmaradtak saját értékesítési csatornáik mellett. A székesfehérvári DBK vezetője, *Tallér Gábor* szerint a feketekereskedelemmel egyféléképp tudják csak felvenni a harcot: tisztességes kereskedéssel, mérsékel, s azzal, hogy megbíznak a vásárlók józan eszében. Akit egyszer már átverték, az biztos, hogy legközelebb a telepről szerzi be a tüzelőt.

tk
(*Magyar Hírlap*)

Adalékok a molyhos tölgy (*Quercus pubescens* Willd.) ökológiájához

A termőhelyi adottságok és a fajok közti versengés szerepe a molyhos tölgy hibridizációjában Sopron környéki mintaterületeken

Bevezetés

A mézskedvelő, melegkedvelő fajként számon tartott molyhos tölgy (*Quercus pubescens* Willd.) előfordulását az utóbbi években egyre több mézszentes termőhelyről jelentik. A Szárhalmi-erdő változatos, mozaikosan megjelenő mézstartalmú és mézszentes alapkőzetein egyaránt előfordul, főként szegélytársulásokban. E mintaterületen mikromorfológiai bélyegek alkalmazásával (a hibridizáció mértékének meghatározásával) lehetőség nyílt a kocsánytalan tölgygel (*Quercus petraea* [Matuschka] Liebl.) való kereszteződés és az ökológiai igények együttes vizsgálatára.

A kutatás célja

A hagyományos cönológiai vizsgálatok mellett a fajon belüli (intraspecifikus) változatosságra irányuló vizsgálatokkal igyekeztem választ találni a következő kérdésekre:

– Olyan mozaikos termőhelyen, mint Sopron környéke, kimutatható-e összefüggés az alapkőzet és talajadottságok, valamint a molyhos és a kocsánytalan tölgy hibridizációjának mértéke között?

– A különböző adottságú termőhelyeken milyen mértékben fordul elő molyhos tölgy?

– Milyen szerepet játszhat az introgresszió a faj termőhelyi adaptációjában?

– Milyen szerepet játszhatnak természetes, ill. antropogén tényezők a molyhos tölgy Sopron környéki előfordulásában?

– Milyen folyamatok várhatók a faj szempontjából a kíméletesebb erdőgazdálkodási módok hatására?

A vizsgált terület bemutatása

A mintavételi pontok a Soproni-dombvidék erdőgazdasági táj Sopron-Fertőrákosi mészdombok tájrészletében található. A terület a florisztikai besorolás szerint a magyar flóratartomány (Pannonicum) átmeneti flóraidékének (Praenoricum) lajtai flórajárásába (Laitaicum) tartozik (Majer, 1968).

A Szárhalmi-erdő alapját badeni lera-kódások képezik, melyek felett nagyrészt szarmata üledékek találhatóak. Jelentősen különböző közeli vizsgálati hely a gneiszből felépülő Harkai-kúp.

A rendkívül változatos geológiai felépítés következtében a vizsgált élőhelyek talajtani viszonylatban is sokszínűséget mutatnak. Kiterjedésüket tekintve meghatározó jelentőségűek a mészköveken kialakult rendzina talajok és a laza üledékeken kifejlődött barna erdőtalajok. Az intenzív tájhasználat (kőfejtés, erdei legeltetés, sűrű úthálózat) következtében igen jelentős a felszíni erózió (nehol a defláció), amelyet jól érzékelt a váztalajok magas aránya (Király, 2001).

A terület a Soproni-hegység csapadé-

kos és hűvös, valamint a Fertő-medence sokkal melegebb és szárazabb klímájú területe között helyezkedik el. A terület klímája ennek megfelelően a két „szélsőség” közötti, mérsékelt száraz és mérsékelt hűvös (éves csapadékátlag 650 mm, évi középhőmérséklet 9,9 °C).

A termőhelyi adottságok változatosságát figyelembe véve kilenc mintavételi pontot jelöltem ki.

A mintavételi pontok termőhelyi adottságait és a mintaszámokat az 1. táblázat mutatja.

1. táblázat: A cönológiai és taxonómiai vizsgálatok mintavételi adatai

Terület	Cönológiai felvételek száma	Taxonómiai vizsgálat Megtintázott faegyedek száma
1. Szt. Antal dűlő	3	20
2. Zsivány- barlang	3	20
3. Kecse- hegy	3	20
4. Szárhalmi-sztyeprét	4	20
5. Lapos-hegy	3	20
6. Savanyú- kút	3	20
7. Kuruchegy	5	20
8. Rákos-patak	3	-
9. Harkai kúp	3	20

Módszer

A cönológiai vizsgálatok során a megmintázott négyzetekben (20x20 m, illetve 20x10 m) a növényzet fiziognómiáját, faji összetételét vizsgáltam, fajonként borítás-gyakoriság (A-D) értékeket becsültem. Ezen tulajdonságok hasonlóságai alapján a mintaterületeket növényzeti típusokba soroltam, így a kilenc mintaterület négy csoportot alkotott: somos-molyhos tölgyesek, somos-cseresek, gyertyános-tölgyesek és füves molyhos tölgyesek csoportját.

A taxonómiai vizsgálatokat mikromorfológiai bélyegek közül a szőrözöttség típusának megállapításával végeztem. A módszert Magyarországon Kézdy (2001) alkalmazta a molyhos tölgy hibridizációjának vizsgálatára. Fénymikroszkóp segítségével öt hajtásrészen vizsgáltam a kocsánytalan tölgyre jellemző csillagszőr és a molyhos tölgyre jellemző nyalábszőr jelenlétét vagy hiányát. A bélyegek hajtásrészenként meghatározott pontszámot

kapnak, melyekből egy összegző képlet segítségével számítható a hibrid index, amely egyértelmű, szubjektív információt ad a hibridizáltság mértékéről. A hibrid index 0 és 1 közötti érték, az 1 a „tisza” molyhos tölgy, a 0 a „tisza” kocsánytalan tölgy egyedet jelenti. A faegyedekre kapott indexek átlagolásával kaptam a mintaterületre jellemző értéket.

Eredmények, értékelés

A 2. táblázat a mintavételi pontokon a cönológiai vizsgálatok alapján képzett növényzetitípusokat, a kapott hibrid index értékeket és a termőhelyi adottságokat mutatja.

Vegetációtípusok és a hibrid indexek összefüggései:

Somos-molyhos tölgyesek főként lajtamészkövön, nagy területen erodált talajon, egykor intenzíven legeltetett, sarkoztatott erdőben alakultak ki. Ezek a mintaterületek adták a legnagyobb

2. táblázat: A cönológiai és taxonómiai vizsgálatok eredményei

Terület	Termőhely (alapkőzet + genetikai talajtípus)	Vegetációtípus	Hibrid index
1. Szt. Antal dűlő	Szarmata mészkő, fekete rendzina	Somos-molyhos tölgyes	0.98
7. Kuruchegy	Szarmata mészkő, homokos mészkő	Somos-molyhos tölgyes	0.92
2. Zsvány- barlang	Homokos lösz, vályog agyagbemosódásos barna erdőtalaj	Gyertyános-tölgyes	0.51
8. Rákos-patak	Szarmata alap konglomerátum agyagbemosódásos barna erdőtalaj	Gyertyános-tölgyes	-
3. Kecse- hegy	Homokkő, kavics, konglomerátum barna rendzina	Somos-cseres	0.78
5. Lapos-hegy	Homokkő, kavics, konglomerátum kavicsos vázталaj	Somos-cseres	0.77
4. Szárhalmi-sztyeprét	Szarmata mészkő, humuszkarbonát	Füves-molyhos tölgyes, füves-cseres-kocsánytalan tölgyes	0.81
6. Savanyú- kú	Szarmata mészkő, homokos mészkő	Füves-molyhos tölgyes	0.85
9. Harkai kúp	Gneisz, sziklás-köves vázталaj	Füves-molyhos tölgyes	0.81

hibrid index értékeket, amely arra utal, hogy a sarjztatás, termőhelyi degradáció hatására az igényesebb kocsánytalan tölgy kiszorul a társulásból.

A *gyertyános-tölgyesek* barna erdőtalajon, a többi területnél kedvezőbb körülmények közt található. A hibrid index ezeken a területeken rendkívül alacsony. A kocsánytalan tölgy részére is megfelelő termőhelyekre feltehetően antropogén tevékenység hatására kerülhetett molyhos tölgy. A tájhasználat kíméletesebbé válásával és a termőhely regenerálódásával a molyhos tölgy várhatóan fokozatosan kiszorul.

A *somos-cseresek* homokkő, kavics konglomerátum alapkőzeten, sekély talajokon található. Az itt tapasztalt index értékek alacsonyabbak a kifejezetten savanyú termőhelyeknél is. Ennek magyarázata lehet, hogy a somos-cseres társulások a hajdani gyertyános-tölgyesek leromlott, eljellegetlenített származékai (Király, 2001). A molyhos tölgy másodlagosan kerülhetett ezekbe a társulásokba, és a rövid vágásforduló, a sarjztatásos felújítás miatt versenytárs (kompetitor) hiányában meg is tudott maradni a területen. Az ismétlődő tarvágások, talajdegradáció elmaradásával azonban a termőhely regenerálódott annyira, hogy a korábbi gyertyános-tölgyes ismét megtalálja az életfeltételeit, így a molyhos tölgy fokozatosan „feloldódik” a kereszteződések során.

A *füves-molyhos tölgyesek* savanyú talajon alakultak ki, a lajtamészkővön kialakult növényzetnél lassabban cserjésednek, tovább nyíltak maradnak. A területek várakozáshoz képest magasabb hibrid index értékei arra engednek következtetni, hogy a molyhos tölgy dominanciájában nem annyira az alapkőzet és a talaj kémhatása, sokkal inkább a termőréteg vastagsága, ezzel összefüggésben a kompetitor fajok életlehetőségei a meghatározóak.

Az eredményekből látható, hogy a mintavételi pontok vegetációja és a hibrid indexek között szoros összefüggés van, hiszen az azonos növényzeti típusba sorolt területek indexei egymáshoz közel esnek és a többi területétől elkülönülnek. Megfigyelhető, hogy a várakozásokkal (részben) ellentétben nem a legsavanyúbb termőhelyeken jelent meg a legtöbb hibrid. A gyertyános-tölgyes és az abból emberi hatásra kialakult somos-csereseknek a savanyú termőhelyeknél alacsonyabb értékei arra engednek következtetni, hogy a molyhos tölgy fennmaradását nem annyira a talaj kémhatása, sokkal inkább a kompetitor fajok (pl. gyertyán, kocsánytalan tölgy) megjelenése veszélyezteti.

Összefoglalás

Több szerző egybehangzóan állítja, hogy a molyhos tölgy savanyú termőhelyű előfordulásai különösen kedveznek a kocsánytalan tölgygel képzett hibridek megjelenésének.

A Sopron környéki molyhos tölgy előfordulások ökológiai és taxonómiai vizsgálata a várakozásoktól eltérően nem egy, az alapkőzet illetve talaj kémhatására felállított gradiens mentén a bázikusság csökkenésével növekvő mértékű hibridizáció eredményét adta. Sokkal inkább arra enged következtetni, hogy a régen feltehetően főként gyertyános- kocsánytalan tölgyes növényzetű Szárhalmi-erdőbe a molyhos tölgy az erdőirtások, talajerózió miatt került be, ill. ért el jelentős borítást, majd az erdőgazdálkodás kíméletesebbé válásával a regenerációra képes termőhelyekről lassan ismét kiszorul.

Mivel a vizsgálatok eredményei szerint a molyhos tölgy előfordulásában nem a termőhely kémhatása az elsődleges szabályozó tényező, erodált területek rekultivációjára nemcsak mésztartalmú alapkő-

zeten, hanem igen széles körben alkalmazható, ezért meglévő állományainak megóvása elengedhetetlen. A hibridek fennmaradását az érintett területeken természetesen felújítás, illetve helyi szaporítóanyag alkalmazása tenné lehetővé, sőt mivel a molyhos tölgyesek jelentős része erdőgazdálkodásra alkalmatlan területen található, az esetek többségében javasolt lehet a gazdasági célú beavatkozások teljes mellőzése.

Szigeti Nóra

Summary

Some authors found that acidophilus stands of Downy Oak (*Quercus pubescens*) are specially advantageous for hybridizing with Sessile Oak (*Quercus petraea*).

Ecological and taxonomical research of Downy Oak stands outskirts of Sopron does not show a direct ratio between hybridization and soil acidity. Much rather hybridization seems to be connected to the way of land use. On the basis of outgrowths the conclusion can be drawn, that the original vegetation of Szárhalm was mostly hombeam-sessile oak forest, Downy Oak appeared by felling, and according to considering silviculture gradually squeezes out again from regenerating sites.

Since the results show that in appearing of Downy Oak not soil pH, but the interspecific competition is the primary determinative factor, it is for rekultivation not only on carbonated stones, but very widely applicable.

Surviving of hybrids can be achieved by natural regeneration and reforestation with local reproduction material.

Irodalomjegyzék

- Majer A. (1968): Magyarország erdőtársulásai. - Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Kézdy P. (2001): Taxonómiai vizsgálatok a molyhos tölgy alakkörön. - Doktori disszertáció, Sopron.
- Király G. (2001): A Fertőmelléki-dombsor vegetációja. - *Tilia* 10: 181-303.
- Mátyás V. (1975): Magyarország molyhos tölgyei. - *Erdészeti Kutatások* 71: 125-147.
- Sayer, U. (2000): Die Ökologie der Flaumeiche (*Quercus pubescens* Willd.) und ihrer Hybriden auf Kalkstandorten an ihrer nördlichen Arealgrenze. - *Dissertationes Botanicae*, Band 340. Stuttgart.

A jövedelmezően kitermelhető erdők meghatározása

Az Európai Erdészeti Intézet (EFI), a szentpétervári Erdészeti Műszaki Akadémiával (*dr. Galina Filiushkina*) közösen a moszkvai Erdészeti Specialisták Oktatási és Gyakorlati Intézete (*dr. Anatoly Petrov*) részére az erdészeti erőforrások kitermelésének új modelljét dolgozta ki.

Oroszország több régiójában a jövedelmező fakitermelések a vasút, a közút és a vízi szállítási útvonalak mentén koncentráálódtak. Mára ezeken a területeken fiatal, és nagyjából kevésbé értékes fafajokból álló állományok maradtak, s a vágásérett erdők jórészt a távolabbi területeken találhatóak. Az orosz faipari vállalkozások gyenge versenyképessége az erdőállományok alacsony jövedelmezőségének a következménye. A faipari cégek átlagosan körülbelül 1 USD/m³ tőrárt fizetnek. Az alacsony jövedelmezőség miatt csökkent a befektetés az erdőgazdálkodásba, az erdőművelésbe és az erdővédelembe.

A közelmúltban tárgyalták az Orosz Szövetség új erdészeti politikáját, amelyben a legnagyobb problémát az erdészeti erőforrásokból kitermelhető erdőállományok nagy jövedelemkülönbsége jelenti. A múltban, a tervgazdálkodás idején az állam viselte az 1800 km-es szállítási távolság költségeit, így minden erdőállomány gazdaságosan kitermelhető volt. Az erdőgazdálkodás fejlesztése érdekében nemcsak a fafeldolgozó ipari vállalkozások jövedelmezőségét kell javítani, hanem azokat az erdőállományokat is meg kell határozni, amelyek gazdaságosan kitermelhetők.

Az egyes erdőgazdasági területeken a jövedelmező állományokat a szállítási költségeket minimalizáló elemzéssel határozhatjuk meg. A kitermelhető állomány tőrára (erdőjáradék) az alábbi képlettel becsülhető:

$$r = \frac{P_0 - R_1 - C_1}{m} - T - R_{2(x_1)} - C_{2(x_1)}$$

ahol,

P_0 = a feldolgozott fatermék ára,

R_1 = a feldolgozóipar normatív nyeresége,

C_1 = a feldolgozóipar normatív termelési költsége,

m = a fafogyasztás és az egyenértékű végtermék hányadosa,

T = a rönk becsült szállítási költsége,

$C_{2(x_1)}$ = a fakitermelés normatív költsége,

$R_{2(x_1)}$ = a fakitermelés normatív nyeresége.

A jövedelmezően kitermelhető állományt a következő egyenlőség adja:

$$r - S \geq 0$$

ahol,

S = az erdőfelújítás normatív költsége.

Ha az erdőjáradék nagyobb vagy egyenlő, mint a normatív erdőfelújítási költség, akkor az erdőállomány jövedelmezően kitermelhető.

A kifejlesztett modellt, Északnyugat Oroszországban, a novgorodi körzetben valóságos körülmények között is kipróbálták. Az első eredmények igazolták a modell használhatóságát.

Az összefüggés bármely paraméterét

megváltoztatva elemezhető, hogy az összes erdészeti erőforráson belül, mely erdőállományok válnak jövedelmezővé, és melyek lesznek veszteségesek. Így például kimutatható, hogy az adott területre telepített új fafeldolgozó üzem, milyen hatással lesz az erdőállományok jövedelmezőségére. De egy adott fatermék-kereslet mellett meghatározhatjuk azokat a veszteséges erdőállományokat, amelyeket érdemes inkább ökológiai védelem alá vonni.

A modell gyakorlati kipróbálása 2003 végére fejeződik be. A tesztidőszakot követően a modellt más körzetekben, esetleg más országokban is az erdészeti és beruházási tervek készítésénél fogják alkalmazni.

Horváth Zoltán

(EFI News, 2003/2)

Erdőérték – értékbecslés

Az erdőket az esztétikai és ökológiai értékükön túl manapság forintosítani is kell tudnunk, hiszen bizonyos relációkban, így a magánforgalomban, az NIA programokban, a vadkárok során vagy a hitelezésben is szükségessé vált az objektív értékbecslés.

Az Erdőmérnöki Kar 120 órás felsőfokú szaktanfolyamot szervezett, melyről a Magánerdészeti Szakosztály elnöke, *dr. Balázs István* egykori oktatónk, mint mai „kisdiák” elmondta, hogy a tanfolyam komoly próbára tette a 38 fős hallgatóságot, hiszen kilenc tárgyból kellett vizsgázni és négy szakdolgozatot kellett készíteni.

A hallgatók jól hasznosítható tudást szereztek, és a több évtizedes tapasztalati tudásukat is megfelelően rendszerezheték, hogy majd segítséget nyújthassanak azon erdész kollégák számára, akiknek ilyen problémáik adódnak.

Ha a magánerdőgazdákat az erdeik értékelése során jogsérelem érné, úgy az OEE Magánerdészeti Szakosztályához, *dr. Balázs István*hoz (tel.: 06-304-928-962) is lehet fordulni, aki vállalja a kollégák felkészítését az ügyeik rendezésében.

Dr. Czerny Károly

MAXWALD

traktorra szerelhető rönkmozgató berendezések

Kötélcsörlők 2,5 tonnáig

Támlás kötélcsohlók 10 tonnáig

Rönkfogók: megfogó erő 4500 kg

Drótkötélpályák: max. 300 m, 1000 kg

Képviselet: VIKING'S Bt.

6500 Baja, Szent Antal u. 48.

Tel./Fax: 79/426-269 • Mobil: 30/6065-594

Fénycsapdás találkozó, 2003.

Immáron másodszer került megrendezésre az ERTI-ben a fénycsapdás találkozó 2003. augusztus 25-26-án.

A program délután 1 órakor ebédrel kezdődött, amelyet a Laurino pizzeria-ban költött el a társaság. A szakmai program 14³⁰-kor vette kezdetét.

Dr. Szentkirályi Ferenc (MTA NKI) meghívott előadó A fénycsapda (mint olyan) hasznosításának lehetőségei és eredményei Magyarországon című, majd 50 perces előadásában többek között kitért a legújabb hazai fénycsapdás kutatásokra is.

A második előadó *dr. Csóka György* (ERTI, Mátrafüred) volt, akinek a károsító rovarok és növények közötti kapcsolat, ill. kapcsolat rendszeréről gyönyörű képekkel bemutatott, jól szerkesztett előadása hangzott el. A képeket látva mindenki elámul azokon a példákon, melyek felfedték, hogy micsoda ádáz, ugyanakkor milyen rafinált trükkökkel élnek a növények és a rovarok a létért való küzdelemben.

A harmadik előadást a cikk írója tartotta, melyben kitért a fénycsapda jelentőségére, a működés és működtetés során felmerült problémákra és azok megoldásának lehetőségeire. A szoros szakmai részt egy, az ERTI Fénycsapda Figyelő Szolgálat műhelyében található lepkegyűjtemény megtekintése zárta.

A 2003. év augusztusi kánikulájában a légkondicionált tanácsteremben kötetlen baráti beszélgetéssel folytatódott az összejövetel.

Mintegy zárószámként a sorok írója

tajvani vetítése fejezte be a napot. Nyolc óra után kerekedett fel a társaság és elfoglalta a szálláshelyét. Nem titok, hogy az este hátralévő részét a Schlosser műintézményben töltötte.

A fénycsapda-hálózat 25 csapdával rendelkezik, lefedve az egész ország je-

lentős tájegységeit. A találkozón tizenöt-en vettek részt, a kezelők közül csak azok maradtak távol akik beteget jelentettek.

A csapdakezelőknek további eredményes munkát kívánunk.

Kép és szöveg: **Szabóky Csaba**

2004. évi előzetes németországi szakmai kiállításokból:

NÜRNBERG:	Február 5-10. Játékvásár, Február 13-16. BIOFACH Március 12-15. IWA, Március 16-18. POWTECH Március 31-április 2. HOLZ-HANDWERK Fensterbau/frontale Szeptember 15-18. GaLaBau
BERLIN:	Február 11-15. Bautec
DREZDA:	Február 26-29. Haus 2004.
HAMBURG:	Május 19-22. DACH+WAND
HANNOVER:	Január 17-20. DOMOTEX
MÜNCHEN:	Március 4-10. I.H.M. Március 29-április 4. BAUMA
GROSZ-UMSTADT:	Június 16-19. KWF Erdészeti Kiállítás

Ahol forró a nyár februárban is:

Kuba: 149.800,- Ft/fő/hét négycsillagos szállodában, 2 ágyas szobában, all inclusive ellátással + repülőjegy: 193.000,- Ft-tól + reptéri illeték + transzfer + biztosítás

Bali: 56.700,- Ft/fő/hét négycsillagos szállodában, 2 ágyas szobában, büféreggelivel + repülőjegy: 200.000,- Ft/fő + reptéri illeték + kilépési illeték + biztosítás

Seychelles-szigetek: 25.200,- Ft/fő/éj háromcsillagos szállodában, 2 ágyas szobában, büféreggelivel + repülőjegy: 206.200,- Ft/fő + reptéri illeték + transzfer + biztosítás

VELENCEI KARNEVÁL

2004. február 13-15., február 20-22., február 23-25.

3 nap autóbusszal, félpanziós ellátással (buszonalvás nélkül) 2 és 3 csillagos szállodákban:
37.900,- Ft/fő-től

SÍELÉS – Ausztria, Franciaország, Olaszország, Szlovákia, Szlovénia stb. legjobb síterepein.

Kérje részletes tájékoztatónkat:

ERFA-TOURS

Tel./fax: 201-2453, mobil: 06/30-9828-766, e-mail: erfatour@qwertynet.hu

Útmutató a védett növény- és állatfajok kereskedelméhez

Vámosok által elkobzott sárga-kék ara. Fotó: WWF/Rob Webster

Újára indult az első olyan nemzetközi honlap, amely tanáccsal lát el a védett növény- és állatfajok, valamint az azokból készült termékek európai uniós kereskedelmével kapcsolatban.

A www.eu-wildlifetrade.org címen elérhető internetes oldal készítői, a WWF és az IUCN által létrehozott TRAFFIC-program munkatársai azt tűzték ki célul, hogy az importőröktől kezdve a nagy- és kiskereskedőkön, vásárlókon át a turistákig a védett fajok kereskedelmének minden szereplője

megismerje az arra vonatkozó EU-szabályozást, hogy aztán felelősen vegyen részt a kereskedelemben.

A TRAFFIC a WWF (World Wide Fund for Nature) és az IUCN (World Conservation Union – Természetvédelmi Világszövetség) közös programja, amelynek célja a vadon élő növény- és állatfajok kereskedelmének ellenőrzése. Nemzetközi hálózata 22 országban működik, több mint 25 éve. Munkája során szorosan együttműködik a CITES Központjával az egyezmény elveinek gyakorlati megvalósítását segítve.

A CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora – Egyezmény a veszélyeztetett vadon élő növény- és állatfajok nemzetközi kereskedelméről), vagy más néven Washingtoni Szerződés 1975-ben lépett hatályba, és azóta több mint 150 ország írta alá. Magyarország 1985-ben ratifikálta. Az egyezmény különböző mértékű védelmet biztosít több tízezer veszélyeztetett növény- és állatfaj számára. A szerződés 1-es számú mellékletében szereplő fajok a kihalás szélén állnak, ezért a szerződést aláíró országokban ezek nemzetközi kereskedelme tilos. A 2-es számú mellékletben felsorolt fajok nemzetközi kereskedelmét bizonyos feltételek teljesítése mellett kiadható engedélyekhez kötik, hogy biztosítani lehessen fenntartható kereskedelmüket.

További információ:

Márkus Ferenc, igazgató, WWF Magyarország. Tel.: (1)214-5554, e-mail: ferenc.markus@wwf.hu

Balatoni erdők és Kaán Károly

Kaán Károly akadémikus szorgalmazta először csaknem egy évszázada, hogy ültessenek fákat a Balaton térségében, mert a növények javítják az üdülővendégek közérzetét, s védik az ingatlanokat s egyebek közt a gyümölcsfaültetvényeket az északi part felől fújó erős szelekkel szemben. Az erdő alapvető feladata ma is a védelem. A javaslatra egyébként régen viszonylag gyorsan reagált a Balatoni Szövetség, s felkérte *Pécb Kálmán* nyugalmazott helyettes államtitkárt egy tervezet kidolgozására. Az ötlet megvalósításában jelentős szerepet játszott a II.

világháború után létrehozott Balatonkörnyéki Fásítóerdészet, ennek a munkatervében szerepelt egyebek közt 1300 hektáryi erdő és 2500 hektár erdő-sáv telepítése. Mindez hozzájárult, hogy ma Somogy területének csaknem a 28 százalékát erdő borítja; a dél-dunántúli régió másik két megyéjében, Baranyában 24, Tolna megyében pedig 17 százalék az aránya. A különbség még nagyobb Somogy javára, ha egy lakosra számítjuk az erdőt, mert itt 4967 négyzetméter, az országban a legnagyobb.

(*Somogyi Hírlap*)

Díjátadás a Parlamentben

Az Országos Erdészeti Egyesület és az Erdélyi Magyar Tudományos Társaság Erdészeti Szakosztálya „Így látom az erdőt” címmel pályázatot hirdetett 2003 tavaszán a Kárpát-medencei magyar általános és középiskolás diákok számára. Kíváncsiak voltak, hogy mi, diákok hogyan látjuk az erdőt, a természet jövőjét. Az iskolánkból kb. 80 diák nyújtotta be pályázatát.

A pályázat eredményhirdetésére 2003. október 3-án került sor a Parlamentben. Nagyon megörültünk, hogy jutalomként jó néhányan eljutottunk az Erdők Hete rendezvénysorozat megnyitására.

Boldogan hallottuk, hogy a több mint 1300 pályamunka közül a kettőnké bekerült az első 10 közé.

A Parlamentbe érve először sétát tettünk. Bemutatták számunkra a magyar királyok és fejedelemségek szobrai, valamint a magyar koronát. A Parlament kicsinyített mását is láttuk, amely több millió gyufaszázból készült. Az erdészeknek éppen aznap volt tanácskozássuk a Parlamentben, ahova minden díjazott diák bement és végighallgatta az erdészeti szakemberek beszédét. Nagyon izgultunk, amikor a díjkiosztó ünnepség elkezdődött. Minden nyertes rajzoló kapott valami ajándékot. A kisebb gyerekek távcsövet vagy könyvet kaptak, a nagyobbak egy erdei túrát nyertek, ami többnapos lesz. A nyertes rajzok a Parlament egyik termében voltak, ahol mindenki megtekinthette azokat, ahol mindenki ünnepség után mindenki felállt, és elénekelte az erdészek himnuszát. Ezzel az ünnepség véget ért, és mindenki hazamehetett.

Köszönjük *Prokop Magdolna* tanárnőnk lelkiismeretes felkészítő munkáját. Ezt a napot soha nem feledjük!

Fábián Anna 8.b

Bakos Katalin 8.b

Dózsa György Általános Iskola
(Pásztói Hírlap)

Védjük meg az alföldfásítást, avagy egy idős kolléga védelmében!

Viszontválasz Kovács Árpád cikkére („Kapásnövény”-e az erdő? EL, CXXXVIII. évf. 9. szám)

Tisztelt Kovács Árpád!

Biztos, hogy Kurdy István ny. erdőmérnök több erdőtelepítést látott, mint Ön, és ráadásul nemcsak látott, hanem végzett is – Önnel szemben – hosszú és eredményes szakmai életútja során.

Kedves, idős, aranydiplomás kollégám szakmai életútját híven írja le az OEE által 2003-ban kiadott „Mint oldott kéve...”, a balekvizsgától az aranydiplomáig című könyv, amely az 1943-ban beiratkozott és a soproni almamaterben diplomát szerzett kollégákról szól:

„Kurdy István 1924. augusztus 8-án született Boldván, Miskolcon érettségizett 1943 júniusában. Erdőmérnöki oklevelét 1949 júliusában szerezte meg. Egész életét az alföldfásításnak szentelte. Szolgálatát Püspökladányban kezdte kerületvezető erdészként, majd 1949 december végén Szolnokra került, ahol nyugdíjazásáig dolgozott. Végig erdőművelési munkakörben tevékenykedett (mag- és csemetermelési, erdőtelepítés-fásítási, erdőnevelési előadó, erdőművelési osztályvezető). Több millió facsemetét nevelt, munkatársaival Szolnok megye erdősültségét a hétszeresére (0,7%-ról 5%-ra) növelte.

Nyugdíjazása után további tíz évet dolgozott a Szolnok megyei Állami Gazdaságok Szakszolgálati Állomásán, ahol öt állami gazdaság és egy termelőszövetkezet erdészeti szakirányítását és több száz ha erdő telepítését szervezte és irányította. Széles körű szakirodalmi tevékenységet folytatott döntően erdőművelési tárgykörben.

Isten segítségével 11 gyermeket nevelt fel és közel 30 unokája van.”

A fenti szakmai életútjához csak annyit szeretnék hozzátenni, hogy nagyon sok kolléga tőle tanulta meg az alföldfásítás rejtelmeit és az élet tisztességét.

Tisztelt Kovács Árpád!

Kurdy István cikke egy dologról szól: hogyan telepítsünk erdőt az Alföldön. Pista bátyám – sok-sok éves tapasztalata, gyakorlata alapján – arra hívta fel a figyelmet, hogy az Alföldön, ezen belül szűkebb hazájában, Szolnok megyében az erdőt telepíteni szándékozóknak mire vi-

gyázzanak, hogyan kell eredményesen erdősíteni az ország egyik, hanem a leg-szárazabb vidékén. Az ő tapasztalatai mögött számtalan kudarc és elég sok eredmény van. Úgy gondolom, hogy nem engedheti meg az erdészszakma magának, hogy ne figyeljen oda egy erdész kolléga 50 éves szakmai életútja során összegyűjtött tudására.

Kurdy István arról írt, hogy az Alföldön, ahol évente csak 450–550 mm csapadék esik (idén a tavaszi erdősítési szezonban, március–április hónapokban mindösszesen 8 mm, azaz nyolc milliméter csapadék hullott), csak akkor lehet eredményesen erdősíteni, ha ezt a kevés csapadékot a csemete (erdősítés) hasznosítja, veszi fel és nem a lágyszárú (gyom) növényzet.

Igaz, hogy az erdő, illetve a fás szárú növényzet (idősebb korban) képes hasznosítani – csapadékon kívül a talajvizet is, azonban életének első néhány évében csak a felső talajrétegekből nyeri vízszükségletét, abból a talajrétegből, ahonnan a gyomnövényzet is. Ez a kevés csapadék csak meghatározott egyed szükségletét tudja kielégíteni. Annak érdekében, hogy a csemetek meg tudjanak erősödni ezen a számukra kevésbé kedvező termőhelyen, az erdész segítségére szorulnak (mint ahogy „az isteni fényben tündöklő firmák segítségére szorulnak a zöldfülű ... balekok”). Az erdésznek olyan körülményeket kell teremtenie, hogy ez a kevés csapadék lehetőleg csak erdősítés számára hasznosuljon, ennek érdekében kell kialakítani az alkalmazandó erdősítési technológiát. Az Alföldön az erdősítési (nemcsak a telepítés, hanem az erdőfelújítás esetében is) technológiában a következők a döntő műveletek:

– ahol a talaj megengedi, teljes talaj-előkészítés 50–60 cm mélyen,

– jó minőségű (nem elkényeztetett) csemete és ültetés, valamint

– *intenzív ápolás, lehetőség szerint 8–10 éves korig*, sortányéros kapálás, sorközi tárcsázás, rotációzás, nyesés.

Mindent el kell követni, hogy az erdősítés első néhány évében megszűntessünk lehetőség szerint minden konkurenciát. Ez a művelet sor nagyon hasonlít a szántóművelésre, még akkor is,

ha 8–10 évig tart, az egy vegetációval szemben.

*Tebát az Alföld ezen térségeiben, termőhelyein igenis **Kapásnövény** az erdő, legalábbis az erdősítés korában.*

Az Alföld jelentős területén megváltozott 100–150 éve a termőhely – az ártéri, időszakos vízellátásból kültéri, többlet-vízhatástól függetlenné vált – a folyószabályozások hatására. Nincs már meg az a többletvíz, amely eltette a gyöngyvirágos tölgyeseket. A növényzet számára szinte kizárólag a csapadék biztosítja a vizet.

Azt nem vitatom, hogy az ország olyan termőhelyein, ahol 600–800 mm csapadék hull vagy többlet-vízhatás jelentkezik, nincs szükség az erdősítés ilyen mértékű pátyolgatására.

Természetesen a fent leírt művelési sor csak általánosságban igaz, hiszen minden termőhely és ezen belül minden célállomány speciális technológiát igényel. Azonban az mindegyikre igaz, hogy – a minimum elv miatt – a kevés csapadékot a facsemetékkel kell hasznosítani, ha erdőt akarunk nevelni belőlük.

Márpedig az elmúlt évek azt bizonyították, hogy ebben a térségben élő tulajdonosok igenis megkedvelték az erdőt, és egyre többen adják fejüket erdőtelepítésre. Az elmúlt tíz évben a hazánkban telepített erdők több mint 2/3 része ebben a térségben jött létre.

Arról én szeretnék vitát nyitni, hogy hol lett volna (lenne) jobb erdőt telepíteni. Úgy gondolom, azt, hogy hol telepítenek erdőt, azt egyedül a földtulajdonosok döntenek el (ha a beadott erdősítési terv elfogadható). Az Alföldön élő tulajdonosok jelentős része úgy gondolkozik, hogy földjét erdővel szeretné hasznosítani. Úgy néz ki, hogy olyan cikkel, mint amit Kurdy István írt, nem lehet elvenni az alföldi emberek kedvét, sőt egyre többen kedvet kapnak rá (2003-ban is több ezer hektár erdőt telepítettek).

Azt magam sem tudom, nem tudhatom, hogy a domb- és hegyvidék feltétlen erdőtalajain lévő (parlagok) földek tulajdonosai miért nem szeretnék földjeiket erdővel hasznosítani (talán azoktól kell megkérdezni, akik ott helyben hirdetik az ígét). Az Alföldön tevékenykedő erdész kollégák, úgy néz ki, igen eredmé-

nyes munkát végeztek az elmúlt 50 év alatt és végeznek jelenleg is e témában.

Tisztelt Kovács Árpád! Én nem merném és nem is veszem magamnak azt a bátorságot, hogy olyanról nyilatkozzak, nyissak vitát, amit csak könyvekből olvastam és olyanoktól hallottam, akik egy hektár erdőt sem telepítettek. Bár tanultam, vizsgáztam belőle és láttam is fokozatos felújítást, de nem vitatkoznék szakmai kérdésekben olyan kollégával, aki sok-sok éve végzi-végezti ezeket a felújításokat.

Arról sem kívánok vitát folytatni, hogy szükség van-e a „természetszerűnek sem nevezhető”, nem őshonos fajokból létesített erdőkre az alföldi embereknek és hazánknak.

Erről már sok elismert erdész nyilvánította ki véleményét szóban és tette, hogy csak a neves alföldfásítókat említsem: *Kaán Károly, Kiss Ferenc, Magyar Pál* vagy jelenkorunk nagyjaira utaljak, mint *dr. Szotfridt István, dr. Tóth Béla* és *dr. Solymos Rezső*.

Egyébiránt nem hiszem, hogy valaki elvitatná a jelenlegi energetikai helyzetben, hogy szükség van az akác tűzifára, vagy akár NNY-ra mint faipari alapanyagra. Azt sem értem, miért baj, ha a búza vagy a kukorica helyett a tulajdonos nem őshonos fajokból álló erdőt telepít!

És végül, de nem utolsósorban, elvettette a sulykot tisztelt Kovács Árpád, amikor *Kurdy Istvánról úgy nyilatkozott, hogy olyan szemléletet vallott, vall,*

amely az erdészethez abszolút nem értők, illetve az annak ártani akarók sajátja volt!

Utóirat: Tisztelt Kovács Árpád! Ha engemet sértett volna meg, nem vettem volna a fáradságot, hogy válaszoljak cikkére, azonban az általam és sokak által nagyra becsült ny. erdőmérnök kollégámat, Kurdy Istvánt bántotta meg félresikerült irományával, így nem mehettem el emellett szó nélkül.

Remélem, felébresztettem Önben valamit, és legközelebb előbb gondolkodik és informálódik, mielőtt cikket ír az Erdészeti Lapokban.

Czeglédi István

OEE Szolnoki HCS Magánerdő
Tagozat vezetője

Nem az erdő, hanem az alföldi facsemete a kapásnövény...(!)

Az Erdészeti Lapok 2003. szeptemberi számában *Kovács Árpád* erdőmérnök meglehetősen éles hangon elemzi (bírálja) *Kurdy Istvánnak* az Erdészeti Lapok 2003. júniusi számában közreadott „*Telepítsünk újra erdőt*” c. tanulmányát. Kurdy ebben az írásában, 40 évnyi alföldi erdőművelő, erdőtelepítő erdészként szerzett gyakorlati tapasztalataira alapozva, újabb erdőtelepítési program ígéretében, jó szándékkal hívja fel e program jelenlegi és jövőbeli végrehajtójának figyelmét „*néhány elkerülhetetlenül fontos szempontra*”. A tanulmányát is azzal zárja, hogy közreadásával a célja elsősorban a figyelemfelkeltés, az elődök által már átélt kudarcok elkerülése, valamint az új erdőtelepítési lehetőségek minél jobb kihasználása érdekében.

Tollat az adott kezembe, hogy a bíráló tanulmányában a szerző néhány kifogásolható megjegyzése mellett bizonyos szemléleti tévedések is elősejlenek. Mindenekelőtt érthetetlen az a megjegyzése, hogy Kurdy István „csak az alföldi, sőt helyenként csak az erdőssztyepp klímára vonatkozó jellegzetességekről ír”, és ez csak az írás többszöri, nagyon figyelmes átolvasásakor derül ki. Talán még sem lehetett annyira figyelmes ez az átolvasás, ha nem tűnt fel, hogy Kurdy mindjárt előljáróban kihangsúlyozta: „tapasztalataim az alföldi erdőtelepítésekre vonatkoznak. Itt dolgoztam 1950–1990-ig az ország akkoriban legfájtalanabb megyé-

jében, Szolnok megyében...” A tanulmánya további részében utal az erdőssztyepp klímára is.

A bíráló tanulmány szerzője egyébként is tárgyi tévesztésből indul ki, ezért a fejtegetései is szükségszerűen tévedéseket tartalmaznak. Kurdy István ugyanis a *facsemetéről* állapítja meg – helyesen –, hogy a kukoricához hasonlóan „kapásnövény”, Kovács Árpád viszont az *erdőnek* a kapásnövény jellegét vitatja, vonja kétségbe. Ezzel természetesen szinte egyet lehet érteni, de mert alapvetően más és más a kiindulás, ezért a bíráló következtetései is egészen másra vonatkoznak, ezért nem is tárgyszervek. Már az alföldfásítás nagy tudós úttörője, az erdészeti ökológia magyarországi megalapítója és első igazi nagy művelője, *Magyar Pál* úgy fogalmazott egyik 1929. évi tanulmányában, hogy a szikes termőhelyeken a fásítás-erdősítés sikere elsősorban vízkérdés, ezért minden eszközzel arra kell törekedni, hogy a csapadékvíznek a talajba jutását elősegítsük, azt ott a facsemetek számára megőrizzük, ezért a szikes talajok fásításánál elfogadható eredményt csakis a teljes talajelőkészítés és a záródásig tartó gondos talajápolás biztosíthat. A további tudományos vizsgálatok és gyakorlati tapasztalatok ezeknek a megállapításoknak az érvényét az erdőssztyepp klímájú alföldi termőhelyekre általánosítva kiterjesztették.

Sajnálatosképpen az azóta eltelt évti-

zedek során ismételten többen is megkísérelték ezt az alapkövetelményt figyelmen kívül hagyni, és hol a talajelőkészítés elhagyásával, hol a talajápolásokon próbálkoztak költséget takarítani. Az eredmény szinte mindig biztosan siralmas, és a facsemete-maradványok kiszántásához vezet! Kurdy István a tanulmányában erre utal, amikor a facsemetek „kapásnövényt” megillető kezelésének a szükségességét emeli ki. Az alföldi erdőssztyepp klímájú termőhelyen ugyanis egyáltalán mindenképp az erdősítés sikere, a facsemetek megkapaszkodása az elsődleges – igen nehéz és kritikus – feladat.

Ezzel szemben a bíráló tanulmány arra ösztönöz, hogy a szerinte „túlzotlan intenzív erdősítési módszereket ma már lassan illene háttérbe szorítani!” Szerinte a tuskózásos – teljes talajelőkészítésre alapozott – intenzív talajápolásos erdőfelújításokra mint mintára való hivatkozás teljesen hibás; az ilyen módon létrehozott erdőállomány biológiai értelemben nem is tekinthető erdőnek, legfeljebb művelési ágát illetően; „az ilyen erdő még természetsszerűnek sem nevezhető, és ugye nem ez a távlati cél”. Aki csak minimális ökológiai szemlélettel van „megverve” (ez is Kovács Árpád kifejezése), *jól tudja, hogy az alföldi erdőssztyepp klímájú termőhelyeken általában nem lehet még csak távlati cél sem a természetsszerű erdő, illetve az ehhez kapcsolódó természetközeli erdőkezelés. Dr. Koloszár*

József professzor egyik, a természetközeli erdőgazdálkodás lehetőségeivel, kritériumaival foglalkozó előadása szerint (publikációként is megjelent) „a természetközeli erdőgazdálkodás alkalmazásának (ezzel együtt a természetszerű erdőknek) lehetőségeit elsősorban a termőhelyi viszonyok határozzák meg... A természetszerű erdők területének növelésére az erdőtelepítésre átadandó, a mezőgazdasági termelésből kivonásra szánt földek is csak részben alkalmasak”. Tegyük hozzá: ezek számottevő része egyáltalán még csak erdősítésre sem alkalmas! Így pl. – a közhiedelemmel ellentétben – a szikes gyepék, legelők feltörését és beerdősítését az alföldi erdész szakemberek már legalább fél évszázada mellőzik, illetve szakmai hibának tekintik.

A bíráló tanulmány felveti a *gazdaságosság kérdését* is, azaz hogy erősen meggondolandó, vajon ott, ahol az erdősítés, az erdő fenntartása érdekében ilyen durva (egyben költséges) beavat-

kozásokra van szükség, a várható eredmény megéri-e (gazdasági és természetvédelmi nézőpontból is) a ráfordítást. Ez a kérdés időnként szintén vissza-visszatérően felvetődik. A csupán a pozitív gazdasági eredményt értékelők szerint a válasz egyértelműen: nem! Jóllehet erre a kérdésre a leginkább tárgyilagos választ már *Kaán Károly* megadta az alföldfásítás szükségességét indokoló és propagáló írásaiban, már a XX. sz. elején – első harmadában. Eltekintve attól, hogy a gyorsan növő fajok (nemes nyárok, akác) termesztése a számukra megfelelő alföldi (erdősztiepp klímájú) termőhelyeken gazdaságos és jövedelmező is lehet, a fatermesztés tekintetében kevésbé vagy egyáltalán nem jövedelmező (többnyire őshonos) fajú erdők létesítése és fenntartása mégis gazdasági előnyökkel jár a környezetükre kifejtett közvetett hatásai révén. Itt csupán néhányat említek ezek közül: a mezőgazdasági környezetben az aszálykárokat mérséklő

kedvező mikro- és mezoklimatikus hatás; a deflációs károsodások enyhítése (pl. e nélkül nem jöhetett volna létre a Duna-Tisza-közi hátság fejlett kertkultúrája); egészségesebb légköri (és lakó-) környezet; a levegő szén-dioxid-forgalmára kifejtett kedvező hatás; a tájképi környezet fejlesztése stb.

Kovács Árpád „javára írom”, hogy beismeri, születési helye és munkaterülete szerint inkább a hegy- és dombvidékhez kötődik; talán ezért is kevésbé érzi át az alföldi erdőkkel kapcsolatos erdészeti szakmai problémákat. Kíváncsán azonban, hogy mielőtt egy egész tájcsoporthoz érintő szakmai elemzésébe kezdünk, ismerkedjünk meg előbb alaposan a témakör sokoldalúságával, a háttérben meghúzódó szakmai igényekkel, mozgatórugókkal, és nem árt figyelembe venni a helybeli szakemberek felhalmozódott tapasztalatait sem!

Dr. Tóth Béla
(ERTI)

Az öreg erdész morgolódsai

(Tanmese a mostoha erdőkről és fafajokról)

Az akácok, a nemes nyárok, a vöröstölgyek, a tűlevelűek (fenyők) és a többi, eleink által behozott külföldi fajok állományai és egyedi a múlt évszázad utolsó évtizedei óta nem kívánatosak, sőt üldözöttek lettek. Ti lettetek az erdők mostohái, a mostoha erdők, pedig ti is ugyanúgy szolgáljátok a lakosság faellátását és egészségét, és közületek nem egy faj gyorsabban nő és nagyobb fatermesztő produkál, mint őshonos testvéreitek. A hivatásos erdészek csak a törvény adta kényszerből váltanak le benneteket. Lássuk, miben is jelskedtek:

Akác, a homokterületek és a mezőgazdák nélkülözhetetlen faja lettél, és az idők folyamán így magyar fává váltál. Gyors növekedéssel gazdádnak hamar biztosítasz használható iparifát (mezőgazdasági fát), és nedvesen is jól égő tűzifát. Te teszed értékesebbé homokterületeinket, és virágillatoddal magadhoz csalogatod a méheket, a méhészek öröme. Hazánk az akácok által elfoglalt területek nagyságával és méztermelésével Európa vezető országa lett. Hát akkor miért üldözünk?

Vöröstölgy, hogy tudunk benned – különösen ősszel – gyönyörködni, akkor, amidőn lombfa-rokonaid levelei

elsárgulnak, te akkor mutatod meg igazi szépségedet, leveleid elvörösödnék, mintha kirúzsoztad volna, szél esetén pedig lombkoronád vöröstengerként hullámszik, felséges látványt nyújtva. Valamivel gyorsabban nősz, mint hazai testvéreid, de kerülöd a meszes talajt és hordógyártásra is alkalmatlan vagy.

Titeket is szeretünk, *nemes nyárok* (ha ugyan szabad még Benneteket így nevezni), mert ott, ahol jól érzitek magatokat, mint felkiáltójelek sorakoznak egyenes törzseitek. Sajnos sokszor és sokat vétkezünk ellenetek, de „divatfák” lettetek, és felsőbb utasításra nektek alkalmatlan talajra is kerültetek.

Ti *fenyők*, dacolva az évszakok változásaival, tüteket ősszel nem hullajtjátok le, csak az idősektől szabadultok meg, a fiatalok ágaitokon maradvá biztosítják részetekre az „örökzöld” megkülönböztető jelzést. Közületek nagyon kedveltek a *rövid tűjű* luc-, jegegye- és duglászfenyők, mert egyenes, sudár törzseket neveltek, levegőtök pedig jellegzetesen fenýóillatúak. Fiatalon karácsonyfaként szereztek örömet a családoknak.

Ti *bosszú tűjű* erdei- és feketefenyők, a kötött talajok pionír fafajai vagytok, és mint ilyenek, segítitek az er-

dőtelepítéseket. Bűnül rójják fel nektek, hogy talajaitokat elsavanyítjátok. Sokat szenvedtek gomba- és rovarkárosítóktól, ezért idős kort nem értek el. Fiatal egyediteket újabban karácsonyfaként is árulják. Mégiscsak hasznosak vagytok!

Titeket és a többi idegenből hazánkba hozott fajok állományait egyesek *nem erdőknek*, hanem *faültetvényeknek* nevezik, annak ellenére, hogy ti is életetek folyamán ugyanazokat a funkciókat (fatermesztés, egészségvédelem) végzitek, mint őshonos rokonaitok. Ezért *nem lehet benneteket faültetvényeknek minősíteni* (degradálni). Megkülönböztetésül a hazai (őshonos) fajok állományainak *természetszerű erdőként* való elnevezésétől ti az erdészettől a *kultúrerdő* elnevezést kaptátok. Az pedig, hogy *tájidegen* jelzővel illetnek benneteket, még előnyösnek is mondható, mert állományaitok a tájat (környezetet) változatosabbá, az őshonosok állományainál esetleg még szebbé is tesztitek.

Arról sem szabad megfeledkezni, hogy közületek a lombos fajok egy jó része pionír faj. Ezeket degradált (leromlott) talajokra telepítik, s lombozással fokozatosan az őshonos fajok fogadására alkalmassá tesztitek.

Hát ezek miatt nem lehettek behozott fajok mostohák!

Dr. Kollwenz Ödön
okl. erdőmérnök

A bükkös Bakonyban

Interjú Vaskó Ferenc kerületvezető erdőszel

A bemutatkozó erdősz kerületének hangulatára, az ugodi erdőszeti igazgató személyére vonatkozóan némiképp előzetest kaptam a novemberi E.L.-ban Sylvester László tollából. Ugodal kapcsolatosan meg kell említenem néhai dr. Majer Antal professzor úr személyét is, aki az 1950-es évek első felében erdőgondnokként ott dolgozott. Most Sípós Péter erdőszeti igazgató a mozgalmas télelő feladatai közben készítette elő a telefoninterjút Ugodon:

– Jó reggelt kívánok, átadom a telefont Vaskó Ferenc kerületvezető erdősznek.

– *Halló, jó reggelt kívánok, Vaskó úr! – Köszönöm a lehetőséget a beszélgetésre, egyben javaslom, hogy könnyítsük a dolgunkat tegeződéssel.*

– Én is erre gondoltam, hát persze!

– *Először is szeretnék bemutatni. – Mikor kaptad meg a technikus képesítést?*

– 1977-ben, Sopronban végeztem, Jereb Ottó tanár úr osztályában.

– *A gyakorlati munkád melyik területhez kötődik?*

– Kezdőként 5 évig a Balatonfüredi Erdőszetnél dolgoztam, előbb gyakorlónok, majd beosztott erdősz lettem. Ezután jöttem át az Ugodi Erdőszethez, itt dolgozom, mint kerületvezető erdősz. A Nagysaroki Kerület munkáit vezetem. A kerületem jól elérhető a lakhelyemről, Huszárokélpusztáról, ahol szolgálati lakásban lakom. A feleségem Francia-vágáson falemezgyárban dolgozik. A fiúnk faipari technikus, asztalos, a lányunk még gimnazista, Pápán tanul. (A Huszárokélpusztá helynév a bemutatásra váró kerület domborzatához illik inkább –Hús árok élpusztá-, de van, aki a betyáros időkben hintókat kísérő huszárok „előre!” vezényleseből eredtetni a helynevet. – a szerk.)

– *Mekkora a kerületed, milyen a fekvése és milyen erdőket kezelsz?*

– Nagyjából 800 hektár kiterjedésű kerület a nagysaroki, benne minden 50 hektárra jut egy árok (a húsból. – a szerk.). A felszín ennek megfelelően változatos, a klíma egyértelműen a bük-

kösöknek kedvező. Az erdőállomány 70-80 %-a tehát bükkös, ahol elegendes, ott gyertyánnal, de van, ahol még cserrel is osztozik. Az idős korosztály körülbelül 300 hektár, részben felújítás alatt is lévő, a középkorú és a fiatal erdők közel azonosan 2–200 hektárt tesznek ki. Természetes vízfolyás a Gerencepatak, amely most inkább csak kisebb tócsák füzére. A kerület 2/3 része a Magas-Bakonyi Tájvédelmi Körzetet is gazdagítja.

– *Ez a rövid bemutatásból is kiérződik és biztosan rajtam kívül is sokan rajzolják meg képzeletben az ottani erdőket, nem kis irigységgel. Hogyan gazdálkodtok a minden szempontból kiemelt értékű erdőkkel?*

– A középhegységi erdőszetre jellemző a szakmai munkánk. Az idős erdőket fokozatosan újítjuk fel, kiemelten figyelve a gazdálkodási és a védelmi optimumokra egyaránt. A természetes felújítás a meghatározó, pl. a két éve jó makktermésből kialakult természetes bükkfelújításokba csupán kiegészítő erdőszítésekkel avatkozunk.

– *Az újulat tömeges megmaradása a károsodás hiányát is mutatja.*

– A csírcsemeték valóban szerencsésen fejlődtek, ami pedig a növényevőket illeti, hát azért korlátozzuk őket az efféle táplálékhoz jutásban. Meglátásom szerint itt valamivel kevesebb a

vad, mint 20 éve volt, de azért van disznó és szarvas is. Alkalmazzuk tehát a hagyományos és a feszített hálós kerítéseket, a villanypászort, egyszersmind a riasztást, a kárelhárító vadászatot is a kellő védelem érdekében. A vadászterület üzemi kezelésben van, a hasznosítás vendégvadászattal is történik. A kerületvezető vadászokkélgáknak is kijut most a munkából, a többnapos, nagy területű hajtások szervezésénél, irányításánál.

– *A december milyen munkákkal foglalkoztat még?*

– Egy felújító bontóvágás folyik, két vállalkozó végzi és mintegy 1300 m³ fatömeg kitermelését eredményezi. Befejezéséhez közeledik még növedékfokozó gyérítésem is 800 m³ kitermelésével. Ezt a munkát üzemi 5 fős, LKT-s csapat végzi. Számottevő a lemezipari és a fűrészlőnk a választékok

között, és jelentős a fagyártmányfa jellegű anyag termelése is, amelyre a környező települések magánvállalkozói tartanak igényt.

– *Magára az erdőre, ott a kerületben milyen módon fejlődik ki igény?*

– Itt is, a szomszéd kerületekben is gyakori a kiránduló, újabban tanösvény segíti az erdő élő és élettelen értékeinek, kapcsolatuknak a megismertetését. Öröndetes, hogy rengeteg fiatal járja végig. A túra végén, a Kőrishegy oldalában a hagyomány szerint Sobri Jósáknak is rejteket adó barlanghoz juthatnak el.

– *A munkád mellett van-e lehetőség az Erdőszeti Egyesület életében részt venni?*

– Igen, tagja vagyok az egyesületnek, rendszeresen olvasom a Lapokat. A gazdaság rendezvényein túl, néhány vándorgyűlésen is jelen lehettem, Balassagyarmaton, Székesfehérváron.

– *Köszönöm a beszélgetést, sok sikert kívánok ebben az évben is!*

Apatóczy István

Megvételre keresem

Csapody István–Csapody Vera–Rott
Ferenc: Erdei fák és cserjék.
OEF, Bp., 1966

Mohi György erdőmérnök,
Tatabánya, Ságvári út 17/A.

Az Életmű díjazottjai

A nyertesek szakmailag és emberileg megbecsülten vonulhatnak nyugdíjba

Az idén hárman – Szabó István, a Jász-kun Volán Rt. nyugalmazott vezérigazgatója, **Kovács Gábor, a Nyírerdő Rt. nyugállományba vonuló vezérigazgatója**, Kovács József, a Herendi Porcelánmanufaktúra Rt. nyugállományba vonuló vezérigazgatója – kapták meg az Életmű-díjat. Az elismerést elsősorban nyugdíjba vonulóknak szánja az ÁPV Rt. Csak külsősöknek adható a díj, olyanoknak, akik magas színvonalú munkát végeztek, s pályafutásukat tisztességben, megbecsülésben fejezték be.

Az életmű-díjas Kovács Gábor vezetési filozófiájának lényege, hogy hagyni kell a munkatársakat alkotóképességük kibontakoztatásában, ám a kereteket ehhez jól kell meghatározni. Ez az alapállás határozta meg munkásságának egészét, beleértve a Nyírerdőnél eltöltött éveit is.

A vezérigazgató már gyermekkorában közel került a szakmához: erdészcsaládban született, és amikor – 1994-ben – a Nyírerdő Rt. jogelődjének vezérigazgatói posztját pályázati úton nyerte, már a válságkezelésben is nagy tapasztalattal rendelkezett. Erre elengedhetetlen szüksége is volt: a társaság fizetési kötelezettségei az éves bevétel közel másfélszeresére rúgtak, s a cég nem rendelkezett mobilizálható ingatlannal. Ám Kovács Gábor vezetése alatt sikerült a társaságot három éven belül felfelé ívelő pályára állítani, a kötelezettségeket teljesíteni. Mindeközben pedig az erdőben elmaradt munkákat is pótolták. 1996-tól kezdve már a szerényebb fejlesztések időszaka következett. A cél kezdettől fogva az, hogy a 61 ezer hektárnyi állami tulajdonú erdőt jó gazda gondosságával kezeljék. Ez siker-

ült is, amit mi sem bizonyít jobban, mint az, hogy a cég hazánkban elsőként nyert FSC tanúsítást.

A társaság érdeme az is, hogy Nyugat-Európában ismertté váltak a nyírségi akáctermékek, tágabb értelemben pedig, hogy a helyi piaci és az exportlehetőségek kihasználásával a hátrányos helyzetű kelet-magyarországi térségben rentábilis erdőkezelést valósított meg. A Nyírerdő Rt. Magyarországon elsőként alkalmazott vonalkódos terepi készletező rendszert az erdei favalasztékok nyilvántartásában. Az elmúlt tíz évben végzett infrastrukturális fejlesztések közül a legjelentősebbek azok a fafeldolgozó-üzemi és logisztikai fejlesztések, melyek a gyenge minőségű alföldi fatermékek piacra jutását segítik elő.

(Világgazdaság)

A harmadik szektor – az erdész vállalkozók

A magyar erdőgazdálkodást régebben az állami és a szövetkezeti, manapság viszont állami és magánszektorra szokás felosztani, pedig az utóbbi években nagyot változott a világ a hazai erdőkben is.

Az állami erdőgazdaságok az évek során szinte teljesen leépítettek mindent, ami egy gazdálkodót jellemezhet, és gyakorlatilag vagyonkezelővé váltak, míg az újdonsült magánerdő-tulajdonosok sem feltétlenül lettek erdőgazdálkodók, hanem inkább az erdeik, vagy a lábbon álló fáik minél sikeresebb eladására törekednek. Mindezek fényében nehéz minősíteni a hazai magánerdőgazdálkodás helyzetét, mert szakmailag alig különbözik az állami erdőgazdálkodás vagyonkezelői munkájától.

Látványos fejlődést sokkal inkább az erdész vállalkozók, a „harmadik szektor” ért el, és ma már meghatározói az erdőkben zajló munkáknak.

Egy részük a tsz erdész ágazatokból érkezett, míg mások az erdőgazdasági leépítések során lettek előbb „kényszer-vállalkozók”, majd öntudatos erdőgazdálkodók.

Mára már a specializáció is jól nyomon követhető, hiszen

- a csemetetermelés,
- az erdőművelés,

– a fahasználat vagy
– a nehézgépes (tuskózás, mélyforogás) munkák területén is neves vállalkozókat, vállalkozásokat ismerünk.

A magánerdő-gazdálkodás vagy magánvagyon-kezelés leginkább az erdőfelügyelőségek munkáját növelte meg, hiszen sok gonddal járt és jár a valós tulajdonosok felkutatása, az „erdőgazdálkodók” bejegyzése, de ez a gond is oldódni látszik, mert több tulajdonos esetén ma már elég az 51%-os egyetértő nyilatkozat, és ha a Ptk. 142. § szerint fognak majd dolgozni, akkor bármely tulajdonost bejegyezhetnek erdőgazdálkodónak, ha az illető szakember és a munkát is vállalja.

A harmadik szektor jelentőségét az Erdészeti Egyesületben is megfigyelhetjük, ugyanis nem valósult meg az az elképzelés, hogy a magánerdő-tulajdonosok tömegével lépnek majd be az egyesületbe.

Nagy jövőjük lehet viszont a szervezeti struktúráról független erdész vállalkozóknak, akik megfelelő jogi és piaci környezet esetén tovább tőkésedhetnek, a gépparkjuk, az erdővagyonuk, a szellemi és a szervezési kapacitásuk is tovább erősödhet, és így megfelelő motorjai lehetnek a hazai erdőgazdálko-

dásnak és az egyesületi életnek is, ezért rájuk kellene jobban figyelni, és az ő munkájukat kellene jobban segítenünk!

Jó lenne még többet tudni róluk, és nem kellene félni attól, hogy a róluk írt PR-cikkeknek reklámértékük is lehet.

Az Erdészeti Lapokban ingyenes hirdetési oldallal kellene felmérni, hogy kik is ők, mire, mennyiért és hogyan vállalkoznak, és be lehetne indítani az erdők vagy a lábbon álló fák piacát is, hogy egy kicsit tisztuljon az összkép, amely most eléggé homályos.

Az Erdészeti Lapok szeptemberi számának 271. oldalán ezt a meglepő sort olvashattuk:

„A magánerdő-gazdálkodás több mint tíz év után sem képes átfogó előre lépést felmutatni.”

A választ erre a néhány sorra az élet adta meg. A magánerdő-gazdálkodás pont annyit haladt előre (vagy hátra), mint az állami erdőgazdálkodás, és ma már a harmadik szektor az igazi gyakorló gazdálkodó, amely pontosan akkora kapacitással rendelkezik, amekkora igényt a két szektor felé támaszt.

A feladatunk tehát, hogy becsljük és értékeljük egymás munkáját, és hogy minél több támogatást tudjunk szerezni mindannyiunk számára.

Dr. Czerny Károly

A fekete nyár (*Populus nigra* L.) botanikai jellemzése

Nevezéktana

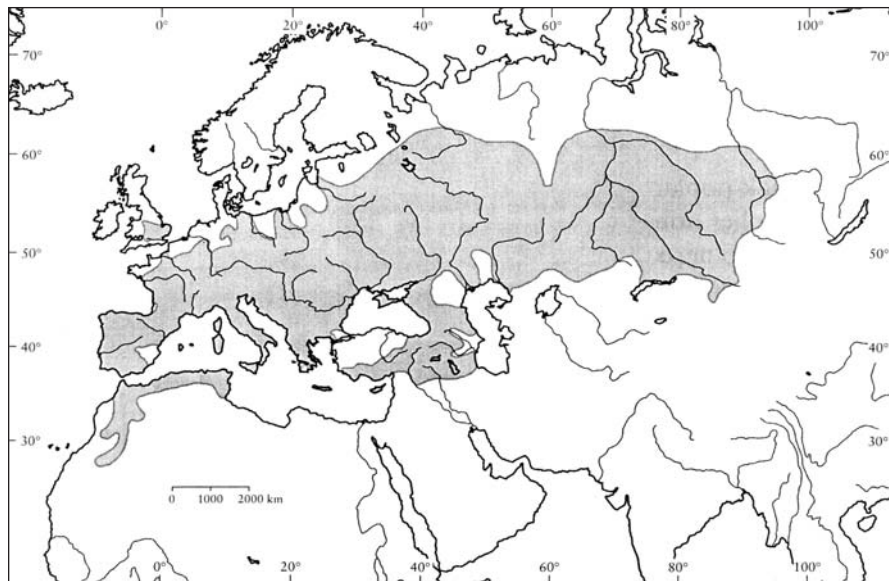
A fekete nyár tudományos nemzetségneve – melyet *Linné* adott az 1735-ben megjelent *Genera Plantarum* c. művében – a latin *populus* szóból ered, ami népet jelent. Pontos etimológiai magyarázatunk nincs, de többek vélekedése szerint a nyárok a nép fáí, egyesek a mozgékony leveleik zizegését a népmorajhoz hasonlították. A tudományos fajnév (*nigra*) a fekete színt jelöli a latin nyelvben, mely a feketésszürke, hálózatosan repedezett kéregre utal. A magyar népnelvben korábban általánosan, faji megkülönböztetés nélkül használták a nyár, topolya, jegenye szavakat. A nyár szó finnugor eredetű, míg a jegenye és a topolya szláv gyökerekre vezethető vissza. A magyar fajnév a tudományos fajnév tükörfordítása. Érdekes módon a fekete nyárnak nincs szinonim neve, a mai napig a *Linné* által – a *Species Plantarum* művében – 1753-ban adott tudományos név maradt fenn. Ennek egyik oka, hogy Euráziában csak ez az egyetlen, az *Aigeros* (fekete nyárok) szekcióba tartozó faj ismert, további 6 rokonfaja Észak-Amerika lakója.

Elterjedése

A fekete nyár elterjedési területe Eurázsia déli felét foglalja magába, a faj Európa mérsékelt övi részén, Afrika északi részén, valamint Nyugat- és Közép-Ázsiában található meg. Az area Nagy-Britannia délkeleti részétől, illetve Portugáliától az Altaj-hegységig, valamint a Jenyiszej-hátságig terjed (1. ábra). Régióta ültetik elterjedési területén túl is, így Észak-Európában, Egyiptomban, Szíriában és Algériában találkozhatunk többek közt szubspontán előfordulásaival. Afrikában feltehetően csak az Atlasz-hegység északi vonulatának völgyeiben van őshonos megjelenése. Elsősorban a sík vidékek fája, ugyan a Központi-Alpokban 1600 m, a Ráti-Alpokban 1800 tszf. magasságból is jelezték, de ezek különleges rekordoknak számítanak.

Előfordulása

A Kárpát-medencében is ragaszkodik a folyóvölgyekhez, 300 m tszf. magasság felett csak kivételes esetben találjuk. *Fekete Lajos* és *Blattny Tibor* legmagasabb előfordulását a Bihar-hegységi Ara-

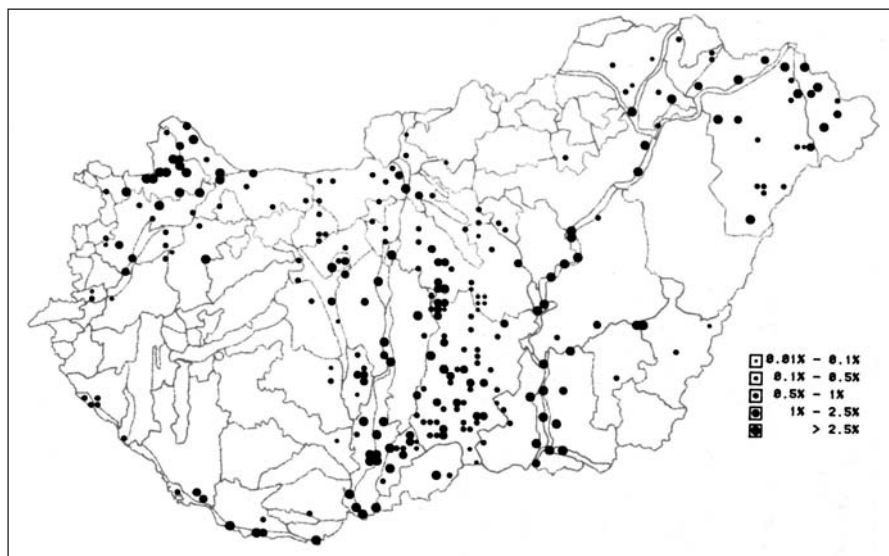

1. ábra – A fekete nyár elterjedési területe

nyos-patak mentén jelzi 460 m tszf. magasságból. A sík vidékekhez való ragaszkodása azzal magyarázható, hogy a dél-eurázsiai elterjedési súlypontú fekete nyár legkevesebb 150 nap hosszúságú vegetációs időszakot igényel, s az is szükséges, hogy ezen időszak átlaghőmérséklete 14 °C felett legyen. Hazai előfordulását a 2. ábra szemlélteti, de meg kell jegyezni, hogy az ábra alapjául szolgáló erdőtervi adatbázis – a faj mai nehéz beazonosíthatósága miatt – más *Aigeros* taxon adatát is tartalmazza. Az országos statisztikában szereplő

4572 hektár terület nagyság vélhetően jelentős torzításokkal terhelt.

Nálunk a fehér fűzrel együtt a puhafás ligeterdők fontos állományalkotó fajfaja, megjelenik még a bokorfűzesekben is, de itt a nagyobb árvizek miatt tartósan nem tud megmaradni. Külön ki kell térni arra is, hogy XVIII. század második felében meginduló alföldfásítás több mint egy évszázadon át honi fajfajokat – köztük főleg a fekete nyárat és a fehér fűzet – alkalmazott, s a fekete nyár telepítésével a homokterületeken is kedvező tapasztalatokat szereztek.

2. ábra – A fekete nyár hazai előfordulása [Bartha – Mátyás (1995) nyomán]

1. táblázat – A fekete nyár és az amerikai fekete nyár elkülönítését segítő alaktani bélyegek

Jellemző	Fekete nyár (<i>Populus nigra</i>)	Amerikai fekete nyár (<i>Populus deltoides</i>)
Hajtás	hengeres, éretten barnássárga vagy sárgásszürke, kopasz, fiatalon ragadós	szögletes, éretten szürke színű, kopasz, fiatalon ragadós
Hosszúhajtás-levelek		
alak	háromszög-tojásdad	háromszög-tojásdad
hossz	6-12 cm	7-12 cm
szélesség	5-10 cm	7-12 cm
levélváll	levágott vagy széles ék alakú	levágott vagy gyengén szíves
levélszél	ívesen, mirigyesen fűrész	mélyen fűrész, fogai ívesen előreirányulók
levélcsőcs	hirtelen kihegyesedő	hirtelen kihegyesedő
levélnyel	2-3 cm hosszú, oldalról összenyomott, a napos oldalon pirosuló	3-7 cm hosszú, oldalról erősen összenyomott, ± pirosuló
Rövidhajtás-levelek		
alak	deltoid tojásdad	háromszög
hossz	5-8 cm	6-10 cm
szélesség	4-6 cm	5-9 cm
levélváll	ék alakú	rendszerint ék alakú
levélszél	ívesen és mirigyesen fűrész	mélyen fűrész, fogai ívesen előreirányulók
levélcsőcs	hosszan kihegyesedő	hosszan kihegyesedő
levélnyel	4-7 cm hosszú, oldalról összenyomott	6-10 cm hosszú, oldalról lapított
Levéllemez	kopasz, felül fénylő sötétzöld, fonákja világoszöld	kopasz, felül fénylő zöld, fonákja világoszöld
Levélszegély	áttetsző, porcos, nem pillás (!)	áttetsző, porcos, pillás (!)
Mirigyszemölcsök (a levéllemez és a levélnyel találkozásánál)	nincsenek (!)	(1)2-3(4) mirigyszemölcs látható (!)
Porzós barka hossza	4-6 cm	7-10 cm
Porzós szám	10-30	40-50
Bibes szám	2	3-4
Termésfűzér hossza	8-15 cm	15-20 cm

Homoki tájainkon (pl. Duna-Tisza köze, Deliblát, Kisalföld) felbukkanó fekete nyárak a korábbi homokfásításnál alkalmazott egyedek leszármazottjai.

Veszélyeztetettsége

A fekete nyár természetes elterjedési területén belül szinte valamennyi országban veszélyeztetetteknek minősül. Ennek egyik fő oka az, hogy a folyószabályozások tönkre tették élőhelyeinek jó részét, a megmaradt termőhelyekről pedig kiszorították a XIX. század végétől egyre fokozottabb mértékben ültetett nemes nyárak. Ugyanakkor a megmaradt egyedek, töredékpopulációk hibridizálódtak a nemes nyárakkal, s a fekete nyár génkészlete ennek következtében felolvadt. (Erről a folyamatról, következményeiről, s a faj fenntartása érdekében megtett intézkedésekről egy későbbi tanulmányban számolunk be.)

Alaktana

Bár a faj – mint egyedüli eurázsiai *Algeros* nyár – markáns morfológiai bélyegekkel rendelkezik, meghatározása ma már jelentős nehézségekbe ütközik, s az alaktani jegyek elemzésén túl genetikai és bio-

kémiai markerekkel történő vizsgálatok is szükségesek a korrekt fajazonosításhoz. Az akár 300 évig is élő fekete nyár száz évnél idősebb egyedei még „fajtisztának” minősíthetők. Elkülönítése a nemes nyáraktól, ezek másik szülőfajától, az amerikai fekete nyártól (*Populus deltoides*), s a velük képzett spontán hibridektől nem egyszerű feladat, csak több bélyeg együttes vizsgálata vezethet eredményre. [Megjegyzendő, hogy az ameri-

2. táblázat - A fekete nyár, illetve a nemes nyárak és az amerikai fekete nyár suhángjainak megkülönböztető bélyegei

Jellemző	<i>Populus nigra</i>	<i>Populus x euramericana</i> és <i>Populus deltoides</i>
Szár		
paralécesség	hiányzik	megvan
keresztmetszet	kör alakú	szögletes
szín	ólomszürke	olajzöldtől barnásvörösíg
hajtáscsőcs színe	világoszöldtől sárgászöldig	sötétebb, gyakran olajbarna
kéreg	foslányokban leváló	nem fosló
Levél		
nagyság	kicsi	többnyire nagy, széles
állag	kemény	lágú
Lsz / Lh x 100 ¹	80-85	> 100
érszerkezet	alsó érelágazás már a levélalagnál indul	alsó érelágazás mindig a levélalaptól távolabb indul
mirigyszemölcsök	hiányoznak	megvannak

¹ Lsz = a levéllemez szélessége, Lh = a levéllemez hossza

kai fekete nyárat Magyarországra először csak az 1950-es években hozták be, így a hazánkból korábban valamilyen néven jelzett *P. deltoidesek* euramerikai-típusú nemes nyárak lehettek. Az amerikai fekete nyár néhány klónja ma nálunk kipróbálás és fajtajejelentés alatt áll, elterjesztésük várható a jövőben.]

Az idős, feltehetően genetikailag még nem szennyezett fekete nyárak gyakorlati felismerését segíti az alvórügyek és/vagy vízajtások benövésével keletkező jellegzetes csomoros törzs, az erőteljes vízajtásképzés, a szabad állásban növekedő egyedek zömök törzse, terpeszes, bordás töve, a szétterülő korona, a részben lehajló ágak, a gallyakon fejlődő számos rövidhajtás. A beazonosítást az is megkönnyítheti, hogy a fekete nyárat rendszerint a fehér fagyöngy (*Viscum album*) nem támadja meg, míg a nemes nyárakat igen. A *P. nigra* viszont fogékony a levélnyel-gubacstetűk (*Pemphigus* spp.) károsítására, míg a nemes nyárak nem, vagy csak nagyon kis mértékben. A gyakorlati felismerést segíti a Mezőgazdasági Minőség Intézet által terjesztett szórólap is, melyet kiegészítettünk a fekete nyár és az amerikai fekete nyár megkülönböztető bélyegeivel (1. táblázat), valamint a fekete nyár és az euramerikai nemes nyárak suhángjainak elkülönítő jegyeivel (2. táblázat).

A nyáraknak differenciált hajtásrendszerük van, ennek következtében jelentős heterofília figyelhető meg a nemzettség fajainál. A hosszúhajtások növekedése az egész vegetációs időszakon át folyamatos, a meghatározást megnehezíti, hogy a tavaszi hosszúhajtás-levelek („középhajtás-levelek”) eltérnek a nyári hosszúhajtás leveleitől. A tavaszi hosszúhajtások kevésbé megnyúltak, levelei inkább a rövidhajtások leveleihez hasonlóak. A nyári hosszúhajtások levelei

alakban, nagyságban különböznek a rövidhajtások leveleitől. További nehézséget jelent, hogy a sarjaknak, dugványhajtásoknak a mag eredetű egyedektől eltérő, nagyobb leveleik vannak, s a hajtás is erőteljesebb, esetenként paraléces. Végül a fiatal és az idős egyedek levelei is különbözhetnek egymástól.

A fekete nyár koronarendszere sajátos felépítésű, a hosszúhajtások mellett sok rövidhajtást fejleszt, melyek nyúlánkak, s seprőszerű külsőt kölcsönöznek a gallyaknak. Ezek a rövidhajtások – melyek a fő levéltömeget viselik – nagyrészt már a 2. vagy 3. év után lehullnak, így kevés elágazás alakul ki, idősebb korára a koronája kiritkul. Folyamatosnak tűnő, de valójában két szakaszú hajtásnövekedés jellemző rá, mely a lombfakadástól egészen a vegetációs időszak végéig tart. Lombfakadás után rövidhajtásokat és

tavaszi hosszúhajtásokat hoz, melyek kezdeményei már a rügyekben megvoltak. Rövid pihenő után a hajtáscsúcs tovább növekszik és differenciálódik, s a nyár végéig nyári hosszúhajtásokat hoz, melyek levelei alakban, nagyságban, konzisztenciájukban különböznek a tavaszi hajtások leveleitől. Ennek a folyamatos hajtásnövekedésnek köszönhető, hogy ősszel, levélhullás után a hosszúhajtások csúcsán a késő nyári fiatal levelek még egy ideig fennmaradnak, s a korona felső részén a koronapalástot kijelölik.

Változatossága

A fekete nyár esetében részletes rendszertani feldolgozás még nem áll rendelkezésre. A hazánkban előforduló alakkörök a nyugat- és közép-európai elterjedésű ssp. *nigra* alfajba sorozhatók, mely a Dél-Európában, Kis-Ázsiában, Észak-Afrikában honos alfajtól (ssp. *pubescens*) abban különbözik, hogy levelei már fiatalon kopaszak, többnyire deltoid alakúak, hajtásai sárgásszürkék, míg a déli alfajnál a hajtások, a levélnyel és a levelek fonákja tartósan molyhos, a levelek ± kerekdedek, a hajtások sötétebb színűek.

Kultúrváltozatai közül a mutációval keletkezett keskeny koronájú fajtái ismertek elsősorban. Közülük is a hímivarú jegenyenyár (*P. n. cv. Italica*) terjedt el a legjobban, melyet a XVIII. század második felében találtak Lombardiában, s ültetését többek között *I. Napóleon* is szorgalmazta utak mentén szélfogóként, valamint a tájkozódás megkönnyítése céljából. Korábban jellegzetes sorfa volt, de visszaszorulóban van, ma már alig ültetik. A nőivarú tiszaháti nyár (*P. n. cv. Thevestina*) feltehetően Algériából származik és elsősorban Dél-Európában ültetik. Szintén sorfaként alkalmazzák, de mivel megszüntetve, ezért hazánkban csak egyes térségekben (pl. Duna-Tisza köze, Balaton-medence) ültették, ma már ez a fajta is visszaszorulóban van. Még egy, az előzőekhez képest valamivel szélesebb koronájú fajtát kell megemlíteni, a francia jegenyenyárat (*P. n. cv. Plantierensis*), mely 1868-ban Metzben keletkezett egy faiskolában. Nyugat-Európában díszfaként ültetik, egyébként a korábban egyik legnépszerűbb euramerikai nemes nyár fajta, az óriás nyár feltehetően egyik, pollent adó szülője.

A fekete nyár jó negatív indikátora annak, hogy az ember milyen mértékben avatkozott bele a természet rendjébe, de pozitív módon is jelezheti – ha akarjuk – a fajfenntartásra, élőhelyeinek megőrzésére és fejlesztésére irányuló törekvéseket.

Dr. Bartha Dénes

Erdei iskola: vissza a természethez

Ezentúl ajkai gyerekek mellett távolabbi iskolák tanulóit is fogadják a Hubertusban

Ajka (V. I.) – Harminc gyermeknek éjszakai szállást is tudnak adni a felújított és kibővített Hubertus Erdő Iskolában, melyben főként ajkai gyerekek töltenek el néhány hetet a tanévből, de a jövőben már a távolabbi iskolák tanulóit is fogadják.

Az erdészekről sokan azt hiszik, hogy a fakitermelés a legfőbb dolguk – jegyezte meg **Kulcsár Zsolt**, a Verga Rt. megbízott vezérigazgatója. Ez nem igaz, nagyon szeretik a természetet, s örülnék annak, hogy igény van az erdei iskolákra, tanösvényekre, tornapályákra, hogy ismét divat kirándulni a szép hazai tájakon. Ilyen közjóléti célokra az erdőgazdaság több tízmillió forintot fordít a saját pénzből, és pályázati össze-

gekkel is növeli a forrásait. Az emberek szabadidejükben meggyőződhetnek arról, hogy az erdészek jó gazdái a rájuk bízott óriási értékeknek.

Az utóbbi időben turisztikai célra is hasznosítható erdei utat és több kirándulóhelyet adtak át a Honvédelmi Minisztérium tulajdonában lévő erdőkben – emlékeztetett **dr. Gömbös János**, a minisztérium helyettes államtitkára. Az erdei iskolákban lehet a legjobban megismerni a természet törvényeit, s valószínűleg azok a gyerekek, akik itt szereznek maradandó ismereteket, élményeket, felnőttként természet- és környezetvédők lesznek, s már ma is a minket körülvevő értékek megbecsülésére kérik a felnőtteket.

Swartz Béla, Ajka polgármesterének üzenetét **dr. Jáger László**, a város jegyzője olvasta fel. A parkerdő, Csinger és környéke mindig is a város lakóinak kedvelt pihenőhelye volt, s a kikapcsolódási, tanulási lehetőségek bővülésével sokáig az is marad. Az erdei iskola avatásán Ajka általános iskolásai adtak műsort. Többen közülük természetvédelmi tevékenységükért jutalmat kaptak. Az intézményt **Huiber János**, az iskola vezetője és munkatársa, **Pintér Eszter** mutatta be.

Az iskolát átadta **dr. Gömbös János** és **Vaspöri Ferenc** ÁESZ Veszprémi ig.

Ajka általános iskolásai adtak műsort a felújított erdei iskola avatásán.

Fotó: VERGA Rt.

(Dunántúli Napló)

Képzőművész vadászok Gödön

Az elmúlt év őszén a gödi Nemeskéry kúria látványos művészeti bemutatót rendezett. Az eseményre látogatók megcsodálhatták a motorfűrészkes fadaragók alkotásait, **Csergező Pál**, a korán elhunyt vadász festőművész válogatott képeit. De láthattuk a csontfaragók témagazdag használati és dísz tárgyait, és gyönyörködhettünk a kiskunhalasi szabászok „ruhakölteményeiben”. A szervezők nevében **Murvai Zoltán** jelezte, hogy szeretné, ha a kúria, kihasználva a főváros közelségét, továbbra is helyet adhatna a vadászati, erdészeti kulturális és gasztronómiai rendezvényeknek.

Csergező Pál kiállítását és a rendezvényt a Pilisi Parkerdőgazdaság

nevében **Bakon Gábor**, a Budapesti Erdészet igazgatója nyitotta meg és méltatta a festőt.

„Az 1924-ben született festőművész a Magyar Képzőművészeti Főiskola grafika szakán tanult. A már említett illusztrátori munkásságáról meg kell kérdeznem, vajon hányan kaptak indíttatást közülünk, hogy a grafikai nyomán felkeressük a vadat az erdőn-mezőn. Vajon hányan akartak az írói munkát kiegészítő képek nyomán jobban elmélyülni a természetben? A választ nem könnyű megadni. Én bizonyosan közéjük tartozom, még akkor is, ha könyvet nem ott kezdtem olvasni, ahol az illusztrátort feltüntették.

A 70-es években már világhírű festőművész szerte a világban dolgozott. Ki ne tudná, hogy az iráni sah udvarában is alkotott. Művei a világ minden pontján szétszóródtak, saját elmesélése szerint még a távoli Japánban is vannak képei.

Ki ne tudná, hogy heteket, hónapokat töltött nomád körülmények között, hogy közelebbről megismerhesse a természet minden stádiumát és pillanatát,

a vad minden rezdülését. Rövid egymás mellett élésünk alatt megtanulhattam, hogy a hó sohasem hófehér, és elleshettem, miért lesz a hóban futó vad disznó oly életszerű. Büszke vagyok rá, hogy láthattam alkotni.

Képei láttán ezeket a pillanatokat élelem át újra. Sírja és emlékköve a Telki melletti erdőben, az Anna-laknál van. Ha arrafelé vezet utam, mindig megál-

lok, és látom, nem csak én teszek így.

Pali bácsi sosem vadászott, emlékéit mégis leginkább a vadásztársadalom őrzi. Köszönet a szervezőknek a szervezőmunkáért és ezért a nívós környezetért, köszönet a tulajdonosoknak, hogy ezen a napon ismét láthatjuk Csergezán Pál alkotásait. Ezeket az alkotásokat, amelyek egy halandó embert halhatatlan művésszé tettek.”

Pápai Gábor

Könyvtári Nap

Az Országos Erdészeti Egyesület 2003. október 14-én KÖNYVTÁRI NAPOT rendezett az OEE Wagner Károly Erdészeti Könyvtárában. A rendezvényt a Nyugat-Magyarországi Egyetem Központi Könyvtára által 2003. február 11-12-én nagy sikerrel és nagy érdeklődés mellett megtartott „KÖNYVTÁRI NAPOK” folytatásának szántuk,

azzal a reménnyel, hogy hagyományt teremthetünk ennek a szép kezdeményezésnek. A jó hangulatú találkozón 22 fő, zömmel a Nyugat-Magyarországi Egyetemhez tartozó könyvtárak munkatársai vettek részt. Célunk a Könyvtár és az Erdészeti Információs Központ bemutatásán túl az volt, hogy a könyvtáros kollégákat kicsit megismertessük a mindennapok erdészeti gyakorlatával is.

Előadások:

Riedl Gyula, könyvtárvezető: Az OEE Wagner Károly Erdészeti Könyvtárának bemutatása

Mastalirné dr. Zádor Márta, a Nyugat-Magyarországi Egyetem Központi Könyvtárának igazgatója: Könyvtár szakterületi együttműködés.

Lomniczi Gergely tájékoztatósi főmunkatárs, Pílis Parkerdő Rt.: Erdőgazdálkodás a főváros árnyékában, erdészeti kommunikáció.

A Pálos kolostor romjainak megtekintése, majd terepi bemutató kisvasúttal, erdészeti szakvezetéssel a Budai hegységekben.

Sárvári János

Kezelés és gazdálkodás védett erdőkben

Márkus Ferenc, WWF igazgató

A WWF Magyarország szervezte konferencia témái és előadásai:

– **Az Erdőfigyelő jelentésről** – Exner Tamás, WWF Magyarország, erdészeti programvezető, Jávor Benedek, Védegyelet, szövívő

– **Védett területeink erdeinek jövője** – Sódor Márton, KvVM Természetvédelmi Hivatal, főosztályvezető

– **Természetvédelmi szempontok a Nemzeti Erdőstratégiában** – Duska József, Bükk Nemzeti Park, igazgató

– **A budai erdők kezelésének átalakítása** – Gadó György, WWF Magyarország, programvezető

– **Erdőművelés és természetvédelem** – Bodor László, Gemenc Rt., erdőművelési osztályvezető

– **A hazai veszélyeztetett erdőtársulások helyzete** – Timár Gábor, ÁESZ

Eger/ Váci Erdőtervezési Iroda, erdőtervező

– **Az erdőfelügyelet szerepe az erdők védelmében** – Frank Tamás, ÁESZ Miskolc, erdőfelügyelő

– **Védett területek kezelési problémái az Őrségi NP példáján** – Bodonczi László, Kerekerdő Alapítvány, természetvédelmi szakértő

– **Természetkímélő erdőgazdálkodási módszerek bevezetése** – Csépanyi Péter, Pili Park Rt., erdőművelési ágazatvezető

– **Társadalmi tulajdon kezelése** – Gulyás Levente, WWF Magyarország, természetvédelmi igazgató.

A WWF Magyarország Erdőfigyelő Programjának támogatója a Procter & Gamble.

A Procter & Gamble (P&G) egyike a legnagyobb és legsikeresebb fogyasztói termékeket gyártó vállalatoknak. Cégünk vezérelve, hogy kiváló minőségű termékekkel, értékteremtő módon járuljunk hozzá fogyasztóink életminőségének emeléséhez. Tesszük mindezt úgy, hogy termékeink biztonságosak legyenek mind a vásárlók, mind a dolgozók, mind pedig a környezet számára. A Procter & Gamble az üzleti életben elsők között ismerte fel a környezetvédelem fontosságát, és kötelezte el magát a fenntartható fejlődés mellett, amelynek lényege, hogy jobb életszínvonalat biztosítson mindenkinek nemcsak a jelenben, hanem a jövőben, a következő generációk számára is. Célunk tehát az, hogy a rendelkezésünkre álló természeti erőforrásokat megfontoltan használva gondoskodjunk a jövő generációk jólétéről is, lehetőséget és teret hagyjunk unokáinknak is a minőségi

B. Fülöp Katalin és Berecz Béla újságírók

életre. Ezen szemlélet jegyében igyekszünk egyforma súllyal kezelni a társadalmi szükségleteket, a jólét igényét és a környezet megőrzésének problémáját.

(Fogyassz, fogyassz, fogyassz, míg az erdők el nem fogynak! A szerk.)

Megfelelő-e a védett területek kezelése hazánkban?

A WWF Magyarország a mai napon mutatta be az Erdőfigyelő Jelentés 2003, A védett területek kezeléséről című kiadványát, amely négy hazai mintaterület (Budai Tájvédelmi Körzet, Gemenc, Őrségi Nemzeti Park és a Zempléni Tájvédelmi Körzet) felmérése alapján határozza meg a védett területek fő kezelési problémáit és javaslatokat tesz ezek orvosolására is.

A felmérés során alkalmazott módszert a WWF nemzetközi munkacsoportja dolgozta ki, melyet már alkalmaztak többek között Franciaországban, Oroszországban és Kínában is. A cél a hazai védett területek kezelését illető erős és gyenge pontok meghatározása, a kezelés során fellépő problémák elemzése, az egyes területek védelméhez szükséges feladatok megállapítása.

Jelenleg Magyarország területén 1462 kisebb-nagyobb védett terület található. Ezek kezelésük tekintetében többé-kevésbé egységesek. A felmérés során a négy hazai mintaterületen dolgozó természetvédelmi szakemberek adtak választ több száz kérdésre, melyeket később a WWF kiértékelte.

Általános konfliktusforrás, hogy a nemzeti parkokban és tájvédelmi körzetekben kezelt állami tulajdonú erdőterületeken az erdészeti részvénytársaságok elsődleges szempontja a minél nagyobb anyagi haszon elérése. Ezzel szemben viszont ezeken a területeken a természetvédelmet kellene előtérbe helyezni. Elengedhetetlenül fontos ennek a gazdálkodási megközelítésnek az átalakítása, hiszen ez a védett erdők természetvédelmi funkciójának ellátását sokszor akadályozza. Egy lehetséges

megoldás, a részvénytársaságok közhasznú társaságokká való átszervezése lenne.

Egy másik súlyos probléma a vadállomány túlszaporodása. 1960 óta az őz- és gímszarvasállomány megötszöröződött, a muflonállomány meghétszereződött, a vaddisznó-populáció tizenegyszeresére nőtt. Ez sokszorosán megaladja az erdők vadeltartó képességét. A vadkár miatt az erdőt sok helyen már csak kerítés építésével lehet felújítani, ám ez problémás lehet, különösen árté-

ri területeken, ahol volt már rá példa, hogy áradáskor a kerítésrendszer megakadályozta az állatokat a menekülésben.

„Az erdők kezelése során elsődleges szempont az azokban rejtőző értékek védelme. Az erdő és vadgazdálkodás összehangolható lenne a természetvédelmi célokkal, csupán felelős gondolkodással kellene a jelenlegi rendszert átalakítani, ha kell, gyökereiben megváltoztatni” – mondta *Gulyás Levente*, a WWF Magyarország igazgatóhelyettese.

Az Országos Erdészeti Egyesület SOPRONI HELYI CSOPORTJA

*2004. február 7-én, 19 órai kezdettel a Hotel Maróni termeiben,
(Sopron, Lővér körút 74. sz.), az Egyesület hagyományait őrizve*

ORSZÁGOS ERDÉSZ-FAIPAROS-VADÁSZ- TERMÉSZETVÉDŐ BÁLT

rendez, melyre minden kedves kollégát és családtagjait szeretettel várjuk.

INFORMÁCIÓK

A tombola éjjel előtt kerül kisorsolásra. A tavalyi hagyományt szeretnénk erősíteni megkérve a rendezvényen résztvevő gazdálkodók és intézmények képviselőit, hogy tombola-felajánlásaikat maguk tegyék meg, illetve az e célra felajánlott tárgyaikat hozzák magukkal. A rendezvény pénzügyi támogatását is szívesen fogadjuk, számla ellenében.

Részvételi költség: 3000 Ft/fő, melyet a helyszínen kérünk kiegyenlíteni. Az összeg tartalmazza a vacsorát és a közös költségeket. A kapott vacsorajegyet az étkezéskor kérjük leadni. Italt egyénileg lehet rendelni saját költségre. Az étterem vezetőjével történt megegyezés szerint italt magunk is bevihetünk a rendezvényre.

Távolabbról érkező kollégák és családtagjaik részére a Hotel Sziesztában és a Hotel Maróniban lehet szállást rendelni, az igénybevételt kérjük egyénileg rendezni. (99/312-549)

A bálra jelentkezni és asztalt foglalni faxon vagy telefonon lehet

2004. január 30-ig.

Kérjük jelezni a létszámot és az asztaltársaság megnevezését.
Dr. Rónai Ferenc HCS elnök, tel.: 99/506-470, fax.: 99/506-479
Ormos Balázs főtitkár, mob.: 30/91 93 296

Ezt a meghívót kérjük sokszorosítva a hirdetőtáblákra kifüggeszteni. Köszönjük a segítséget.

MAGÁN ERDŐBEN

MAGÁN ERDŐTULAJDONOSOK ÉS GAZDÁLKODÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE
FEDERATION OF PRIVATE FOREST OWNERS AND SYLVICULTURISTS IN HUNGARY

1021 Budapest, Budakeszi út 91. Tel: 391-4290, fax: 391-4299

e-mail: megosz@mail.datanet.hu

Elnöki köszöntő

Tisztelt Erdészek! Erdőtulajdonosok! Erdőgazdálkodók!

Igy év elején néhány gondolattal szeretnék mindenkit tájékoztatni a MEGOSZ életében bekövetkezett változásokról és az előttünk álló feladatokról.

Először egy kis visszatekintés:

A MEGOSZ életében jelentős átalakulások történtek az elmúlt néhány hónap során. A 2003. szeptember 30-án megtartott rendkívüli közgyűlésen a szervezet tagsága megújította az Alapszabályt, programtervezetet dolgozott ki az elkövetkezendő öt évre, valamint új Elnökséget választott.

Mindez Magyarország EU-s csatlakozásának előestéjén történt, azon tények ismeretében, hogy hazánk erdőgazdálkodásának szabályozási rendjében jelentős változások várhatók.

Számos kihívással kell szembenézni 2004. május 1-e után. Ezen kívánalmaknak csak egységes, szilárd alapokon működő, konkrét elképzelésekkel rendelkező érdekképviseletként tudunk megfelelni.

A MEGOSZ-nak olyan szervezetté kell válnia, mely képes megjeleníteni - súlyának megfelelően - a magyar magánerdő-gazdálkodást, hiszen az ország erdőterülete több, mint 40 %-ának tulajdonosai, kezelői állnak mögötte.

Alapszabályunk megújításánál fő szempont volt, hogy alkalmas legyen a magántulajdonosok és gazdálkodók érdekeinek mindennemű védelmére, hogy a jelenleg érvényes jogszabályoknak megfeleljen és igazodjon ismereteink szerint az EU-s elvárásokhoz.

Az Elnökség létszáma is kibővült. Az ebbe ezt indokoltá, hogy a megnövekedett feladatokat megosztva, a leghatékonyabban tudjuk elvégezni.

A Szövetség anyagi stabilitásának megteremtése már az Elnökségre hárul.

Ötéves programunk teljes mértékben felöleli és konkretizálja az előttünk álló feladatokat.

Az első elnökségi ülésen – az elfogadott program ismeretében – megtörtént azok végrehajtásának elnökségi tagokra történő lebontása is.

Főtitkárunk munkába állása hatékonyabbá tette a Szövetség munkáját. Koordinációs tevékenysége, a napi feladatok ellátása, a kapcsolattartás építése már pozitívan érezteti hatását.

Nemzetközi kapcsolataink is javultak! A CEPF prágai tanácskozásán sikerült elérnünk, hogy az európai magánerdő-gazdálkodók idén ősszel Magyarországon tartják meg közgyűlésüket, melynek házigazdája a MEGOSZ lesz.

Sikerült olyan megállapodásokat kötni társszervezetekkel, melyek hozzájárulhatnak ahhoz, hogy az erdészeti ágazat visszanyerje szakmai súlyát, illetve érdekérvényesítő képessége az erdőgazdálkodás felemelkedéséhez vezessen.

Az Országos Erdészeti Egyesülettel és a FAGOSZ-szal közösen megfogalmazott kifogásokat juttatunk el az ideai költségvetés kapcsán kormányzati szervekhez.

Minden fórumon nyomatékosan próbáltuk hangsúlyozni, hogy ágazatunk mennyire alulfinanszírozott.

A 2004-es év költségvetési számainak tükrében mondhatom, hogy a jövőkép sem túl biztató.

Magyarországon el kell érjünk, hogy az erdőgazdálkodás elismertsége és je-

lentősége felértékelődjön! Mindenki számára természetes legyen, hogy a fához mint nyersanyaghoz, vagy az erdőhöz – mint ami véd, kiszolgál és gyönyörködtet – korlátlanul hozzáfér.

Nagyobb a felelősségünk annál, hogy mi ezt meglássuk; meg kell láttatnunk mindenkivel!

Igy az Új Év kapcsán kívánok a magam és a MEGOSZ Elnöksége nevében minden Erdésznek, Erdőgazdálkodónak, jóéremű, erdőt szerető embernek jó egészséget ahhoz, hogy a 2004. évben a magánéletében és munkájában találja meg számítását és elképzelései hiánytalanul valósuljanak meg!

Kívánom, hogy az Erdőgazdálkodók továbbra is az erdő javát akarva gyarapodjanak, az Erdészek ugyanolyan lelkiismeretesen, nagy szak tudással végezzék munkájukat, mint eddig, a jóéremű, erdőt szerető emberek övják, védjék erdeinket, mert azok őket is szolgálják!

A döntést hozóknak pedig azt kívánom, támogassák erkölcsileg és anyagilag is a magyar erdőket, hogy azok létezni tudjanak a benne – és belőle élőkkel együtt.

Ezen gondolatok jegyében lépünk be az EU nagy családjába az Új Esztendőben!

Luzsi József
MEGOSZ Elnök

Felhívás

Szeretnénk tájékoztatni a MEGOSZ és az OEE tagságát, hogy az elkövetkező lapszámok mellékleteként 4 részből álló sorozatot tervezünk indítani „Erdőgazda az UNIÓ küszöbén” címmel. A rövid, közérthető nyelven megjelenő ismeretterjesztő kiadványok foglalkoznának az EU erdőstratégiájával a csatlakozó országok szempontjából, az erdőgazdálkodás európai jogi hátterével, a várható támogatási lehetőségekkel, illetve a magyar magánerdőgazdálkodás legfontosabb teendőivel.

Földminősítés és földhasználati információ a mezőgazdaság versenyképességéért konferencia

A konferencia indítékai

Az ökológiai adottságokhoz alkalmazkodó, környezettudatos gazdálkodás támogatása az Európai Unió agrárpolitikájában – hazai érdekeinknek is megfelelően – kiemelten kezelt terület.

A mezőgazdasági földhasználat eredménye – a növényi produktum – és a környezeti erőforrások viszonyának elemzésével az ágazati termeléspolitikai irányítás megalapozottabban dolgozhatja ki évenkénti és hosszú távú, környezeti szempontokat is érvényesítő támogatási, illetve szabályozási terveit. Ezáltal a gazdálkodók tervezési és termelési biztonsága is megnövekszik, ami kiszámíthatóbb befektetési lehetőségeket teremt.

A gazdaságok és az ország termelési potenciáljának optimális kihasználása, a mezőgazdaság versenyképességének fokozása érdekében a termőföldről, annak minőségéről és használatáról újfajta információkra, s az információk újfajta kezelésére van szükség.

A konferencia célja

A konferencia lehetőséget kíván biztosítani a termőfölddel foglalkozó tudományos szakemberek, az ágazati irányítás képviselői, az érdekelt szolgáltatói szektor szakértői, valamint a földminőség és földhasználat problémáival a gyakorlatban foglalkozó gazdaságok szakemberei számára szempontjaik kifejtésére, és egymás véleményének, nézeteinek megismerésére.

A konferencián kerül bemutatásra és vitára a Széchenyi-tervhez kapcsolódó Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Program által támogatott projekt keretében megvalósuló „D-e-Meter” rendszer, a földminőség és a mezőgazdasági földhasználati adatszolgáltatás integrált rendszere.

A konferencia tapasztalatai hozzájárulhatnak a termőföld minőségét is figyelembe vevő földhasználati nyilvántartás, tervezés, irányítás és gyakorlat, valamint az ezekhez kapcsolódó szolgáltatások igényeinek kiszolgálásához, és lehetőségeinek jobb kihasználásához.

Földhasználati információ, kutatási programok és lehetőségek

Hazánk legnagyobb természeti erőforrása a termőföld, melynek használati értéke európai uniós csatlakozásunk után

várhatóan jelentősen nőni fog. A mezőgazdasági potenciál optimális kihasználásához és a versenyképesség javításához az európai szintű termelési feltételek megteremtéséhez azonban az ágazat modernizálása szükséges.

Lehetőségeink kihasználása csak olyan programok segítségével érhető el, amelyek amellett, hogy a gazdálkodás természeti feltételeit veszik alapul, a gazdálkodók képzettségére és a modern információhordozókra építenek. Csak a tudományos megalapozottság, gyakorlati megvalósíthatóság és ismeretátadás hármass követelményének megfelelően működhetnek a mezőgazdasági, vidékfejlesztési programok is.

Ilyen, a sikeres működés reményével kecsegtető tervek kidolgozásának támogatására került meghirdetésre a Széchenyi-tervhez kapcsolódó Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Program (NKFP), amelynek indulása a közelmúlt hazai tudományos életének kiemelkedő eseménye.

Az NKFP programtanácsa olyan, nagy nemzeti jelentőségű témák kidolgozásához biztosít támogatást, ahol az alapkutatások eredményeit alkalmazott kutatások viszik tovább és még ugyanazon projektben a gyakorlat számára közvetlenül hasznosítható fejlesztés is megvalósul.

A földminősítés és a földminőséget is figyelembe vevő gazdálkodás-tervezés és az ehhez kapcsolódó környezetgazdálkodás ilyen jelentőségű terület.

A szántóföldek, gyepek, szőlők és erdőterületek földje, mint termelőszköz, családok tízezreinek megélhetését és egész nemzetünk gyarapodását segíti, de olyan természeti érték is, amelynek megőrzése mindannyiunk életminőségének alapja. Az, hogy evvel az erőforrással miképp gazdálkodunk, vidéki gazdaságunk versenyképessége miként alakul, attól is függ, hogy milyen információk birtokában és milyen technológiákat alkalmazva sikerül az ágazat működését szervezni.

A konferencia olyan új ismeretek bemutatására ad lehetőséget, amelyek az ország mezőgazdasági termelésének modernizálását, versenyképességének növelését segítik, mialatt a környezeti szempontok, a sokat emlegetett fenntarthatóság érvényesülése irányába hatnak.

A konferencián külön szekcióban kerül bemutatásra a *D-e-Meter rendszer*, ami a mai kor igényének megfelelő kör-

nyezeti szempontú földminősítés és a földhasználat tervezési lehetőségeinek földminőséget is figyelembe vevő térinformatikai támogatású új rendszere. A jelentős állami támogatással kifejlesztett rendszert az alábbiakban ismertetjük.

A fejlesztés célja: áttekintés

A környezeti szempontú földminősítés és az EU-konform mezőgazdasági adatszolgáltatás rendszerének integrált fejlesztése *több célt* is szolgált.

Az elavult aranykoronás földminősítést felváltani hivatott újfajta rendszer segítségével az európai uniós és hazai mezőgazdasági támogatási alapok forrásai valóban azokhoz a gazdaságokhoz juthatnak el, amelyeknek erre a környezeti adottságai vagy gazdálkodási módja miatt leginkább szüksége van. Az *új földminősítés* alapján ugyanis lehetővé válik a termőföldek termékenységének pontosabb meghatározása, valamint lehetőség nyílik az időjárási szélsőségek alapján bekövetkező termésvesztés realitás felmérésére is.

A rendszer általánossá válása nyomán az ágazati irányítás megalapozottabban dolgozhatja ki évenkénti és hosszú távú támogatási terveit, ezáltal a gazdálkodók termelési biztonsága is megnövekszik.

A rendszer másik eleme a növénytermesztéshez kapcsolódó, az (európai uniós) támogatási forrásokhoz jutás feltételét jelentő *adatszolgáltatás megkönnyítése*, egyúttal a szántóföldi földhasználat területi eloszlásának pontos rögzítése. A D-e-Meter rendszer alkalmazásával a parcella alapú földhasználat-tervezés az EU normáinak megfelelően, az Integrált Igazgatási és Ellenőrzési Rendszer követelményeivel teljes kompatibilitásban történhet.

A számítógépes, Internet-alapú rendszer használatával a mezőgazdaságban dolgozók csatlakozhatnak az információs társadalomhoz, ezáltal tovább javítva gazdasági-társadalmi kilátásaikat.

A D-e-Meter rendszer továbbá megfelelő alapot nyújt a földek közgazdasági értékelésének elvégzéséhez, evvel a

földjelzálog hitelezés és általában a földdel kapcsolatos pénzügyi-finanszírozási műveletek terén is áttörést hozhat alkalmazása.

A D-e-Meter földminőségi és földhasználati információs rendszer

A fenti célok elérése érdekében 2001-ben a Veszprémi Egyetem vezetésével kutatói konzorcium alakult.

A projekt során egy olyan információs rendszert dolgozott ki a kutatói és fejlesztői konzorcium, amely magában foglalja a földminőség on-line térinformatikai eszközökkel történő térképi megjelenítését, a földminőség és más kritériumok alapján történő növénytermesztési modellezést, valamint a földhasználat számítógépes térképek segítségével történő tervezését. A rendszer segíti a földhasználatlaltal kapcsolatos adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítését és egyben kétszatomás közvetlen kommunikációt biztosít a gazdák és az ágazati irányítás között.

A fent vázolt rendszerrel tehát elemezhetővé válik a mezőgazdasági földhasználat eredménye (a növényi produktum) és a környezeti erőforrások viszonya is.

A kidolgozás alapja

Az információs rendszer alapját a földminősítő rendszer adja, amely bármely földterületre megállapított egy földminőségi viszonyszám kifejezésével lehetővé teszi az aranykorona-érték kiváltását. A D-e-Meter rendszer további alkalmazási előnyei:

- számszerűen határozza meg és viszonyszámokkal fejezi ki a termőhelyek produktív potenciálját,
- főbb gazdasági növények, illetve növénycsoportok szerinti értékelésre is lehetőséget ad,
- tartalmazza a termelési kockázat – úgymint aszály, belvíz – kifejezésének lehetőségét,
- valamint a produkciós viszonyokat különböző művelési intenzitási szinteken is jellemzi.

A földminősítő munka, amelynek kutatási előzményei az egyes kutatóhelyeken évtizedekre nyúlnak vissza, országos földhasználati, növénytermesztési és talajtani adatbázisok és az agrár-mintaterületről rendelkezésre álló talaj- és növénytermesztési információk statisztikai értékelésén nyugszik. (Többek között ez biztosítja a korábbi becslések eljárásokkal szemben a nagyobb pontosságát.)

A D-e-Meter rendszer előnyei és lehetőségei

A D-e-Meter egy olyan, Internet-alapú rendszer, amely az állam és a vidéki lakosság közötti információcserét biztosítja a mezőgazdaság és földügy területén, különös tekintettel a környezetgazdálkodásra, birtokrendezési feladatokra, a támogatási-elvonási rendszerek üzemeltetésére, tájékoztatásra.

A D-e-Meter rendszer ily módon egyesíti magában a Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT) Gazdasági Versenyképesség Operatív Programjának Információs társadalom- és gazdaságfejlesztési prioritásában meghatározott e-gazdaság és e-közigazgatási intézkedések céljait. A vidéki népesség számára az IT készségek megszerzésének ösztönzése révén növeli az információs társadalomban való aktív részvétel esélyeit. Ugyancsak elősegíti a termelőszektor modernizációját és ily módon szolgálja a szintén az NFT-ben szereplő Környezetminőség javítása, fenntartható erőforrás-gazdálkodás átfogó cél.

A fentebb vázolt összefüggések mellett a D-e-Meter rendszer – jellegéből adódóan – legfőbb tulajdonságaiban az NFT Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív

Programjában megfogalmazott stratégiai célokhoz kapcsolódik:

– a mezőgazdasági termelés versenyképességének javítása (a természetszerkezet optimalizálásán keresztül),

– esélyegyenlőség megteremtése, arányos tőke- és munkajövedelem elérése,

– a mezőgazdaság fenntartható fejlődésének megalapozása, feltételeinek javítása, a termelő tevékenység és a környezet- és természetvédelem érdekeinek összehangolásával,

– a mezőgazdasági termelés komparatív előnyeinek, gazdaságosságát és élelmiszerkivitel fokozó kihasználása,

– a vidéki foglalkoztatás és alternatív jövedelemszerzés ösztönzése, a vidék népességmegtartó képességének javítása,

– a gazdaság emberi erőforrásainak fejlesztése, az agrár-innováció térnyerésének előmozdítása.

A rendszer használatához szükséges infrastruktúra (talajtérképek a még nem térképezett területekre, számítógépek és Internet-csatlakozás) megteremtése a legmagasabb arányú EU-támogatás mellett valósítható meg, egyben további EU-s források magyarországi felhasználási lehetőségeit generálva.

Keszthely, 2003. december 11-12.

Erdőgazdálkodás

Az erdőgazdálkodásban olyan szaporítóanyagot kell felhasználni, amely lehetővé teszi a környezethez jól alkalmazkodott, genetikailag változatos erdei ökoszisztémák kialakulását, a természeti rendszerek és a biológiai fajok evolúciós képességének megőrzését, és amelytől egyúttal az erdők élőfa-készletének növelése, a faanyag minőségének javulása, illetve az erdők környezetre gyakorolt jótékony hatásának megőrzése és javítása várható. A forgalomba hozatal céljára kiválasztott szaporítóanyagot kibocsátó szaporítóanyag-for-

rások engedélykötelesek. A származásazonosított szaporítóanyag-forrásokat a minősítő intézetnek be kell jelenteni.

Az uniós csatlakozást követően hatályba lépő 110/2003. (X. 21.) FVM rendelet meghatározza az erdészeti szaporítóanyagok minősítési rendszerét, származásigazolását, forgalomba hozatalának feltételeit, szól a géngyűjteményről, a nemesítő törzsállományok fenntartásáról. Emellett rendelkezik a szaporítóanyag importjáról és exportjáról is.

(Magyar Közlöny, 2003/121. szám)

Erdészeti cégek: új vagyonkezelés

Az ÁPV Rt. igazgatósága elfogadta az erdészeti társaságok új vagyonkezelési stratégiájának alapelveit. A vagyonkezelő 2004 tavaszán véglegesíti azt az intézkedési tervet, amely lehetővé teszi, hogy az erdővagyon kezelése a piac kezei között is hatékony és versenyképes legyen. Az ÁPV Rt. igazgatósága ál-

tal elfogadott alapelvek egyszerre mondják ki, hogy az erdőgazdasági társaságokat és azok elődjait az állami erdők kezelésére alapították, valamint hogy az állami erdőgazdálkodás stratégiáját a hazai és a nemzetközi környezethez igazodó vállalkozói típusú erdővagyon érdekeltsgű erdőgazdálkodásra kell alapozni. Az ÁPV Rt. vezető testülete ennek megfelelően határozta meg az alapvető stratégiai célokat.

(Népszava)

Uniós országjelentés

Az utolsó uniós országjelentés Magyarországot a csatlakozók középmezőnyébe helyezi – Súlyos lemaradás a mezőgazdasági felkészülésben.

Négy, mezőgazdasággal összefüggő területen van súlyos lemaradásban Magyarország a csatlakozási felkészülés tekintetében – derült ki a nyilvánosságra hozott utolsó uniós országjelentésből. Az idén monitoring-jelentésnek nevezett brüsszeli dokumentum, amely a csatlakozó államok felkészülését és a tárgyalások során tett ígéreteinek teljesítését kéri számon, hazánkat a középmezőnybe helyezi. Védzáradéktól valószínűleg nem kell majd tartani, viszont lehet, hogy lemaradunk a támogatásokról.

Magyarországot az Európai Bizottság „monitoring-jelentése” négy területen marasztalja el súlyosan. Mind a négy mulasztás a mezőgazdaság területén jelentkezik. Ezek: az uniós támogatások kifizetésére szolgáló ügynökség felállítása, az integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer létrehozása, a vidékfejlesztési intézkedések végrehajtására való felkészülés, és a közegészségügyi normák biztosítása az élelmiszeripari üzemekben. Ezekben a kérdésekben Magyarországnak „azonnal és határozottan kell cselekednie”, ha el akar készülni a csatlakozásig. Brüsszel harminc-négy-harmincöt további kérdésben marasztalta el az országot, ahol felkészülésünk részleges és ahol „fokozott erőfeszítésre” van szükség a vállalatok teljesítéséhez. Ezek egy egész sor területre kiterjednek, talán leginkább az uniós támogatási-felzárkóztatási alapok kezelésére szolgáló intézményrendszer kialakítását érdemes kiemelni. Az ezen a területen való elmaradás ugyanis – hasonlóan a mezőgazdasági kifizetésekhez – azzal járhat, hogy Magyarország egyszerűen nem fogja tudni felvenni és elkölteni a neki elvben kijáró különféle közösségi támogatásokat. A jelentés gazdasággal foglalkozó része sürgeti a nyugdíj- és egészségügyi reform folytatását, és aggodalmát fejezi ki a monetáris politikával és magas költségvetési hiánnyal kapcsolatban.

A bizottsági jelentés összességéből az derül ki, hogy Magyarország a csatlakozó országok közt nagyjából a középmezőny felső részében helyezkedik el. A legjobban a szlovénok állnak a felkészüléssel, ők csak egy területen küzde-

nek súlyos zavarokkal. A legrosszabbak a lengyelek, akiket kilenc különböző ügyben marasztaltak el. Csehországnak három, Szlovákiának négy piros lapja van. A területek között egyértelműen a mezőgazdaság a legproblémásabb. Itt buktak el a legtöbben. Összességében a vizsgált területek durván hetven százalékánál minden rendben van, és legfeljebb 5 százalék az, ahol súlyos gondok vannak. Ezzel kapcsolatban *Günter Verbeugen* bővítési biztos a minap azt nyilatkozta, hogy a mostani lesz az EU történetének legjobban előkészített bővítése.

Ami a jelentés következményeit illeti: egyelőre nincsen arról szó, hogy bármelyik csatlakozó országgal szemben jog-

korlátozó intézkedéseket (védzáradékokat) vezessenek be. Erre a csatlakozási szerződés szerint akkor van lehetőség, ha egy új tagállam felkészületlensége súlyos zavarokat okozna az európai belső piac működésében. Úgy tudni, hogy az Európai Bizottság nem tart komolyan attól, hogy valakivel szemben ilyen drasztikus lépéseket kellene majd életbe léptetni. A súlyos problémák közül ugyanis szinte egyike sem érinti a belső piac működését – legfeljebb az adott ország marad hoppon, például nem tudja felvenni a neki járó támogatásokat.

(nyz)

(Forrás: www.euro.hu,
www.eudelegabon.hu, www.mti.hu.
Index. Világgazdaság)

Erdeink a csatlakozás előtt

Budapest (MTI-Press-EU) – Magyarország területének 19–20 százaléka erdő, míg az EU-átlag 36 százaléka. A közösség ajánlása szerint legalább 25 százalékosra kellene növelni az erdősitettséget.

Magyarországon évente 15–16 ezer hektárral nő az erdők területe, ebben az ütemben a célt több évtized alatt lehet csak elérni. Magyarországon az erdők 40 százaléka, az EU jelenlegi tagországaiban az erdők 60 százaléka van magánkézben, míg a fennmaradó rész állami tulajdonú.

A 93 ezer négyzetkilométernyi Magyarországon 1,8 millió hektárt borít erdő. Az EU 15 tagországában összesen 130 millió hektáros az erdőség, amely a 2004. május 1-jei csatlakozás után egyharmadával növekszik. Ezzel az EU piacvezető lesz a világ nagy gazdasági térségei között. A magyar faállomány 85 százaléka lombos fa, ami a szakemberek szerint nagyobb biológiai változatosságot nyújt, mint az Európában domináns tűlevelű fajoké. A magyar erdészek 1990 és 2000 közt 70 ezer hektárnyi erdőt telepítettek. Tavaly további 15 ezer hektár új erdőt ültettek, az idén 16 ezer hektárt terveznek. A tervben hazai őshonos lombos fafajták – a tölgyön kívül például a szelídgesztenye – telepítése is szerepel. Ahhoz, hogy Magyarország elérje az Európai Unió ajánlásának megfelelő 25 százalékos erdősitettséget, több mint félmillió hektáron kell új erdőt telepíteni.

A mezőgazdasági tárca kimutatása szerint az egy esztendei tervezett új telepítés 6 milliárd forintba kerül, és további 5 milliárd forint a meglévő erdők éves fenntartási költsége. A telepítési terület mértékét a fafajták befolyásolják. Egy hektár nyárfaerdő 250 ezer forintból telepíthető és 15–20 év múlva érik meg a

vágásra, az értékesebb tölgyes egy hektárja 500 ezer forintba kerül, s 100 év alatt érik vágásra. Magyarország a hosszabb élettartamú fafajtákat kívánja letelepíteni, ami a környező országoknak is érdeke: levegőtisztaságjavító szerepük tovább érvényesül, szén-dioxid-lekötő és oxigéntermelő munkájuk pedig az üvegházhatás visszaszorításában is szerepet játszik. Az erdők 80 százaléka gazdasági célokat szolgál. Jelenleg évente 8–8,3 millió köbméter fát termelnek ki. Az erdőgazdálkodással összefüggő tevékenységek a GDP 0,3 százalékát adják.

Az ország magántulajdonú erdői mintegy 300 ezer erdőtulajdonos közt oszlik meg. A felmérések azt jelzik, hogy egyharmaduk nem folytat tervszerű erdőgazdálkodást.

Az Európai Unió az állami erdőterületek telepítéséhez nem, csupán magánszemélyeknek, magánszemélyek társulásának és önkormányzatoknak nyújt erdőtelepítési támogatást. Ez a szabályozás azért hátrányos Magyarország számára, mert hazánkban az erdőterületek kétharmada állami kézben van. Az állami hatóság csak abban az esetben kaphat támogatást, ha a telepítésnek természetvédelmi indoka van, például autópályák vagy ipari üzemek melletti védőerdősáv létrehozására, a természeti katasztrófák megelőzésére, illetve katasztrófákat követően az erdő helyreállítására.

Az erdőgazdálkodás támogatása elsősorban az Európai Unió strukturális alapjain keresztül, a vidékfejlesztés keretében történik. Ugyancsak kapható támogatás a megtermelt faanyagának, mint energiaforrásnak az energetikai célú felhasználására; az ezt szolgáló alap összegét 2010-re a jelenleginek a duplájára emelné az Európai Unió.

25 éves az erdésztechnikus-képzés Baracson

„Keresem az utat, a patakot, a nádat,
a cserszagú erdőt...
s közben megtaláltam Hazámat.”

Fekete István

Az 1961-ben alapított két intézmény, a Középrigóci Erdőgazdasági Szakiskola és a Barcsi Gimnázium és Vízügyi Szakközépiskola összevonásakor, 1978-ban egy új, 42 fős osztály indításával megkezdődött az erdésztechnikus-képzés Baracson.

Eleinte – négyéves képzést követően – érettségit és szakmai vizsgát tettek a tanulók, képesített erdész végzettséget szerezve. Kétéves gyakorlati idő után, egyéves levelező képzéssel tehettek technikus minősítő vizsgát.

1986-tól már ötéves kurzusra iratkozhattak be a tanulók. Négy éven keresztül szakmai és közismereti tárgyakat oktattak, mely időszak érettségi vizsgával zárult. Az ötödik évben – nappali képzésben – szaktárgyakat tanultak és ezután tettek technikus vizsgát.

Jövő évtől újabb változás következik. A technikusképzési szakasz kétéves lesz, és ennek köszönhetően az első négy évben a lényegesen kevesebb szakmai óraszám, a közismereti tárgyak oktatásidejének növelését teszi lehetővé. Az új rendszer a gimnáziumi és a szakközépiskolai érettségi közötti különbséget fogja csökkenteni.

A negyedszázados jubileumról november 15-én nagyszabású ünnepséggel emlékeztek meg, ahol jelen voltak az iskola egykori és mai növendékei, tanáraik, a támogató intézmények képviselői, a város, a megye vezetői, a társiskolák képviselői. Délután Középrigócon Horváth Ferenc igazgató nyitotta

meg a rendezvénysorozatot, majd Nádas József, az Erdészeti Szolgálat Kaposvári Igazgatóságának igazgatója Emlékparkot avatott a kollégium közelében. Itt a korábban végzett évfolyamok emlékfákat ültettek, mely hagyományt a jövőben is folytatni fogják.

Kísérőrendezvényként az OEE Oktatási Szakosztálya is itt tartotta ünnepi ülését, mely a mezőgazdasági és erdészeti szakképzés aktuális helyzetével és jövőjével foglalkozott. Az előadók: dr. Marton István főosztályvezető (FVM), Pataki Tamás főigazgató (FVM Képzési és Tanácsadó Intézet) és Fenyősné dr. Hartner Anna igazgatóhelyettes (Dráva Völgye Középiskola) voltak.

Több kiállításon láthattuk a tanulók munkáit, fotókat, preparátumokat, iskolatörténeti anyagokat, de volt természetfotó- és trófeakiállítás is.

Délután Baracson, az iskola sportcsarnokában került sor a „hivatalos” ünnepségre. Ünnepi köszöntője végén dr. Marton István a Minősített tangazdaság cím viselésére jogosító oklevelet adta át az iskolának. dr. Gyenesei István, Somogy

megye Közgyűlésének elnöke Elnöki oklevelet adományozott Horváth Ferenc igazgatónak, Takács Sarolta igazgatóhelyettesnek, Palaczkai Józsefné ny. igazgatóhelyettesnek, valamint Malgay Viktor gyakorlati oktatásvezetőnek. Köszöntötte a jubiláló intézményt Feigli Ferenc barcsi polgármester is, aki az önkormányzat ajándékaként kétszázezer forinttal járult hozzá az Emlékpark létesítéséhez.

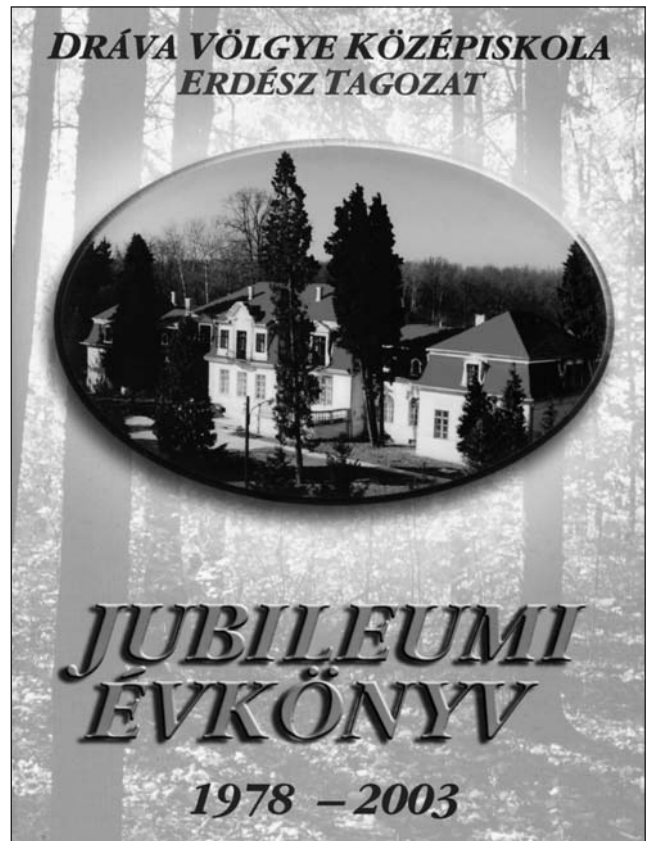
Az ünnepség az iskola jelenlegi és egykori tanulóinak nívós műsorával zárult. És még egy megjegyzés: a szervezők elmondása szerint az iskola jelenlegi tanulói nagy lelkesedéssel vettek részt a rendezvénysorozat előkészítésében és lebonyolításában.

Szép és tartalmas könyvet adott ki a barcsi Dráva Völgye Középiskola az erdésztechnikus-képzés negyedszázados jubileuma alkalmából. Megismerhetjük belőle az iskola történetét, a képzési formák, szakok változásait, a tanulmányi és szakmai versenyeken elért sikereket. Színes összeállítást tartalmaz a könyv az egykori és jelenlegi tanárok, tanulók visszaemlékezéseiből is.

A kiadvány az iskola erdészágazaton végzett tanulóinak teljes névsorával zárul.

A könyv korlátozott számban, 500 forintos áron beszerezhető az iskolában.

Detrich Miklós

Környezeti nevelés az erdőben, akkreditált továbbképzés

Az Öko-Fórum Alapítvány és az Országos Erdészeti Egyesület 2004. évben ötödször indítja a 60 órás, akkreditált továbbképzését pedagógusok, erdészek, szabadidő-szervezők részére.

A továbbképzés célja: Az erdei programok vezetőinek, erdészeknek, pedagógusoknak, szabadidő-szervezőknek és ifjúsági vezetőknek olyan szakmai és módszertani ismeretekhez – speciális erdőpedagógia, módszertangyakorlat – juttatása, amelyek birtokában képesek lesznek az erdőben folytatható nevelőmunkára.

A résztvevők környezetkultúrájának alakítása, valamint felismertetni és megismertetni velük az erdő, mint környezeti nevelési helyszín által biztosított tapasztalatszerzési, ismeretszerzési, valamint játéklehetőségeket.

Megismertetni a résztvevőket az erdővel, mint sokfunkciós életközösséggel, feltárva annak természeti és társadalmi értékeit, valamint helyét és szerepét a környezeti nevelésben életkoronként differenciálva.

Tudatosítani azokat a kapcsolódási pontokat, amelyek a pedagógusok és a területen dolgozó erdészek között kialakíthatók.

Az így felkészített vezetőket képessé tenni:

– Erdei programok szervezésére és vezetésére.

– A vonatkozó nevelési-oktatási dokumentumokban az erdő sokoldalú szerepének tudatosítására.

– Tudatosítani tanítványaikban az erdő jelentőségét, sokrétű funkcióját.

– Az erdő szeretetére, védelmére nevelni.

A továbbképzés időtartama: 2x3 nap 2004 tavaszán és őszén. A továbbképzés végén a résztvevők írásbeli vizsgát tesznek és dolgozatot készítenek. Sikeres befejezés végén a hallgatók tanúsítványt kapnak.

Időpontja: 2004. április 21-24. (szerda 16.00 – szombat 10.00)

2004. szeptember 22-25. (szerda 16.00 – szombat 10.00)

Helyszín: Sopron.

A továbbképzés részvételi díja 2004-ben a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium támogatásával 55.000 Ft. A részvételi díj magában foglalja a teljes ellátás költségét (szállás, étkezés) és az oktatási segédanyagokat.

A továbbképzésre folyamatosan, legkésőbb **2004. március 1-ig** lehet jelentkezni az **Öko-Fórum Alapítványnál**.

Cím: **1386 Budapest, Pf. 986.**

További felvilágosítás kapható ugyanott, tel.: 269-5201/117, 302-7749/117.

Erdészek ünnepe

A XVIII. Mátrafüredi Erdésznapi megnyitóján a Vadas Jenő Erdészeti és Vadgazdálkodási Szakképző Iskola és Kollégium igazgatója, *Simon László* házigazdaként köszöntötte az ünnepségen megjelenteket, köztük a belföldi, a szlovákiai és a svéd iskolakapcsolatok képviselőit. Nyitó előadásában *Ormos Balázs*, az Országos Erdészeti Egyesület főtitkára tájékoztatót arról, hogy a napokban ért véget a Nemzeti Erdőprogram társadalmi vitája, melynek nyomán országgyűlési határozattervezet készül, s hogy létrejött egy munkacsoport, amely az erdészet és a természetvédelem érdekében fog lobbizni a Parlamentben.

Az iskola diákjainak műsora után *Tóth Attila* tanár nyitotta meg a képző- és iparművészeti kiállításokat, majd az első osztályosok hagyományos fogadalmatétele és a névadó szobrának megkoszorúzása következett.

(*Heves megyei Hírlap*)

WOOD-TECH Erdészeti Szakkiállítás és Konferencia 2004. szeptember 8-11.

A WOOD TECH Erdészeti Szakkiállítás és Konferencia az Európai Unióhoz való csatlakozás évében, a fenntartható erdőgazdálkodás támogatását erősíti. A bemutatandó erdészeti gépek és eszközök az új erdők telepítését és az erdők fenntartását, valamint a megtermelt faanyag hasznosítását szolgálják. Az előadások a fenntarthatóság szempontjából fontos erdőterületek növelésével, az erdők védelmével és a zöld energia felhasználásával foglalkoznak. Kérjük a rendezvény időpontját előjegyezni.

FELHÍVÁS

Az Év Erdésze címért meghirdetett versenyre

Főrendező: Országos Erdészeti Egyesület

Házigazda és rendező: Somogyi Erdészeti és Faipari Rt.

Az Országos Erdészeti Egyesület – hagyományaihoz híven – versenyt hirdet erdésztechnikusok számára. A verseny célja a szakma népszerűsítése, a sportszerű szakmai vetélkedés, a baráti kapcsolatok erősítése. A verseny szerves folytatása a 2002-ben Sopronban megtartott vetélkedésnek.

A versenyen minden magyar állampolgárságú, felső szintű képzésben nem érintett erdésztechnikus részt vehet.

A verseny két fordulós.

Az első fordulót a helyi csoportok, illetve a magánerdő-gazdálkodók szervezetei rendezik, a hozzájuk februárban eljuttatott Versenyszabályzat alapján.

A második forduló (országos döntő) 2004. május 26-28-án kerül megrendezésre Kaposváron, a már említett Versenyszabályzat alapján.

A nemes vetélkedő győztese a „2004. Év Erdésze” címet, egy szakmai tanulmányúton részvételt és az Országos Erdészeti Egyesület vándorserlegét kapja. A második és a harmadik helyezetteket szintén díjazzuk. A díjak átadására ünnepélyes keretek között, a Vándorgyűlésen kerül sor. Egyéb felvilágosítással február közepétől a helyi csoportok titkárai szolgálnak.

Miről írtunk 100 éve, 50 éve?

Erdészeti Lapok 1904. évfolyama

Január

Részlet az Országos Erdészeti Egyesület 1903. évi december hó 20-án Budapesten tartott rendes közgyűlésének jegyzőkönyvéből (40 – 50. p.)

„Az alapszabályok értelmében a közgyűlésnek áll jogában a jövő évi közgyűlés helye és ideje iránt intézkedni. Ez idő szerint az elnökséghez még ajánlat a jövő évi közgyűlés helyét illetőleg nem érkezett. Méltóztassék ehhez hozzászólni.

Ajtay Sándor: Igen t. közgyűlés! Abban a nézetben vagyok, hogy ha az Országos Erdészeti Egyesülethez meghívás nem is érkezik az igazgató választmánynak foglalkozni kell azon kérdéssel, hogy a közgyűléseket meghívás hi-

ányában is a vidéken tartsuk meg. Erre nézve az ország különböző pontjai között lehetne választani olyan helyet, ahol a közgyűlés alkalmasan megtartható lenne. De, igen t. közgyűlés, még tovább is kell mennünk: nézetem szerint nagyon üdvös volna, ha bizonyos évi ciklusokban külföldre is mennénk a külföldi erdőgazdaságot megnézni. A szomszédos részek közül ajánlom Boszniát és Hercegovinát, továbbá a dalmát tengerpartokat; a külföldiek közül pedig elsősorban Svéd- és Norvégország erdeinek a megtekintését.”

Az Erdő 1953. évfolyama 4. szám, december

Szemle: Roth Gyula nyolcvan éves. (382 - 383.p.)

„Az egész magyar erdészeti társadalom szeretettel gondol Roth Gyulára, a ma-

gyar erdőműveléstudomány nesztörára, aki ez év szeptemberében töltötte be életének nyolcvanadik évét jó egészségben és teljes szellemi frissességben.

...A szálalóerdő gondolata Magyarországon Fekete Lajos óta egészen Róth Gyula fellépéséig szinte elaludt. Ő karolta fel ismét 1904-ben és azóta is élenjáró hirdetője ennek az új erdőgazdasági eszmének. A legújabb külföldi eredmények bizonyították be, hogy mennyire helyes volt ilyen irányú munkássága. Vonalas szálalóvágásos rendszerét nagy érdeklődéssel fogadták külföldön is. Ma a szálalás fellendülésének korszakában élénk figyelemmel kísérik munkája újabb eredményeit.”

A kordokumentumokat kifürkészte, válogatta és lejegyezte:

Riedl Gyula és dr. Sárvári János

Szarvasgomba-termesztési tanfolyam programja

Helye: ELTE Növényélettani Tanszék előadója, Budapest, 1117. Pázmány Péter sétány 1/C.

Időpontok:

Alapfokú tanfolyam: 2004. január 31., február 7., 14., vizsga: február 28.

Középfokú termesztői tanfolyam: 2004. április 3., 10., 17., 24., május 8., 15., 22., 29., vizsga: június 5.

A foglalkozások szombatoként 10 órakor kezdődnek.

A tanfolyam díja:

I. szemeszter: 15 000+5000 Ft vizsgadíj

II. szemeszter: 30 000+5000 Ft vizsgadíj

ALAPFOKÚ SZARVASGOMBÁSZ SZEMESZTER

2004. január 31.

10.00 - Megnyitó

10.10-11.45 Bevezetés a gombák világába I.

11.45-12.30 Ebédszünet

12.30-16.00 Föld alatti gombák rendszertana I-II.

2004. február 7.

10.00-11.45 Erdőtípusok, cönológia

11.45-12.30 Ebédszünet

12.30-16.00 Föld alatti gombák rendszertana III-IV.

2004. február 14.

10.00-11.45 Termőhely- és talajismeret

11.45-12.30 Ebédszünet

12.30-13.45 A gyűjtés szabályai

14.00-16.00 Szarvasgombák gasztronómiai felhasználása, feldolgozása

2004. február 21.

Terepgyakorlat Jászapáti, Jászszent-andrás

Alapfokú vizsga tehető az eddigi előadások anyagából. Vizsga időpontja: 2004. február 28. 10 óra

KÖZÉPFOKÚ TERMESZTÉSI SZEMESZTER

(Csak alapfokú szarvasgombászat vizsgával rendelkezőknek)

2004. március 13.

Fakultatív terepgyakorlat Buják és környékén

2004. április 3.

10.00-16.00 A gazdanövény felépítése, élettana (fotoszintézis, anyagfelvétel, stressz, szimbiozis)

2004. április 10.

10.00-16.00 A talaj (fizikai és kémiai sajátosságok, talajok genetikai osztályozása, a talaj mikrobiológiája)

2004. április 17.

10.00-16.00 A szarvasgomba-termesztés környezeti igényei (talajigények, éghajlati igények, humán hatások)

2004. április 24

10.00-16.00 Mikorrhizált csemeték előállításának módszerei (hagyományos csemetekerti módszerek, modern biotechnológiai megoldások)

2004. május 8.

10.00-16.00 Az ültetvény kezelése (telepítés, talajművelés, a gazdanövény metszése és növényvédelme, öntözés)

2004. május 15.

10.00-16.00 A szarvasgomba értékesítése (minősítés, tárolás és feldolgozás, forgalmazás külföldi és magyarországi törvények ismertetése)

Vizsga: 2004. május. 29. 10.00 ELTE Növényélettani Tsz. előadótermében

Jelentkezés 2004. jan. 31-ig *dr. Bratek Zoltánnal* az alábbi telefonszámon: 06-20-9-151547, vagy az alábbi e-mail címen: bratek@ludens.elte.hu vagy *Kamoncza Istvánnal* az alábbi telefonszámon: 06-30-555-0557.

JEGYZŐKÖNYV

készült az Országos Erdészeti Egyesület Elnöksége üléséről.

OEE Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtárban

Budapest, Budakeszi u. 91. sz., 2003. december 11. 11 óra

Cserép János elnök köszöntötte az ülésen megjelent meghívottakat és az elnökség tagjait. Az elnökség tagjai közül megjelentek: *Duska József* alelnök, *dr. Péti Miklós* magánérdőkért felelős alelnök, *Apatóczy István* technikus alelnök, *Firbás Nándor*, *Molnár György* régióképviselek; kimentését kérte: *dr. Szikra Dezső* Erdészeti Lapok SZB elnök, *Puskás Lajos*, *Csiba Imre*, *Pallagi László*, régióképviselek; meghívottak közül megjelentek: *Répászky Miklós* MEPTT elnök, *Kolozsvári Ákos* FB elnök, *Ormos Balázs* főtitkár, *Pápai Gábor* főszerkesztő, *Mester Gézáné* titkárságvezető. Az elnökség hat fővel határozatképes.

Cserép János elnök bejelentette a napirendi pontokat, melyeket az egyebekkel együtt az elnökség elfogadott.

1. OEE III. n. éves pénzügyi tervének teljesítése, várható év végi teljesítés.

Ormos Balázs főtitkár írásbeli előterjesztését az elnökség tagjai előzőleg megismerték. A főtitkár szóbeli kiegészítésében kiemelte, hogy az OEE pénzügyi gazdálkodása stabil, de ennek záloga a tartalék pénzek folyamatos igénybevétele, mely tartamosan nem folytatható.

A 2003. évi pénzügyi terv a korábbiakhoz hasonlóan két ponton bizonytalan, a csoportok utaztatási bevétele és a pályázatokból befolyó összeg. Míg az előző tétel nem jelenetős, addig a pályázatos bevételek döntően meghatározzák az OEE működését. Új pénzügyi forrásokat is kell keresni, hiszen nem lehet kitenni az OEE működését és tag-ságát az egyes pályázatokat befogadók ítéletének. A 2003. év eredményes pénzügyi teljesítését meghatározza az FVM civil pályázatának és az FVM Erdészeti Hivatalához benyújtott közcélú pályázatának eredménye. Gondot jelent a pénzügyekben, hogy egyes helyi csoportok tagsága a tagdíjat nem fizette be. Az Egyesület a költségekkel a tervezett szintjén gazdálkodott. Az OEE ilyen pénzügyi helyzetében csak a likviditás fenntartása lehet a cél az Egyesület mű-

ködésének fenntartásával, hogy a tag-ság által elfogadott programok zökkenőmentesen megvalósulhassanak.

Kolozsvári Ákos EB elnök hozzászólásában megerősítette, hogy várhatóan a 2003. évi bevétel nem teljesül, ezért a jövőben át kell tekinteni az OEE gazdálkodását, stratégiai döntést kell hozni. *Duska József* alelnök javasolta, hogy az OEE működését biztos alapokból kellene finanszírozni és csak a pályázatokból legyenek a programok támogatva. *Cserép János* elnök kérte a jövő évi terv megfontolt előkészítését, a tagdíjak szükség szerinti módosítását és Küldöttközgyűlés elé vitelét.

16/2003. (dec.11.) sz. határozat:

Az elnökség megvitatta az Egyesület 2003. évi pénzügyi teljesítéséről szóló tájékoztatót és azt tudomásul veszi. Felkéri a főtitkárt, hogy a nem fizető csoportok nevét és a tartozás összegét tagtársaink felé jelezze az Erdészeti Lapokon keresztül.

(A jelenlévő hat elnökségi tag a határozatot megszavazta.)

2. Az Ellenőrző Bizottság tájékoztatója a végzett vizsgálatokról.

Kolozsvári Ákos, az EB elnöke tájékoztatást adott az elvégzett vizsgálatokról, melynek írásbeli anyagát átadta Cserép elnök úrnak. A pénzügyi gazdálkodásról és vagyonmegőrzésről, valamint a Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár helyzetéről készült jelentést ismertette röviden az EB elnöke.

Az EB határozatában rögzítette, hogy az OEE Szervezeti és Működési Szabályzatát aktualizálni szükséges, módosítani kell a Pénzkezelési Szabályzatot és rendezni kell a készletek nagyságrendjét. A könyvtár ügyében felhívta az elnökség figyelmét a jogi helyzet tisztázatlanságára, ezen belül az alapító okirat hiányára. Továbbá arra, hogy rendezetlenek a könyvtári elhelyezés és működés jogi- és pénzügyi feltételei.

17/2003. (dec.11.) sz. határozat:

Az elnökség meghallgatta az Ellenőrző Bizottság elnökének beszámolóját az OEE pénzgazdálkodásáról, vagyonmegőrzéséről, valamint

az OEE könyvtárának helyzetéről végzett vizsgálataik eredményéről és azokat tudomásul veszi, az Ellenőrző Bizottság határozataival egyet ért. A 2004. évi, év eleji elnökségi üléseken a határozatokban foglaltakra az elnökség visszatér a pénzügyi feladatok áttekintésével.

(A jelenlévő hat elnökségi tag a határozatot megszavazta.)

A könyvtár működési rendjének helyreállítása érdekében szükséges volt a könyvtár vezetőjének jogi helyzetét is áttekinteni, akinek 2003. december 31-én lejár a munkaszerződése a PP Rt. Budapesti Erdészetével.

18/2003. (dec.11.) sz. határozat:

Az elnökség felkéri Cserép János elnököt, hogy Riedl Gyula könyvtárvezetőt a PP Rt. Budapesti Erdészeténél lejárt munkaszerződését követően, a PP Rt. Budapesti Erdészete erdészetvezetőjével egyeztetve, 2004. január 1-től az OEE-nél alkalmazza könyvtárvezetői munkakörben. Az elnökség egyben megköszöni Bakon Gábor erdészetvezetőnek (PP Rt. Budapesti Erdészet) eddigi segítő munkáját a könyvtárvezető alkalmazása ügyében is és további, a korábbiakhoz hasonló együttműködésre törekszik.

(A jelenlévő hat elnökségi tag a határozatot megszavazta.)

A lapot Magyarország legnagyobb médiafigyelője, az

» **OBSERVER** «

OBSERVER BUDAPEST
MÉDIAFIGYELŐ KFT.

1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738

rendszeresen szemlézi

OEE Titkárság
tel.: 201-6293, Fax: 212-7518
e-mail: oee@mtesz.hu
Internet cím: www.oee.hu

3. A Szociális Bizottság elnökének utódlása.

Dr. Szász Tibor a Szociális Bizottság elnöke levélben fordult az OEE elnökéhez, melyben jelezte, hogy előrehaladott kora miatt megválik elnöki tisztétől és javasolja *dr. S. Nagy László* tagtársunkat, a Szeniorok Tanácsának elnökét a Szociális Bizottság vezetőjének. *dr. S. Nagy László* a felkérést elfogadta.

19/2003. (dec.11.) sz. határozat:

Az elnökség megköszöni *dr. Szász Tibornak* a Szociális Bizottság elnöki posztján végzett kimagaslóan eredményes és úttörő munkáját, további egészséget és aktivitást kívánva. Elfogadja *dr. S. Nagy László* tagtársunk jelölését és javasolja *Cserép János* elnöknek, hogy *dr. S. Nagy Lászlót* terjessze a Küldöttközgyűlés elé a Szociális Bizottság elnöki tisztjére, jóváhagyásra.

(A jelenlévő hat elnökségi tag a határozatot megszavazta.)

4. Erdészcsillag Alapítvány Alapító Okiratának módosítása. Az 1876. évben létrehozott OEE Deák Ferenc Alapítvány erdészeti irodalom támogatási céljának beépítése az Erdészcsillag Alapítványba.

Riedl Gyula könyvtárvezető összeállítást készített arról, hogy az OEE történetében milyen célokra hoztak létre elődeink alapítványokat. (Az összeállítást az EL-ban közöljük.) Három célcsoport volt jellemző a korábbi alapítványoknál, a szociális, a tanulmányok támogatása és a szakkönyv kiadásának támogatása. A működő Erdészcsillag Alapítványunk az első két célt teljesíti, ezért a hagyományokat őrizve, a tagságunk igényeit is mérlegelve került a javaslat az elnökség elé, mely szerint bővüljön az Erdészcsillag Alapítvány célja a szakkönyvek és az Erdészeti Lapok kiadásának támogatásával. Az idei Deák Ferenc bicentenáriumi ünnepelje az Egyesület azzal, hogy kiegészíti alapítványát a korábbi Deák Ferenc Alapítvány céljaival és ismét működővé teszi a korábbi támogatást.

20/2003. (dec. 11.) sz. határozat:

Az elnökség megvitatta és az alábbiakban terjeszti a Küldöttközgyűlés elé jóváhagyásra az Erdészcsillag Alapítvány Alapszabályának módosítását:

„3. Az alapítvány közhasznú tevékenysége és célja

Közhasznú tevékenység:

Szociális tevékenység, családsegítés, időskorúak gondozása.

Nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés.

A fenti közhasznú tevékenységet az alábbi céljainak elérése érdekében végzi:

a/ Az elhunyt erdészek és erdészeti dolgozók gyermekeinek pártfogásában,

esélyegyenlőségük megteremtésében, anyagi helyzetük javításában való részvétel.

b/ Hozzájárulás a nehéz anyagi körülmények között élő erdészek anyagi helyzetének javításához.

c/ Az időskorú erdészekről történő gondoskodás.

d/ Hozzájárulás a kiváló tanulmányi eredményeket és közösségi szellemet felmutató tanulók képzési költségeihez.

e) Erdészeti kiadványok és az Erdészeti Lapok kiadásának támogatása.”

(A dőlő betűs rész a módosítás.)

(A jelenlévő hat elnökségi tag a határozatot megszavazta.)

5. Egyebek

Az Erdészeti Lapok szerkesztésének megnövekedett munkái, az országos rendezvényeken való megjelenés és beszámolók készítése, a tagság sokrétű igényének megjelenítése, a MEGOSZ híradó bevezetése és más folyamatosan jelentkező feladatok miatt célszerű a szerkesztés személyi feltételeinek erősítése.

21/2003. (dec.11.) sz. határozat:

Az elnökség az Erdészeti Lapok megnövekedett feladatai ellátásához, *dr. Sárvári János* tagtársunkat, technikai szerkesztőként, 2004. január 1-től alkalmazza. Felkéri *Cserép János* elnököt a szerződés megkötésére.

(A jelenlévő hat elnökségi tag a határozatot megszavazta.)

Ormos Balázs főtűkár látogatást tett a 2004. évi Vándorgyűlés helyszínén, ahol *dr. Magas László* vezérigazgató úr (KAEG Rt.) tájékoztatta az előkészületekről. A változatos és egyedi programokkal tervezett Vándorgyűlés időpontja, 2004. július 2-3., helyszíne Kapuvár és térsége. Az elnökség február elején, helyszíni ülésen foglalkozik a Vándorgyűléssel.

Dr. Nagy Csaba tagtársunk, az év fotósa, természetfotósunk kiadandó fotóalbumát támogatja az elnökség, melyet írásban is megerősít.

Apatóczy István alelnök beszámolt a 2004. évben Barcson megrendezésre kerülő Erdészverseny szervezésének állásáról.

Az elnök megköszönte a résztvevőknek az egész éves munkát és bezárta az ülést.

kmf.

Ormos Balázs

jegyzőkönyvvezető

Cserép János

elnök

Hitelesítők: **Duska József,**

Apatóczy István

A Természetvédelmi Szakosztály a Dráva-síkon

Dr. Papp Tivadar, a Mecseki Erdészeti Rt. termelési igazgatóhelyettesének meghívására kétnapos programon vehettünk részt, mint a Természetvédelmi Szakosztály tagjai a Dráva-sík védett területein, hogy ott tanulmányozzuk a természetközeli erdőgazdálkodás lehetőségeit. A végleges időpont szeptember 30., illetve október 1-je lett. Kezdetként a Dráván hajóztunk egyet, szép napos időben [a kirándulás tagjai jó kapcsolatot ápol(hat)tak az égi Időjárásfelelőssel, hiszen az idő mindkét nap csodálatos volt]. Utána a vajszlói erdészet területén, a Dráva mentén, a Kisszentmárton 3/A erdőrészletben kb. 50 ha-os MK-KST-VSZ ligeterdőben a felújítás előtti lehetőségeket beszéltek át, megismerve a helyiek tapasztalatát. Este kellemes baráti beszélgetést folytattunk, jól esett

hasonló gondolkodású kollégákkal ismét eszmét cserélni a világ dolgairól, bár nem sok kellemes témát találtunk. Másnap reggel Bűrös község határában néztünk meg több erdőrészletet, egyes állományokban történő amorfi lékes felújításokat, szép és szemet gyönyörködtető eredménnyel. Külön köszönjük *Mohár Tamás* sellyei erdészeti igazgatónak a szervezést és a mesébe illő környezetben a hidegtálás csodákat, hozzá ismét hangulatos beszélgetés. Idegejt-visszaszerző két napban volt részünk, köszönet érte *Papp Tivadarnak*, akinek ezúton is sok jó egészséget kívánunk. (A két napról röviden csak annyit még, hogy mindenki sajnálhatja, hogy nem volt ott.)

Roth Matthaea,

tűkára

FELHÍVÁS A 2003. ÉVI ELMARADT EGYESÜLETI TAGDÍJ BEFIZETÉSÉRE

Az Országos Erdészeti Egyesület elnöksége 2003. december 11-én ülést tartott, melyen áttekintette az Egyesület évi pénzügyi gazdálkodását. A témát napirendjére tűzte az OEE Ellenőrző Bizottsága is. Az elnökség határozatában kérte fel a főtitkárt, hogy az Erdészeti Lapok hasábjain adjon tájékoztatást tagtársainknak a tagdíjtartozást felhalmozó helyi csoportokról és a tartozás összegéről. A fizetés elmaradásának okát nem sikerült kideríteni, ezért ezúton kérjük nem fizető csoportjainkban tagsággal rendelkező tagtársainkat, hogy a tagdíjhátralékot rendezzék, mert február hónaptól nem áll módunkban az Erdészeti Lapok küldése. A lapok pótlása sem lehetséges, mert a nyomtatást a befizetések számához igazítjuk. A helyi csoportok titkárainál pontos, számítógépes kimutatás található, mely tartalmazza a nem fizetők nevét. Kérem tagtársainkat a titkárokkal való egyeztetésre. Emlékeztetőül jegyzem meg, hogy novemberi lapszámunkban már megjelent egy felhívás, mely a 2003. évi tagdíjhátralék befizetésének határidejét december 15-ben határozta meg!

A tagdíjhátralék összege helyi csoportonként:

Helyi csoport	Összeg (Ft.)
Balassagyarmat	126.000,-
Békés	33.100,-
Debrecen	119.700,-
Kaposvár	97.300,-
Kaszó	25.600,-
Kecskemét	11.837,-
Keszthely	17.600,-
Mátrafüred	76.500,-
Szabolcs-Szatmár	30.180,-
Sárospatak	89.000,-
Sopron	153.000,-
Székesfehérvár	40.800,-
Szolnok	26.900,-
Szombathely	48.650,-

Tamási	44.300,-
Veszprém FVM	21.100,-
Visegrád	280.000,-
Bp.ERDÉRT	18.300,-
Bp.ERSZ	36.800,-
Bp.ERTI	28.800,-
Bp.FVM	11.500,-
Bp.HM	10.000,-
Pest megyei Magánerdőgazd.	14.400,-
Sopron Hallgatói Alcsoport	12.800,-
Csoporthoz nem tartozó egyéni tagok	15.700,-

Kérem az Erdészeti Lapok kiadásának érdekében a tagsági díjak jövőbeni pontos fizetését.

Ormos Balázs
főtitkár

Tápelem-háztartási előrejelzések – Vajon mire terjedhet ki az erdészeti tervezés?

Az erdőgazdaság már évszázadok óta előrejelzésekkel és modellekkel dolgozik. Az első modellek, mint például az erdőterv is, tapasztalati ismereteken alapultak. A cél akkor is az volt, hogy az embereket fával és más egyéb erdei termékekkel tartamosan ellássák. A 18. sz. végén felismerték, hogy az erdő fatermőképessége függ a termőhelyi tényezők hatásától – beleértve a talajt is –, és az erdők tartamos használata csak akkor lehetséges, ha a biomassa, illetve a tápelvönás mértéke nem haladja meg az éves folyónövedéket, illetve a termőhely tápelem-szolgáltató képességét. Az első tápelem-modelleket a 20. sz. elején állították fel. A modellek és azok metodikája folyamatosan fejlődött. Közben adódott az erdők tápelem-háztartásának mérési lehetősége, és az így összeállított modellek alapján arról előrejelzéseket készíthettek. Ennek ellenére ezek eredményeit az erdészeti gyakorlat alig hasznosította. Mára ez megváltozni látszik. Az új környezeti politika jegyében megvizs-

gálják, vajon eddig miért nem nyertek az eddigi kutatások gyakorlati jelentőséget. Most vetődött fel az igénye a termőhelyfeltárásban, hogy az eddig elkészített térképeken az erdők táp-

Jelent-e veszélyt elegyes bükköseinkben más fafajok gyökérkonkurenciája?

Német kutatók azt a feltételezést vizsgálták, hogy az elegyes bükkállományok lékszerű pusztulása összefüggésben van-e a fajok közötti gyökérkonkurenciával. A bükk száradásánál a kőris feltalajban húzódó hajszálgökerzetét okolják. A felső ásványi talajban a kőris hajszálgökeri megakadályozzák a bükkfák hajszálgökeri a vízfelvételben a rövid átnedvesedési időszakban, így a konkurencia miatt azok mélyebb talajrétegekbe szorulnak vissza. A kísérletet 120–140 éves bükkösökben végezték el gertyánnal és kocsánytalan tölgygel elegyes területrészekben. Különböző lágy szárú borítású területeken – 5-5 eltérő hidrológiai és talajadottságú pont középpontjában – talajfúróval megvizsgálták a hajszálgökeri elhelyezkedését. Se a bükk, se a kőris nem mutatott a különböző termőhelyeken egyöntetű képet a hajszálgökeri mennyiségében, holott nagyobb változatosságot tapasztaltak a bükknél, mint a kőrisnél. Így a bükk gyökereinek mélybe szorítása az intenzív kőrisgyökér-növekedéssel egyértelműen nem okolható.

elem-háztartását a valóságnak megfelelően ábrázolják. Az új eljárásoknak köszönhetően a felméréseket hamarosan befejezik.

Norbert Asche (2003): Stoffhausbalt-sprognosen – Planungsballast für den Forstbetrieb? In: Forst und Holz 58 (2003) Heft 6. März, p. 143–149.

Ref.: **Kovács Richárd**

Angela Horn, Dieter Murach (2003): Vertikale Feinwurzelverteilung und Hinweise auf interspezifische Wurzelkonkurrenz in Eschen/Buchen-Naturverjüngungen. In: Forstarchiv 74 (2003), Heft 2. März/April, p. 46–52.

Ref.: **Kovács Richárd**

FELJEGYZÉS az OEE-KvVM TvH MUNKACSOPORT 2003. december 11-i alakuló üléséről

A munkacsoport tagjai:

KvVM TvH: Dr. Kárpáti László (erdőmérnök) igazgató, Fertő-Hanság NP, Balogh László Balaton-felvidéki NP (erdőmérnök) igazgató, Sódor Márton (erdőmérnök) főosztályvezető KvVM TvH

OEE: Duska József (erdőmérnök) igazgató Bükk NP, Répászky Miklós (erdésztechnikus) elnök, OEE Magán-erdő Tanács, Pallagi László (erdőmérnök) vezérigazgató, EGERERDŐ Rt.

A Munkacsoport szervezője: Ormos Balázs (erdőmérnök) főtitkár, OEE

Megjelentek a képen balról: Duska József, Sódor Márton, Dr. Kárpáti László, Balogh László, Répászky Miklós és a fotós Ormos Balázs.

Napirend:

A Munkacsoport működési rendje:

– A Munkacsoport üléseiről feljegyzés készül.
– Az üléseken készített ajánlásokat a munkacsoport megküldi a KvVM TvH és az OEE elnökének.

– A Munkacsoport negyedévenként ülésezik, az ezen kívüli, eseti ülések témáit Sódor Márton és Ormos Balázs egyeztetése után hívják össze.

– A Munkacsoport kihelyezett üléseket tart.

– A 2004. első negyedévi ülés helye a Fertő-Hanság NP lesz. (Öntésmajor, 2004. február vége 11.00 óra)

– A Munkacsoport ülésein hozott ajánlásokat az Erdészeti Lapokban és vitanapokon tárja a szakmai közönség elé véleményezésre.

Javasolt MUNKATERV az OEE-KvVM TvH 2004. évi együttműködésére:

– Az OEE Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály és a NP-ok erdei iskola vezetőinek találkozója a Balatonfelvidéki NP-nál.

– WOOD TECH Erdészeti Szakvásáron való közös megjelenés.

– ERDŐK HETE rendezvénysorozat felvétele a nevezetes napok listájára, a megnyitó rendezvény megtartása magántulajdonú erdőgazdálkodónál.

– A Munkacsoport üléseinek lebonyolítása.

– A hó elolvadása után, április hónapban, szemétszedés az erdőben, a nemzeti parki, államerdészeti és magán erdészeti kollégák együttműködésében. Országos rendezvény.

– Az Erdészeti Lapok tájékoztatást ad a Munkacsoport üléseiről és a természetvédelem legfontosabb eseményeiről, híreiről.

A Munkacsoport javasolt megtárgyalandó témakörei:

– Folyamatos erdőborítottság és a tarvágás problémája.

– Az erdőrezervátumok erdészeti jelentősége és az eddigi tapasztalatok.

– Az akác fafaj kérdése védett területeken.

– Nem termőhelyén álló, természetes úton felújíthatatlan, küszöb alatti erdők kérdései.

– Vadkár a védett területeken.

– Az EU természetvédelmi és erdőgazdálkodási támogatási rendszerének lehetőségei.

A Munkacsoport tagjai kérik a küldő szervezetek vezetőit (OEE, KvVM TvH) írásbeli megbízás elkészítésére.

Kép és szöveg: Ormos Balázs főtitkár, OEE

Kínai erdészeket fogadott egyesületünk

2002-ben jelentkeztek Pekingből kínai erdészek, hogy látogatást tennének hazánkban és fogadó partnert keresnek. Egyesületünk vállalta a program megszervezését, de az utazás csak az elmúlt évben vált lehetségessé a SARS betegség lecsengése után. A 16 fős csoport 2003.

október 6-27. között tartózkodott hazánkban. Egyesületünk évente fogad külföldi csoportokat, de ilyen hosszú időre még nem érkeztek erdészek. Sok bonyodalom társult a programok igény szerinti és főleg anyagilag is elég szerény biztosításához. Minden elismerés Mester

Gézáné titkárságvezetőt, Kertész József tagtársunkat, a csoport kísérőjét és a fogadó erdőgazdaságok vezetőit és munkatársaikat illeti, akik a folyamatosan változó kérések ellenére pazar programot nyújtottak a távolról érkező vendégeknek. Köszönjük a közreműködőknek a segítséget, az azonnali intézkedéseket, a szakszerűen összeállított programokat és azoknak is, akik jól előkészített programját a kínaiak igényének módosulása miatt kényszerültünk lemondani.

VÁRDORGYŰLÉS 2004.

Egyesületünk 2004. július 2-3-án a Kisalföldi Erdőgazdaság Rt. vendéglátásában szervezi meg évi Vándorgyűlését. A rendezvény helyszínéül Kapuvár és környékét jelölték a házigazdák. A szakmai programok, tanulmányutak a térség nevezetességeit keresik fel, a küldöttközgyűlés helyszíne Kapuvár lesz. Kérjük kedves tagtársainkat, jegyezzék elő a Vándorgyűlés dátumát.

A FATE–OEE együttműködési megállapodásokat kötött

A két társszervezet 2003. november 19-20-án Pécsen tartotta szokásos rendezvényét. A Mecseki Erdészeti Rt. szervezésében, házigazdaként kiválóan biztosította a rendezvény lebonyolításához a körülményeket. A konferencia témája az „Az erdészet és a faipar helyzete a kormányzati irányításban”. Sajnos kiemelt, felkért előadónk az FVM Erdészeti Hivatalától nem érkezett meg, így csonkára sikeredett a konferencia. Előadásokat tartottak dr. Molnár Sándor NyME FMK dékán, Káldy József MEFA Rt. vezérigazgató, Kurusa László PANNON Fa- és Bútoripari Klaszter társelnök. A másnapi program a MOFA Rt. vendéglátásában üzemlátogatással, Mohácson fejeződött be.

Balról: Winkler András, Ormos Balázs, Molnár Sándor

Az OEE programjában szerepel az együttműködések körének bővítése. A konferencia ünnepélyes alkalmát kihasználva kerültek aláírásra az OEE és a NyME Faipari Mérnöki Kar, vala-

mint az OEE és a Faipari Tudományos Egyesület közötti megállapodások.

Ormos Balázs
főtitkár

Hagyományozható események

A következő „Hagyományozható események” című napirendben a Szeniorok Tanácsa egyhangúan megszavazta az elnök azon javaslatát, amely szerint a jövőben minden év utolsó ülésén, közösen és ünnepélyesen köszöntik a tárgyévben 75, 80, 85 és 90 éves, „korosztályos” Szeniorokat, Emléklap átadásával. Az Emléklap a következő egységes szöveggel készült, de „korosztályonként” más aktuális versidézzel:

Név.....
részére

Az Országos Erdészeti Egyesület és a
Szeniorok Tanácsa
75., 80., 85., 90.
évedben nagy tisztelettel és megbecsüléssel kívánunk
további jó egészséget, megköszönve a
szakunkért kifejtett
közéleti tevékenységedet.
Budapest, dátum
OEE pecsét

Szeniorok Tanácsa az OEE
elnöke elnöke

Az első köszöntöttek:

75 éves
Dr. Marjai Zoltán

„Emberi törvény, kibírni mindent
s menni mindig tovább
még akkor is, ha nem élnek már
benned, remények és csodák.”

Hemingway

80 éves
Jancsó Gábor,
Dr. Szász Tibor,
Zathureczky Lajos

„Ab! vén vagyok: tapasztalásom tárbáza
megtelt gazdagon:
Ott van, romok közt életemnek
vezére, szétört csillagom;
Ott egy szakadt fonál: ez a bit,
egy csonka borgony: a remény
Ily gyűjteménynek birtokában
az ifjú hogyne volna vén!”

Arany János

85. éves
Pechtol István

„Minden évből van egy percem
Egy órácskám, egy napom.
Félre tettem őket csendben
Így élek most gazdagon.

Nem lehet más kincs ily kedves
Ércnek nincs ily dallama,
S a múlt annál fényesebb lesz,
Minél sötétebb a ma.”

Falu Tamás

90 éves
Abonyi István

„Lobog a lelked mindbiába,
ha tested egyre fárad,
még bív az ég, de búz a föld,
karja kinyúl utánad.

Tartsd bát magad! Csak addig élsz,
míg benned mécsnyi láng ég.
Későn döbbsz rá: csoda volt
minden perc, szép ajándék.”

Tollas Tibor

A jelenlévők köszöntése után az elnök tájékoztatást adott Az Erdők Hete megnyitójának alkalmából a Parlament Felsőházi Termében rendezett Nyílt Nap eseményeiről és a tapasztalatokról, továbbá az Elnökség levelében foglaltakról.

Az Egyebek napirend keretében a Sz. T. állandó tagjai közé egyhangú szavazással beválasztotta Tokody Mihályt és Ipsits Lajost. A f. év február 25-i állásfoglalás értelmében tagtársak javaslatára a következő pótagokat egyhangú szavazással felvette a „Meghívottak” névjegyzékébe: Köveskúti György, dr. Tóth Béla, Tollner György. A Szeniorok Tanácsa tagjai megerősítették azon korábbi állásfoglalásukat, hogy az állandó tagok azokból választhatók, akik az üléseken – mint meghívottak – rendszeresen részt vesznek.

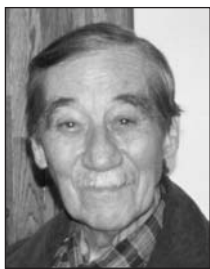
A szervezeti kérdéseket követően az elnök az aktív részvételt megköszönte és az ülést bezárta.

Budapest, 2003. november 15.

Dr. S. Nagy László
elnök

Pechtol István (1918–2003)

erdőmérnök

Erdőmérnöki oklevelét 1942-ben szerezte meg. Diplomája megszerzése után üzemterv-készítéssel foglalkozott Oroszvár-Dunacsúny község határában hg. Lónyay Elemér birtokán. 1943. január-

tól segéderdőmérnök a Csíkszeredai Erdőgazgatóságnál. Ez év őszétől katonai szolgálatot teljesített, amelyből 1945 júliusában szerelt le. Csíkszeredáról a megalakult Zalaegerszegi Áll. Erdőgazgatóságra helyezik, segéderdőmérnök. 1946–49-ben Mezőhegyesen erdőgondnok, egyben az Áll. Gazdaság kezelője, a vadgazdálkodás irányítója és a reprezentatív vadászatok szervezője. 1950 márciustól Szegeden az Erdőgazdasági NV. központjában fahasználati-fakereskedelmi előadó, augusztusban a nagy átszervezés során Szentésre helyezik tervelőadónak. Szentesen az erdőgazdaság megszűnt, Gyulára kerül igazgatóhelyettesnek. Innét 1951 őszén saját kérelmére visszahelyezik Zalába, Bánokszentgyörgyön erdőművelési előadó. Átszervezés miatt Bánokszentgyörgy 1953. áprilisban megszűnt. Lentibe helyezik erdőművelési főmérnöknek. 1955. áprilisban újabb átszervezés következik, Lenti megszűnik, áthelyezik Somogyba – Nagyatádra –, kinevezik igazgatóhelyettes főmérnökké. Innét az 1956-os szereplése miatt felmentik, alacsonyabb munkakörbe helyezik, fizetését 36%-kal csökkentik. A Balatonfelvidéki Erdőgazdaság – Veszprém – fogadja be. Itt szakfelügyelő, majd erdőművelési előadó. Ezt követően saját kérelmére a Kisalföldi EFAG-hoz kerül szakirányítási, majd erdőművelési munkakörbe. 1963–1966 közötti időben növényvédelmi oklevelet szerez a Gödöllői Egyetemen. Az 1970-ben megjelent növényvédelmi törvény előírta, hogy nagyüzemben növényvédelmi munkát csak növényvédő szakember végezhet. Ennek alapján a Kisalföldi Erdőgazdaság munkakörének és fizetésének változatlanul hagyása mellett megbízta az erdővédelmi munkák irányításával. Ezt követően hozzájárult ahhoz, hogy mellékfoglalkozásként a Tanulmányi Erdőgazdaságnál is elvállalja az erdővédelmi munkákat. Ezen idő alatt állított össze egy „Vegyszeres erdővédelmi útmutató”-t kerületvezető erdészek, csemetekert kezelők részére. 1978 végén nyugállományba helyezték.

Nyugdíjasként a Kisalföldi Erdőgazdaságnál megbízzák az erdővédelmi munkák irányításával, majd az 1983-ban megalakult Országos Trófeabíró Bizottság győri részlegénél vállal munkát, amit 1998-ban hagy abba.

Szakirodalmi tevékenysége a már említett Vegyszeres erdővédelmi útmutató és egy Csemetetermelési útmutató termelőszö-

vetkezetek részére. Az ERDŐ-ben, ERDÉSZETI LAPOK-ban néhány írása jelent meg.

Az OEE helyi csoportjainak több évtizeden át volt titkára különböző munkahelyein, Lentiben elnöke, Nagyatádon 1956-ban választmányi tag, amely a forradalmat követő, számára zavaros időben megszűnt. Az igen változatos szakmai munkáját több kitüntetéssel ismerték el, így tulajdonosa a Munkaérendrend bronz fokozatának, a Kiváló Újító bronzfokozatának, az Erdészet Kiváló Dolgozója, Kiváló Dolgozó, a MTESZ, OEE és egyéb dicséret oklevelek. 1993-ban a Magyar Köztársaság honvédelmi minisztere a „Független Magyarországért” emlékérmét adományozta számára.

Némi magyarázattal tudomásul vette, hogy miután szembeszállt az erőszakhatalommal (1956. november 4-én részt vett egy tucatnyi akácsarjnak a közútra döntésében, tiltakozásul a szovjet tankok ellen, majd később védelmére kelt azon erdőgazdasági dolgozóknak, akik részt vettek a forradalomban), büntetést érdemelt az akkori hatalom részéről, de sérelmezi, nehezen érti meg, hogy a rendszerváltás után miért nem részesült erkölcsi-anyagi elismerésben, kárpótlásban.

Tisztelgés Pechtol István kollégánk koporsójánál

*Szolgáljunk a magyar erdőért,
Addig, amíg erőnkől futja,
Kedves volt senior kollégánk,
Ezt nekünk nagyon sokszor mondtad.*

*Szolgáljunk a magyar erdőkért,
Ez volt életed jelmondata,
De nem jelmondat volt csak csupán,
Élted az erdőért áldoztad.*

*Szolgáltál a magyar erdőkért,
Példaképünk lettél, kolléga,
Aki gondos, szorgos munkával
Az erdőt felvirágoztattad.*

*Szolgálunk a magyar erdőkért,
Sok ifjú és ősz kollega itt van,
Aki virágot és koszorút
Tesz majd a Te sírbalmodra.*

*Szolgálunk a magyar erdőkért,
A koporsódnál fejet bajtva,
Mégfogadjuk, amit Te is tetél,
Szolgálunk, amíg erdészszív dobban!*

Kedves Pista Bátyánk, nyugodjál békében!

Üdv az erdésznek!

Tóth Imre nyugdíjas kerületvezető erdész, erdészkiöltő, Ravazd

Balázs József (1928–2003)

Bányászcsaládban született 1928. október 27-én Mecsekszabolcson. Képesítést a Soproni Erdészeti Szakiskolán szerzett. 1944-től

a Pécsi Székesegyházi Uradalom Árpádtetői Erdőgondnokságnál erdészgyakornokként kezdett dolgozni.

1950-ben lépett állami szolgálatba, ahol a Mecseki Erdészeti Rt. jogelőd-

jeinél a Mecseknyugati Állami Erdőgazdaságnál, a Mecseki Erdő és Fafeldolgozó Gazdaságnál dolgozott 21 éven keresztül. Megbízatásai voltak: kerületvezető erdész a Hetvehelyi Üzemegységben és a Pécsi Üzemegység közári kerületében, továbbá 14 éven keresztül az Árpádtetői Erdészeten. Erdőművelést és fahasználatot oktatott az erdészeti Sikondai Szakmunkásképző Iskolájában. További szakmai megbízatásai voltak – a Mecseknyugati Állami Erdőgazdaság megbízott igazgatója közel egy évig helyettesítés miatt – a Pécsvaradi Üzemegység vezetője – a Pécsvaradi Erdészeti vezetője –, majd a Mecseki Erdőgazdaság központjában gépesítési vezető.

Emberi kapcsolatai, közvetlen magatartása alapján az Árpádtetői Erdészetenél 11 évig a Szakszervezeti Bizottság titkára, és ebben az időben az erdőgazdaság központjában a Szakszervezeti Bizottság norma- és bérfelelőse volt.

A MÉM Pécsi Állami Erdőrendezőség javaslatára 1971. július 1-jén a Pécs MJ. Város Tanács kérésére áthelyezték a Tanács Mezőgazdasági és Élelmezési Osztályára erdészeti előadónak.

Munkaköre a város tulajdonában lévő Mecseki, majd a Malomvölgyi Parkerdők kezelése, a beosztott erdészek és parkerdei alkalmazottak irányítása volt. A Malomvölgyi Parkerdő ez idő alatt került kialakításra.

Munkáját 1961-ben az Erdőgazdaság „Kiváló dolgozója”, 1978-ban a Tanács „Kiváló dolgozója” kitüntetéssel, törzsgárda oklevéllel ismerték el.

1988 szeptemberében kezdte meg a pihenését, a megérdemelt nyugdíjas éveit.

17 éves városi szolgálata alatt igen sok maradandó, ma is létező fejlesztést valósított meg.

Elképzelései alapján épült a Remeteréti pihenő és esőház, a Sóshegyi kilátó, a Malomvölgyben a Bagolyvári és a Zsírosdombi régi kilátó.

Égertetőn az ifjúság számára nagyon szép sportpályát és hozzá tartozó pihenőházat létesített, amelyet több település diákjai éveken keresztül igénybe vettek.

Égervölgyben eredeti formájában újrépítette a balesetveszélyessé vált esőházat.

A Niké szobor környékén gyermekjátékos közparkot és az északi részén gépkocsiparkolót alakított ki. A Mandulásban tekepályát és két esőbeállót, valamint játszótérrel hozott létre.

A Malomvölgyi-tó környékén végzett gyönyörű fásítások, kialakított közlekedő zúzalékos utak, erdei pihenőpadok egy igényes jövőnek alkotó ember munkásságát tükrözik. Aki megtett mindent, hogy a város hírnevéhez méltón az idelátogatók, a kikapcsolódni, pihenni vágyók jól érezzék magukat.

Úttörő munkát végzett, formálnia, meggyőznie kellett környezetét, hogy haladjon a maga által kitűzött közérdekű célokra teljesíten.

Elképzeléseinek megvalósításáért igen sokat harcolt, sok támogatót kellett megnyernie, céljait megértetni. Jó emberi kapcsolatait, ezért napi eredményei mindig tovább sarkallták. Ő sosem adta fel, és az időt igazolta, maradandót alkotott.

Balázs József életében a „MECSEK” szó meghatározó volt. A Mecsekben született (Mecsekszabolcson), a mecseki erdészekben dolgozott, tevékenysége mindenhol a Mecsekkel, az erdővel, a természetel, az itt élő emberekkel volt kapcsolatos.

2003. november 21-én a Pécsi Városüzemelési és Vagyonkezelő Rt., az Állami Erdészeti Szolgálat támogatásával a Mecseki Parkerdőben egy pihenőt – Szatyor Győző faragó művészt alkotását – avatott fel.

Ezt a pihenőt Balázs Józsefnek emléket állítva – „BALÁZS PIHENŐ”-nek nevezték el. Vállalva, hogy amennyiben ez a kemény erős pihenő elfárad a 11 épített mecseki pihenő és emlékhely sorában, akkor jelen állapotában kerüljön felújításra és a Mecsek történelme is őrizze meg Balázs József erdész emlékeit.

Nagy János

Szkalák Gyula erdőmérnök 1942-2003

Olyan kolléga távozott közülünk, aki egész életét az erdőrendezésnek szentelte. Bár pályáját 1967-ben a Szombathelyi Erdőgazdaság Kőszegi Erdészeténél kezdte, amikor az

abban az időben kötelező egyéves rendezési gyakorlat letöltése céljából a Szombathelyi Erdőrendezőséghez érkezett, talán még maga sem sejtette, hogy az egyből harminchat év, egy egész életen át tartó kötődés és szolgálat lesz.

Fiatal erdőmérnökként részese lehetett annak a máig ható, nagyszabású fejlesztésnek, mely megreformálta és informatikai alapokra helyezte a magyar erdőrendezést. Talán ebből az élményből fakadóan egész életében megmaradt az újítás, a jobbítás iránti vágya. Tizenhét évnyi terepi erdőtervezői munka után, nagyon nagy gyakorlati tapasztalat birtokában lett irodaigazgató, mégis ekkor érezte úgy, hogy új ismer-

tekre van szüksége. Újra iskolapadba ült, rendszerszervezői oklevelet szerzett, és valamennyi fejlesztési munkában azzal a lelkesedéssel és elszántsággal vett részt, amelyen semmit sem koptattak az évek.

Őszinte odaadással és szünni nem akaró szeretettel szolgálta az erdőt. Nem akadt olyan erdő Vasban vagy Győr-Moson-Sopron megyében, melyet ne ismert volna. A terepi tervezői munka után az erdőtervezésért tizenegy évig irodaigazgatóként, majd az Állami Erdészeti Szolgálat létrehozásától igazgatóhelyettesként felelt, 1999-től pedig igazgatóként a teljes szakigazgatást irányította a térségben. Mindig olyan feladatokat látott el, amelyekben a konfliktusok elkerülhetetlenek, de soha nem habozott és soha nem ingott meg, ha az erdőt kellett védeni.

Munkája elismeréseként több kitüntetést kapott, de mindennél többre tartotta a kollégák elismerését. Azokét a kollégáit, akiket vezetőként is lankadatlan szorgalommal szolgált. Bár szigorú és következetes vezető volt és munkatársaival szemben magas elvárásokat támasztott, szinte atyai gondoskodással figyelte sorsuk alakulását és igyekezett minden lehetséges segítséget megadni. Különös gondot viseltetett az utánpótlás nevelése iránt és törekedett arra, hogy munkatársai sorába tehetséges fiatalokat nyerjen meg.

A kollégák nagy családja és különösen szeretett igazi családja adott lelki és fizikai erőt ahhoz, hogy kétszer is szembenézzen korunk rettegett betegségével. Így volt képes arra, hogy ne csak saját gyógyulásával törődjön, hanem beteg társait is segítse, önkéntes segédápolóként, beszélgetőtársként. És így lehetséges, hogy élete utolsó pillanatáig például szolgálhatott mindannyiunk számára.

Csóka Péter

Árkosi Gyula (1912-2003)

Árkosi Gyula gymántdiplomás erdőmérnököt 2004. január 8-án kísérték utolsó útjára az egri Minoriták templomának altemplomába családtagjai, barátai, volt munkatársai.

1912. augusztus 21-én Temes megyében, Versecen erdész erdőmérnök családban született. Az első világháború viharában Bánát megszállásával menekülteként iskoláit Csonka Hazánkban folytatta. 1930 őszén lett a soproni Bányá- és Erdőmérnöki Főiskola hallgatója, ahol – a katonai kiképzés, honvédségi szolgálat után – 1939. január 20-án szerzett erdőmérnöki oklevelet.

1939 márciusában mint kinevezett m.kir. segéderdőmérnök a Miskolci Állami Erdőgazgatósághoz került erdőrendezősé-

gi beosztottként. Áthelyezés következtében 1940 decemberétől a Gödöllői Állami Koronauradalmi Erdőgazdaság Galgamácsi Erdőhivatalához került mint erdészvezető. A második világháborút követő „rendszeres” átszervezések miatt 1946 novemberétől a császári, majd 1949. október 15-től a valkói erdőgazdaság vezetésével bízták meg. 1950. augusztus 1-től a Komárom megyei Erdőgazdasági Egyesülés igazgatóhelyettes tervelődjéje lett. Az egyesületek megszűntével 1953. április 1-től nevezték ki az Esztergomi, majd névváltoztatás során a Pilisi Állami Erdőgazdaság főmérnökének, ahonnan 20 évi szolgálati idő elteltével ment 1973 júniusában nyugdíjba.

Az Országos Erdészeti Egyesületnek 1939. szeptember 16-tól tagja. 1953-tól a helyi Egyesület elnöke. Az Esztergomi MTESZ szervezetnek 1964-től alapító, majd 1968-tól elnökségi tagja volt nyugdíjazásáig. Szolgálati ideje során négy dicséret oklevél, Erdészeti kiváló dolgozója, a Munka Érdemrend ezüst fokozata kitüntetésben részesült. A MTESZ részéről a „Tudományok Szolgálatáért” díszoklevél birtokosa. Az ország első pártonkívüli főmérnöke volt.

Főmérnöksége során – különösen a hatvanas években – kiváló munkatársai segítségével (többek között: Végvári Jenő igazgató, Balogh Pál, Bánó László, Büttner Gyula, Dévényi Antal, Hibbey Albert, Horváth Sándor, Kachelmann Győző, Kóhalmy József, Kováts László, Madas László Márkosi Lajos, Perédi István, Szilas Károly, Váradi Sándor, Vida Zoltán, Ujsághi György és mások) olyan sikereket könyvelhetett el, mint a kötélpályás fakitermelés, a kíméletes kiközelítési rendszerek bevezetése, Pilis feltáró úthálózatának robbanás-szerű megvalósítása, a lepencei fűrészüzem megépítése, vadászházak, szolgálati lakások létesítése, Visegrádon a központi épület építése. Az ő nevéhez is fűződik az első fakitermelési verseny, a pilisi kopárfásítás sikere, a pilisi parkerdő jelleg feltételeinek biztosítása.

Nyugodjék békében !

Árkosi Zsolt
okl. erdőmérnök

Prof. Dr. Kóhalmy Tamás (1936-2003)

Sopronban, a Szent Mihály temetőben, vettek utolsó búcsút a 68. évében elhunyt Prof. dr. Kóhalmy Tamástól, okleveles erdőmérnökként, a Magyar Tudományos Akadémia doktorától, a

Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara Vadgazdálkodási Intézetének korábbi, alapító igazgatójától, a Roth Gyula

Erdészeti és Vadgazdálkodás-tudományi Doktori Iskola vezetőjétől, az Erdőmérnöki Kar egykori dékán-helyettesétől, az MTA Erdészeti Bizottsága alelnökétől, a Vadgazdálkodási Albizottság elnökétől. *Prof. dr. Faragó Sándor*, az Egyetem rektora az Intézmény, a munkatársak és barátok nevében, *Feiszt Ottó* az OMVK elnöke az erdész-vadásztársadalom, *dr. Szabó Gyula* főiskolai tanár pedig az évfolyamtársak nevében vett búcsút Kőhalmy Tamástól. A díszlövés és az erdészhimnusz hangjai közben behantolt sírt a tisztelet és szeretet koszorúinak tucatjai borították virágba.

Kőhalmy professzor a Fejér megyei Sárosdon született 1936. február 16-án idősebb vitéz Kőhalmy Tamás általános iskolai tanító harmadik gyermekeként.

Az erdészettel egészen korán, az általános iskola elvégzése után került kapcsolatba. Két éven keresztül fizikai munkát végző erdészgyakornok volt 1950-1952 között a Székesfehérvári I. Erdőgazdaság Sárosdi Üzemegységénél. Ezt követték az erdészeti tanulmányai, amelyek alatt erdész-technikusi oklevelet szerzett a Soproni Erdészeti Technikumban (1955), majd erdőmérnöki oklevelet a Soproni Erdőmérnöki Főiskolán (1960).

Tanulmányai elvégzése után a Kaposvári Erdőrendezőszéknél töltötte le a kötelező erdőrendezői gyakorlati időt (1960-1961), majd apróvadás vadászati előadó volt (1961) a Mezőföldi Erdőgazdaságnál (Székesfehérvár). 1962-től a Balaton-felvidéki Erdőgazdaságnál (Veszprém) és annak jogutódjánál a HM Veszprémi Erdőgazdaságnál dolgozott a Zirci Erdészeti fahasználati műszaki vezetőjeként (1962-1965). Később a központba került fahasználati előadói munkakörbe (1966). Felügyeleti hatóságon belüli áthelyezéssel került a HM Budapesti Erdőgazdaságának Lovasberényi Erdészetéhez erdészvezetői pozícióba (1967-1968). Gyakorlati tevékenységének utolsó állomásán több mint nyolc évet töltött Baján (1968-1976), mint a Gemenci Állami Erdő- és Vadgazdaság vadászati osztályának vezetője. Ilyen minőségben részt vett az 1971-es budapesti Vadászati Világkiállítás előkészítésében, többek közt a mongol kiállítás anyagának válogatásával és kialakításával. Ennek köszönhetően összesen kilenc alkalommal járt 1971 és 1996 között hivatalos állami kiküldetéssel Mongóliában, mint vadgazdálkodási feltáró expedíció tagja, illetve vezetője.

Bencze Lajos professzor irányításával egyetemi doktori címet szerzett. Sikeresen megvédett értekezésének címe: *„A hidrológiai viszonyok szerepe vadállományunk környezeti kapcsolataiban”* volt.

Bencze Lajos nyugdíjazása után tanácsvezető egyetemi docensi kinevezést kapott 1979-ben, miután megvédte *„A főbb környezeti tényezők értékelése a mongol vadgazdálkodásban és halászluk a nemzet-*

közi együttműködésre” című kandidátusi értekezését.

Akadémiai doktori értekezésének címe: *„A faállománytípus csoportok cserjeszintjéből felvehető téli vadlakarmány korosztályok szerinti dinamikája”*. 1994-től egyetemi tanári kinevezést kapott.

Szaktudásának nemzetközi elismerését jelentette, hogy a Nemzetközi Vadászati és Vadvédelmi Tanácsnak (C.I.C.) 1987-től bejegyzett szakértője.

Több hazai szakmai és tudományos testület tagjává és tisztségviselőjévé választották. A Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztálya Erdészeti Bizottságának tagja, a Vadgazdálkodási Albizottság elnöke volt.

Munkájának elismeréseként többször részesült kitüntetésben. Két esetben vállalati, egyben miniszteri Kiváló Dolgozó elismerést kapott még gyakorló erdőmérnök korában. Tulajdonosa volt a Vad- és Természetvédelmi Díjnak, a Pro Silva Hungariae Díjnak, a Nimród Emlékéremnek, a Hubertus Kereszt Arany Fokozatának, a Bársony István Emlékéremnek, a Magyar Nemzeti Vadászrendnek és a Köztársasági Arany Érdemkeresztnek.

Termékeny szép- és szakíró is volt. Írásos anyagainak száma 289, amelyek között találunk könyvet és könyvrészletet (10), értekezést (3), egyetemi jegyzetet (7), szakcikket, recenziót, megemlékezést (122), kutatási jelentést (50), bírálatot (88) és lektorálást (9) egyaránt. Írásos publikációiból 21 jelent meg idegen nyelven, főleg németül.

Szakmai értékük folytán külön kiemelésre érdemesek könyvei és egyetemi jegyzetei.

Kedvelt időtöltése a vadászaton kívül az utazás, a kertészkedés és a fafaragás volt.

Prof. dr. Kőhalmy Tamás a Nyugat-Magyarországi Egyetem Vadgazdálkodási Intézetének (korábban Tanszékének) 21 éven keresztül igazgatója, iskolateremtő tanáregyéniség volt, erdő- és vadgazda mérnökök generációit oktatta a vadgazdálkodás tudományára. Nevéhez fűződik a Vadgazda Mérnöki Szak Soproni és Csikszeredai Tagozatainak alapítása, a Vadgazdálkodási Doktori Alprogram majd Program megalapítása, mindkettő elsőként Magyarországon. Intézetigazgatóként és két cikluson keresztül az Erdőmérnöki Kar dékán-helyetteseként meghatározó személyisége volt a Kar fejlődésének. Hazai és nemzetközi szaktekintélye sok hívet szerzett tudományterületének, a Nyugat-Magyarországi Egyetemnek (korábban Erdészeti és Faipari Egyetem, Soproni Egyetem) és Sopron városának.

Az impozáns életpálya mellett számmunkra – munkatársai és barátai számára – mégis elsősorban megértő vezető, segítőkész tanár, a tudás kifogyhatatlan tárháza, művelt, széles látókörű, humanista ember és igaz, jó barát volt. Hiánya ma még be-

tölthetetlennek tűnik, Intézetünk már soha nem lesz olyan, mint akkor volt, amikor köztünk munkálkodott, tanított, alkotott. Családjá, egyetemi és intézeti munkatársai mellett gyászolják tanítványai itthon és Erdélyben, akiket mindig a vad tiszteletére, a vadászat szeretetére, hivatástudatra és emberségre tanított.

Prof. Dr. Faragó Sándor
intézetigazgató, egyetemi tanár
rektor

Pluzsik Andor 1916 – 2003

R á k o s p a l o t á n született, amikor az még nem volt Budapest része, Ferenc József volt a magyar király, a katonák pedig azt énekeltek:

Megállj, megállj,
kutya Szerbia,

Majd ad néked a Monarkia!

Eredeti szakmája nyomdász, melyre mindég büszke volt, családi és munkatársi körben gyakran emlegette a Ráth Nyomdában eltöltött éveit, melynek később is hasznát látta, mikor a minisztériumi nyomtatványrendelés is feladatai közé tartozott. Az ólom azonban őt sem kímélte, így került a háborús évek alatt az Erdőközponthba, majd az ostromgyűrű bezáródása előtt a hivatali irattár kitelepipítésével Diósjenőre...

A háborús vargabetűk után éppen 30 éves volt, amikor 1946-ban előadóként, 35-ös bérkategóriában elkezdte erdészeti szolgálatát az Állami Erdők Üzemi Központjában. Az akkor szokásos átszervezésekkel előbb az állami Mező- és Erdőgazdaságok Minisztériumába, majd az Országos Erdészeti Főigazgatóságra került, ahol életének legkiegyensúlyozottabb és talán legproduktívabb éveit töltötte, mint tervstatistikus. Munkaviszonyának utolsó átszervezése 1967-ben érte, amikor az ERDÉRT-hez került, ahol tervelőadóként dolgozott nyugdíjba vonulásáig. A 60. születésnapját még munkahelyén töltötte, ezt követően azonban visszavonult Budapest környéki otthonába – nagy gonddal nevelte gyümölcsfáit, örömet lelte különleges rózsáiban és büszke volt borára.

Közel egy évszázadot felölelő életpályájában az apróságokra is büszke volt, éppúgy szeretettel emlegette fiatalságának éveit a Szent Szaniszló cserkészcsapatban, mint dr. Aulich Antal kollégájával nyert evezős versenyt az ERDÉRT evezős szakosztályában.

2003 augusztusában kísértük utolsó útjára, a rákospalotai temetőben, Isten veled Bandi!

Erdészeti gépesítési tanulmányút

2003. október 7–9. közt rendezték Ausztriában az AUSZTROFOMA erdészeti gépkiallítást és vásárt. A négyévente ismétlődő rendezvénynek ezúttal a felső-ausztriai Aigen–Schlag–Hockfikt helységek térsége adott otthont. A vásár nemzetközi volt, melyet számos szakmai konferencia is kísért.

A rendezvényre az Országos Erdészeti Egyesület Gépesítési Szakosztálya tanulmányutat szervezett, melyen 36 fő vesz részt, nevezetesen: *Bozó Sándor, Gázsity Iván* (Bozó Kft.), *Kiss Béla* (Észak-magyarországi Erdőgazdasági Rt.), *iff. Szliczki József, Kiss László* (KAPOSGÉP Kft.), *Borovics János* (HM Kaszó Rt.), *Pósa József* (HM VERGA Rt.), *Németh Szilveszter* (Mecseki Erdészeti Rt.), *dr. Fekete Gyula* (Mezőgépgyártók Országos Szövetsége), *dr. Horváth Béla, Czupy Imre, Csalló Rudolf, Major Tamás, Markó András, Jubász Gábor* (NYME EMKI Géptani Tanszék), *Szabó György, Varga Zsolt* (NYME Róth Gyula Erdészeti Szakközépiskola), *Ormos Balázs* (Országos Erdészeti Egyesület), *Fejér Lajos* (PENDA Kft.), *Borka Viktor, Lampert Zsolt, Liebhardt István, Reinitz Gábor, Szelcsányi György* (Pilis-i Parkerdő Rt.), *Molnár László* (POPLAR Kft.), *Major László, Merczel István, Spingár Péter, dr. Takács László* (Somogyi Erdészeti és Faipari Rt.), *dr. Zombori István* (Tanulmányi Erdőgazdaság Rt.), *Monstko Sándor, Vargovics József* (Zalai Erdészeti és Faipari Rt.), *Dombóvári Dénes, Dombóvári J. Tibor, Zsilvölgyi László* (vállalkozók), *Virágh János Tibor* (Virágh Bt.).

Az erdei környezetben bonyolított rendezvényen több mint 100 kiállító

vett részt (a rendezvénynek sajnos magyar kiállítója nem volt). A kiállítási terület úgy volt kialakítva, hogy a kiállítók pavilonjai, sátrai mögött (mellett) rögtön lehetőség kínálkozott a gépek üzem közbeni bemutatására is. A rendezvény az erdészeti gépek és technológiák, ezeken belül is elsősorban a fahasználati gépek és technológiák bemutatója volt, ahol szinte valamennyi európai erdészeti gépgyártó jelen volt gépeivel, eszközeivel, amelyek jelentős részét üzem közben is bemutatták. A rendezvényen a résztvevők a legkorszerűbb, világszínvonalú erdészeti technikával találkozhattak.

A háromnapos vásárról – a teljességre törekvés nélkül – néhány észrevétel, megjegyzés:

– a kiállított korszerű gépek aránya a fahasználat és az elsődleges fafeldolgozás irányába tolódott, viszonylag kevesebb volt a csemetetermesztési és az erdőművelési gép;

– feltűnő volt a hidraulikus elemek, a hidraulikus elven működő gépek nagy száma és típusválasztéka;

– jelen volt az erdészeti kötélpályák Európában gyártott szinte valamennyi változata;

– jelentős számban voltak láthatók a mezőgazdasági univerzális traktorhoz kapcsolható, korszerű, magas műszaki színvonalat képviselő fahasználati gépek, adapterek, amelyek a magánerdőgazdálkodás problémáira adhatnak megoldást;

– jelen voltak a nagy terepjáró képességű, kerekeiket önállóan beállítani tudó többcélú gépek;

– nagy számú és nagy típusválasztékú többcélú gép volt látható, melyek

egyre magasabb fokon automatizáltak, számítógép által vezéreltek;

– új megoldást jelentett a vágáshulladék-kötegelő gépek megjelenése;

– jelen voltak a lokális helymeghatározással irányított gépek, melyek a gépüzemeltetés fejlődési irányát jelzik.

A tanulmányút résztvevői kinn tartózkodásuk alatt egynapos látogatást tettek a Salzburg melletti Elsbethenben is, ahol az Epsilon-Palfinger hidraulikus darukat összeszerelő üzemét látogatták meg. A gyárat az Epsilon cég 1980-ban Németországban hozta létre, melyet 1989-ben a Palfinger cégcsoport megvásárolt, és 1993-tól működtet jelenlegi helyén. Itt napjainkban évente kb. 850 db hidraulikus darut szerelnek össze. Az EPSILON típusú hidraulikus daruk főbb jellemzői:

– nagy szilárdságú acélöntvény daruoszlop, végállásfékkel ellátott, kettős fordítóművel;

– ergonomikus magasülés, lehajtható rövidkaros joystick-os (keresztvezérlésű) vezérlőkarral;

– kettős-csuklós gémszerkezet, széles gémszerkezet-választék, kettős mellékgém-kitolás;

– bujtott tömlőzet;

– rendkívül könnyű és erős acélszerkezet a „végeselem-módszer”-rel történő tervezés segítségével;

– a járműiparban elterjedt, KTL-merítéses festési eljárás.

Az EPSILON típusú hidraulikus darukat Magyarországon a Kuhn Kft. forgalmazza.

A résztvevők a szakmai programokon túl Linz, Salzburg kulturális nevezetességeivel is ismerkedtek.

Dr. Horváth Béla
szakosztályelnök

1. kép: Tehergépkocsira szerelt vágáshulladék-kötegelő gép

2. kép: Homlokrakodóra szerelt hidraulikus rönkmarkoló

Fénnyel festett képek

Egyesületünk évadzáró rendezvényének egyik látványossága volt Pápai Gábor fotókiállítása, valamint a Gyökerek és lombok – Erdészportrék sorozat 3. kötetének bemutatása.

Madas László ismerteti a kötetet

Az ötven képből álló kollekció azonban nem itt mutatkozott be először. A Somogyi Erdőgazdaság immár tizenkettedik alkalommal rendezte meg október 23-án a legjobb szakemberek kiténtetésével egybekötött képzőművészeti kiállítását.

Kertész József verset mond

Ezen a rendezvényen láttam először a mostani, a Budapesti Erdészet Információs Központjában kiállított képeket. Az Erdészeti Lapok olvasói az elmúlt

Kozma Orsolya énekel

évek során egy-egy címlapon tucatnyi képpel már megismerkedhettek. A január végéig megtekinthető kiállításon sajátos szemléletű fotókat láthatunk, különösen, ha elgondolkozunk a képaláírások szellemes, a megszokottól eltérő asszociációin. A kiállítást *Ulbrich András* rádióbemondó – akit méltán nevezett a fotós a „nemzet hangjának” – nyitotta meg.

Ulbrich András a „Nemzet Hangja”

Mondandójából idézek, amely nemcsak a karácsony közeledtével volt tanulságos, hanem az elkövetkezendő hétköznapokban is elgondolkoztató éppen úgy, mint a kiállításon látható fotók, a természetből vett villanások.

Ulbrich András megnyitó beszéde

Mindenekelőtt köszönöm, hogy felkértek a fotókiállítás megnyitására. De még mielőtt ez megtörténne, engedtessek meg nekem egy kissé személyes kitérőt.

Néhány éve már, hogy közreműködhetek mint bemondó Pápai Gábornak a magyar erdőket bemutató gyönyörű filmjeiben. Egy alkalommal a hangfelvétel szünetében beszélgettünk. Szóba került a Soproni Egyetem is. Akkor megemlégettem, hogy él Marosvásárhelyen egy rokonom, aki ott végzett 1947-ben. És milyen kicsi ez a világ, a mi Kárpát-medencénk! Mert megszólalt Gábor Barátom: „Kádár Zsombor! Nemrégem jártam nála Erdélyben.” A róla szóló portré olvasható a Gyökerek és lombok második kötetében.

Ennyi szubjektív bevezető után beszéljünk röviden az erdőmérnök-fotóművész eddigi pályájáról, bár azt hiszem, ebben a körben és ezen a helyen fölösleges bemutatni. P. G. édesapjától tanult fényképezni, és amikor erdészgyakornok volt, a Pilisben is sokat fotózott. Két önálló fotós könyve – a 99 oldal a díszfákról és a 99 oldal a díszeserjékről jelent meg. Folyamatosan megjelennek fotói a Mezőgazdasági Kiadó szakkönyveiben, és képei megtalálhatók a Lakáskultúra c. folyóiratban.

„Fénnyel festett képeim” – a szerző ezt a címet adta második kiállításának. Valóban, ezeken a képeken a fény a főszereplő. Hétköznapi csodákat vesz észre a teremtett világban. Jeleket rögzít különös megfigyelőképességgel, komponálási készséggel, arányérzékkel. Megmutatja a csodálatos világ harmóniáját és az emberi gátlástalan rombolás következtében a diszharmóniát is. Néhány gondolatöredéket osztanék meg Önökkel egyik-másik fotóról, melyek valamiért különösen megragadtak. Dalmát mediterrán hangulat és történelem az „Ívek, fények, árnyak” c. képen... Legkedvesebb virágaim a pipacsok – e kedves „ripacsok”. „Tűzben égek és mégis vacogok” – így a villoni cím –, s a kép láttán fantáziánk meglódul, és már nemcsak az erdőt, a lángot, a parazsat látjuk... Az örök fényesség templomát az erdészek állították a kecskeméti arborétumban... A kereszt két oldalán, jobb és bal „lator” helyén egy-egy megkínzott fa – nem tudjuk már, melyik a JOBB, melyik a BAL – csak azt, hogy a lator –, a rosszabbik, mindenképpen az emberiség, mert „lator” módjára bánik a természettel... Hét borókafenyővel több mint 1000 évet repülünk a magyar történelmi időben, egészen

A megnyitó elnöksége balról: Madas László, Solymos Rezső, Cserép János, Herczeg Miklós

a Honfoglalásig, a hét vezérig... Végül az erdélyi Kézdivásárhelyhez közeli „Torja felé felúton” megörökített három feszület már egy másik dimenzióba villantja a szemlélődőt, a komor felhők talán a tisztító vihar utáni szivárványt is jelenthetik...

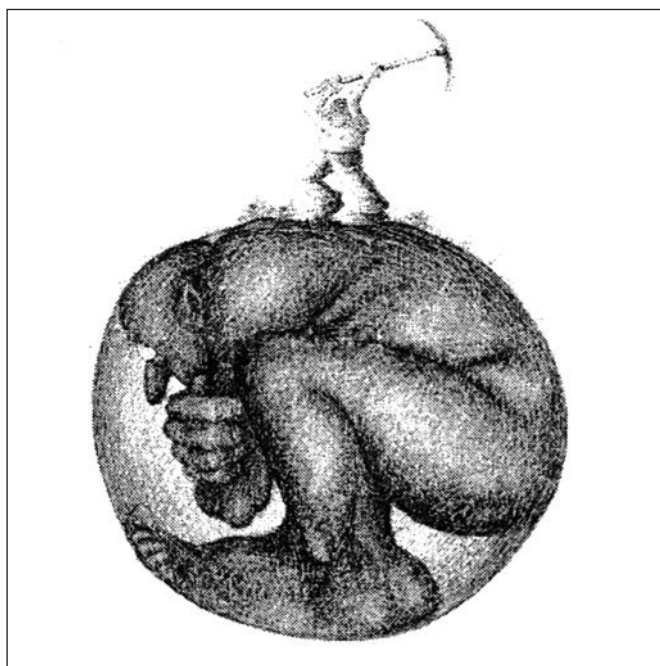
Két nap múlva, Luca napja. P. G. lányát is erre a névre keresztelték, kívánunk neki boldog névnapot, sok boldogságot, a kis unokával együtt. Aztán jön a téli napforduló, és ettől a naptól kezdve, ha lassan is, de egyre több lesz a fény... Több fényre van szüksége az ember szívének, a családnak, a nemzetnek, az egész teremtett világnak... Ebben az adventi fénykeresésben segítőknek nekünk Pápai Gábor képei. Nemso-kára itt a Karácsony, a Megváltó születését ünnepeljük. Mert megváltásra vár – jobban, mint bármikor – a magyar nemzet, Európa és a nagyvilág. Ahogyan Nagy Gáspár Kossuth-díjas költőnk mondja a Hótalán a hegyek inge c. versében:

*Ez a tél még megváltatlan,
nincs rá mentség: fehérr paplan,
se hó, se bold nem világol –
amíg fölragyog a jászol.
Hordjuk szívünk szakadatlan,
kormos arcot száz darabban,
nincs ajándék, semmi tömjén –
rí Boldizsár, Menyhért meg én.
Az indul el akaratlan
kinek anyyala jelen van,
hótalán a hegyek inge –
el kell érniünk Betlehembe!*

A kiállítás a Budapesti Erdészeti Információs Központjában január végéig tekinthető meg.

Czerny Károly

Fotó: **Detrich Miklós**

Nemzetközi Környezet- és Természetvédelmi karikatúra kiállítás

A soproni Erdészeti Múzeumban „Nemzetközi Környezet- és Természetvédelmi karikatúra kiállítás” nyílt az elmúlt év decemberében. A kiállítást a Szlovák Bányászati Múzeum (Selmechánya) rendezte. Ausztria, Bosznia-Hercegovina, Ciprus, Cseh Köztársaság, Izrael, Jugoszlávia, Kína, Nagy-Britannia, Németország, Olaszország, Oroszország, Románia, Szlovák Köztársaság, Törökország, Ukrajna karikatúristáinak rajzait láthatják az érdeklődők.

A kiállítást Jozef Labuda, a Szlovák Bányászati Múzeum igazgatója és Rút Lichenrová a Jozef Kollár Galéria vezetője, a kiállítás rendezője nyitották meg.

Megtekinthető február 29-ig, szerda kivételével naponta 10–13 óráig.

A kiállítás megnyitásán és a tárlatvezetésben a NyME hallgatói vesznek részt.

<i>Andrés Pál</i> : Szoboravató Ásotthalmon	20	<i>Fenyősiné dr. Hartner Anna</i> : Erdésziskola a Dráva mellett	176
<i>Andrés Pál</i> : 2003 A pacsirták védelmének éve	93	<i>FVM Erdészeti Hivatal</i> : A magánerdő-gazdálkodás helyzete	300
<i>Apatóczy István</i> : Találomra (1)	26	<i>Dr. Frank Norbert</i> : Populáció-vizsgálatok a bakonyi tiszafásban	138
<i>Apatóczy István</i> : Találomra (2)	53	<i>Dr. Frank Norbert</i> : A hegyi juhar erdőművelése	254
<i>Apatóczy István</i> : Találomra (3)	86	<i>Fritsch Ottó</i> : A molyhos tölgy méhészeti jelentősége	25
<i>Apatóczy István</i> : Három megye határánál	111	<i>Garamszegi István – Bús Mária</i> : Szigetközi erdőgazdálkodás	262
<i>Apatóczy István</i> : Az örménykúti „erdész”	147	<i>Gémesi József – Halász Gábor – Dr. Mészáros Károly</i> : Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram Magyarországon (2)	161
<i>Apatóczy István</i> : A mezsgye túloldalán	171	<i>Gémesi József – Halász Gábor – Dr. Mészáros Károly</i> : Nemzeti erdőstratégia és Erdőprogram Magyarországon (3)	223
<i>Apatóczy István</i> : A nyár, Heves... ..	229	<i>Gémesi József – Halász Gábor – Dr. Mészáros Károly</i> : Nemzeti erdőstratégia és Erdőprogram Magyarországon (4)	284
<i>Apatóczy István</i> : Kiss Ferenc nyomdokain	264	<i>Gémesi József – Halász Gábor – Dr. Mészáros Károly</i> : Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram Magyarországon (5)	325
<i>Apatóczy István</i> : Interjú Ambrus Gábor kerületvezető erdősszel	293	<i>Dr. Ghimesy László</i> : Az erdőtüz-kárról	81
<i>Apatóczy István</i> : Tóköz és köztó	328	<i>Gyuricza Sándor</i> : A gombász ember lélektana	105
<i>Apatóczy István</i> : A Cserehát csücskében	342	<i>Heil Bálint – Kovács Gábor – Bidló András</i> : Az év fája	98
<i>Apatóczy István</i> : Fax-interjú Schultheisz Józseffel	365	<i>Hajdu István</i> : Gondolatok az „Erdők hetével”	322
<i>Dr. Balázs István</i> : Mi lesz veled Vadásztársaság?	44	<i>Halász Gábor</i> : Nem kell félni a Nemzeti Földalaptól!	130
<i>Dr. Baráth László</i> : Aki posztumusz könyvével erdészettörténetet írt	152	<i>Halász Gábor – Gémesi József – Dr. Mészáros Károly</i> : Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram Magyarországon (2)	161
<i>Dr. Barna Tamás</i> : A hegyi juhar csemetenevelése	56	<i>Halász Gábor – Gémesi József – Dr. Mészáros Károly</i> : Nemzeti erdőstratégia és Erdőprogram Magyarországon (3)	223
<i>Dr. Bartha Dénes</i> : A hegyi juhar botanikai jellemzése	21	<i>Halász Gábor – Gémesi József – Dr. Mészáros Károly</i> : Nemzeti erdőstratégia és Erdőprogram Magyarországon (4)	284
<i>Dr. Bartha Dénes – Bölöni J. – Ódor P. – Standovár T. – Szmorad F. – Timár G.</i> : A magyarországi erdők természetességének vizsgálata	73	<i>Halász Gábor – Gémesi József – Dr. Mészáros Károly</i> : Nemzeti erdőstratégia és Erdőprogram Magyarországon (5)	325
<i>Bartha Pál</i> : A magánerdő és természetvédelem	23	<i>Dr. Ghimesy László</i> : Az erdőtüz-kárról	81
<i>Bartha Pál</i> : Thuringiai tanulmányút	69	<i>Gyuricza Sándor</i> : A gombász ember lélektana	105
<i>Bartha Pál</i> : Az erdő csoportos szerkezete	278	<i>Heil Bálint – Kovács Gábor – Bidló András</i> : Az év fája	98
<i>Bezzegh Péter</i> : Az ország legszebb fája	142	<i>Hajdu István</i> : Gondolatok az „Erdők hetével”	322
<i>Bidló András – Heil Bálint – Kovács Gábor</i> : A hegyi juhar termőhelyi igénye	98	<i>Halász Gábor</i> : Nem kell félni a Nemzeti Földalaptól!	130
<i>Dr. Bordács Sándor</i> : Magtermelő állományaink múltja és jövője	41	<i>Halász Gábor – Gémesi József – Dr. Mészáros Károly</i> : Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram Magyarországon (2)	161
<i>Dr. Bordács Sándor</i> : A természet csodái	85	<i>Halász Gábor – Gémesi József – Dr. Mészáros Károly</i> : Nemzeti erdőstratégia és Erdőprogram Magyarországon (3)	223
<i>Bús Mária</i> : Szlovéniai tapasztalataink	232	<i>Halász Gábor – Gémesi József – Dr. Mészáros Károly</i> : Nemzeti erdőstratégia és Erdőprogram Magyarországon (4)	284
<i>Bús Mária – Garamszegi István</i> : Szigetközi erdőgazdálkodás	262	<i>Halász Gábor – Gémesi József – Dr. Mészáros Károly</i> : Nemzeti erdőstratégia és Erdőprogram Magyarországon (5)	325
<i>Dr. Czerny Károly</i> : Miért mostoha ágazat az erdő- gazdálkodás	322	<i>Henter Pál</i> : A „POPULUS” sikere Braziliában (is)	55
<i>Csányi Sándor</i> : Erdő vagy ültetvény?	269	<i>Herczeg M., Szendreiné Koren E., Mózes Cs.</i> : Kapcsolat- tartás az erdélyi erdészeti szakemberekkel	57
<i>Csányi Sándor</i> : Ki kicsoda?	309	<i>Holdampf Gyula, dr. Mészáros Károly, dr. Lengyel Attila</i> : Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram Magyarországon (1.)	66
<i>Csepregi Imre – Dr. Koloszar József</i> : Új gyéritési eljárások első hazai tapasztalatai	4	<i>Holdampf Gy.</i> : Az erdészet az EU-csatlakozás küszöbén.	364
<i>Csepányi Péter</i> : A természetes felújítás szabályozási feltételei	87	<i>Dr. Horváth Béla – Dr. Kocsó Mihály – Dr. Mészáros Károly – Dr. Traser György</i> : Az erdei tűzkárok elleni védekezés fejlesztése	14
<i>Dr. Csóka György</i> : A hegyi juhar herbivor ízeltlábúi	333	<i>Dr. Horváth Gyula</i> : A bakonyi bükk korán fakadó változatának vizsgálata	52
<i>Csóka Péter</i> : A Phare projektről... ..	9	<i>Horváth Jenő – H. Temesvári Ágota</i> : Bolyai János élete és munkássága	148
<i>Csuka Imre</i> : A visszaszámlálás éve	40	<i>Horváth Zoltán</i> : Élénk vita a német erdészeti adminisztráció reformjáról	292
<i>Detrich Miklós</i> : Kárpát-medencei magyar erdészdiák találkozó	196	<i>Dr. Ignác Magdolna</i> : Értékmérés – a vadászati képzőművészet küldetése	92
<i>Dimény Árpád</i> : Magánerdészetek létrehozása a cél Háromszéken	25		
<i>Dudás Béla</i> : A kocsánytalan tölgyesek természetes felújítása	78		
<i>Fekete Zsófia</i> : Az élelmiszerbiztonsággal, -minőséggel kapcsolatos vevői elvárások érvényesülése a gímszarvas zártkertes tartása esetén	10		

<i>Jakucs Erzsébet</i> : A mikorrhizák erdészeti alkalmazásának perspektívái és veszélyei	136	<i>Dr. Mészáros Károly – Halász Gábor – Gémesi József</i> : Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram Magyarországon (5)	325
<i>Dr. Járasi Lőrinc</i> : Komlóska–Tölgyesbérc Erdészövetkezet... 88		<i>Dr. Molnár Sándor</i> : A hegyi juhar fájának ipari felhasználása	182
<i>Dr. Járasi Lőrinc</i> : Alsó-Gömöri Erdőbirt. Társulat	135	<i>Mózes Cs., Herczeg M., Szendreiné Koren E.</i> : Kapcsolattartás az erdélyi erdészeti szakemberekkel	57
<i>Dr. Kapusi Imre</i> : Az én erdőm	54	<i>Nemecz Ferenc</i> : Pusztuló arborétum	372
<i>Keresztes György</i> : Vitatkozzunk arról, hogy mi az erdő és mi a faültetvény	226	<i>Nyull Balázs</i> : Magánerdő-gazdálkodás informatikai támogatása	297
<i>Dr. Kocsó Mihály – Dr. Horváth Béla – Dr. Mészáros Károly – Dr. Traser György</i> : Az erdei tűzkárok elleni védekezés fejlesztése 14		<i>Ormos Balázs</i> : Adalékok az erdészeti ágazat EU-hoz való csatlakozásának feltételeihez.....	61
<i>Dr. Kolozsár József – Csepregi Imre</i> : Új gyéritési eljárások első hazai tapasztalatai	4	<i>Ormos Balázs</i> : „...van államtitkára az erdészetnek..”!?	160
<i>Dr. Kollwenz Ödön</i> : Az öreg erdő másfépp látja	269	<i>Ormos Balázs</i> : Irtsuk vagy hasznosítsuk?	271
<i>Dr. Koltay András</i> : A szlovéniai tanulmányútról	260	<i>Ormos Balázs</i> : Erdészeti nyílt nap a Parlament felsőházi termében	318
<i>Dr. Koltay András</i> : Gombabetegségek az erdei- és a feketefenyő tülevelein	352	<i>Dr. Ódor József</i> : A MEGOSZ programja 2003-2008	304
<i>Konkolyné dr. Gyuró Éva</i> : A hegyi juhar	294	<i>Pacsay Norbert</i> : A „Szolnoki Modell” – Erdőpedagógiai szeminárium	181
<i>Kovács Árpád</i> : „Kapásnövény”-e az erdő?	270	<i>Pavlo Kaplunovszkij</i> : A magyar királyok gondoltak a jövőre	104
<i>Kovács Gábor – Bidló András – Heil Bálint</i> : Az év fája	98	<i>Pápai Gábor</i> : Zsófi	28
<i>Kovács Gábor</i> : A piaci versenyfunkciók... ..	246	<i>Pápai Gábor</i> : Bajcsa	80
<i>Kovács Z. – Lakatos F. – Traser Gy.</i> : A gyarmatpusztai vadgesztenyés	143	<i>Pápai Gábor</i> : Magánerdő-gazdálkodási nyílt szakmai nap Győrben	83
<i>Kurdy István</i> : Telepítsünk „újra” erdőt!	168	<i>Pápai Gábor</i> : Környezet- és természetvédő társadalmi szervezetek XIII. országos találkozója	107
<i>Lakatos Ferenc</i> : Hagyni vagy nem hagyni?	12	<i>Pápai Gábor</i> : Erdész, ki itt dolgozol, hagyj fel minden reménnyel	112
<i>Lakatos F. – Traser Gy. – Kovács Z.</i> : A gyarmatpusztai vadgesztenyés	143	<i>Pápai Gábor</i> : Vár a „Vackor vár”	158
<i>Dr. Lengyel Attila, Prof. dr. Habil, Mészáros Károly, Holdampf Gyula</i> : Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram Magyarországon (1.)	66	<i>Pápai Gábor</i> : Az erdő közérdek	165
<i>Dr. Leskó Katalin, Szabóky Csaba</i> : Új károsító az akácon a gyapottok-bagolylepke	96	<i>Pápai Gábor</i> : Egy sikeres magánerdész	174
<i>Dr. Lett Béla – Dr. Mészáros Károly</i> : Az erdőgazdálkodás gazdasági szabályozásának lehetőségei az EU-csatlakozás tükrében	36	<i>Pápai Gábor</i> : Magyar-szlovák tudományos együttműködési megállapodás	178
<i>Makkay József</i> : Erdőmaffia Erdélyben	114	<i>Pápai Gábor</i> : Csárdás vagy tangó?	227
<i>Mátyás Csaba</i> : Természetvédelem és „az élet prózája”	249	<i>Pápai Gábor</i> : „Kaán Károly” vetélkedő, Mezőtúr	258
<i>Mátyás Csaba</i> : Az ezeréves tölgyfa üzenete	366	<i>Pápai Gábor</i> : Kistérségi gondok Erdélyben	261
<i>Mészáros Gyula</i> : Emlékez(z)ünk 56-ra!	310	<i>Pápai Gábor</i> : Újságírók a nyugati végeken	275
<i>Dr. Mészáros Károly – Dr. Horváth Béla – Dr. Kocsó Mihály – Dr. Traser György</i> : Az erdei tűzkárok elleni védekezés fejlesztése	14	<i>Pápai Gábor</i> : Érettségi találkozó	276
<i>Dr. Mészáros Károly – Dr. Lett Béla</i> : Az erdőgazdálkodás gazdasági szabályozásának lehetőségei az EU-csatlakozás tükrében	36	<i>Pápai Gábor</i> : Beszélgetés Csóka Péterrel a XII. Erdészeti Világkongresszusról, 2003. Québec	354
<i>Dr. Mészáros Károly, dr. Lengyel Attila, Holdampf Gyula</i> : Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram Magyarországon (1.)	66	<i>Állásfoglalás nemzeti park ügyben</i>	281
<i>Dr. Mészáros Károly – Halász Gábor – Gémesi József</i> : Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram Magyarországon (2).....	161	<i>Dr. Pócs Tamás</i> : Az Őrségi Nemzeti Park a védett erdők természetvédelmi vagyongazdálkodásba vételéről	282
<i>Dr. Mészáros Károly – Halász Gábor – Gémesi József</i> : Nemzeti erdőstratégia és Erdőprogram Magyarországon (3)	223	<i>Rakk Tamás</i> : Erdőgazdálkodás vagy erdőkezelés a harmadik évezred küszöbén?	184
<i>Dr. Mészáros Károly – Halász Gábor – Gémesi József</i> : Nemzeti erdőstratégia és Erdőprogram Magyarországon (4)	284	<i>Rakk Tamás</i> : Zárt rendszerű vadgazdálkodás a három „T” szolgáltatásban	287
		<i>Dr. Ráczné dr. Schneider Ildikó</i> : Az Erdészeti Múzeum 2002-es évéről	91
		<i>Reményfy László</i> : Legyen világosság!	27
		<i>Répászky Miklós</i> : Erdősítések aszálykár mérséklésére	225
		<i>Répászky Miklós</i> : Nem csak magánerdő hír	225
		<i>Riedl Gyula</i> : Magánerdő-gazdálkodás az Egyesület történelmében	100
		<i>Riedl Gyula</i> : Emlékezés – hála – köszönet	186
		<i>Roland Migende</i> : Észak-Rajna Vesztfáliában	339

<i>Román Péter</i> : Élettérelmélet.....	79
<i>Roth Matthaea</i> : Szűgradáció kialakulásának feltételei.....	356
<i>Rumpf János</i> : Egy festmény története	62
<i>Dr. Sárvári János</i> : Bemutatkozik a MEGOSZ.....	250
<i>Dr. Sárvári János</i> : Bemutatkozik a MEGOSZ elnöksége.....	376
<i>Schalkház Lipót</i> : A Rákóczi-szabadságharc emlékei Kassán	239
<i>Dr. Sípós Árpád</i> : Harcoljunk az emberi életet biztosító erdőkért!	265
<i>Sylvester Lajos</i> : A magyarok szétfejlődése	343
<i>Solymos Rezső</i> : A tudás a társadalom és az erdő jövőjének záloga!	2
<i>Somfalvi Ervin</i> : Vitafórum a Nemzeti Erdőprogramról.....	286
<i>Dr. Szabó Ilona</i> : A hegyi juhar kórokozói	140
<i>Szabóky Csaba, Leskó Katalin</i> : Új károsító az akácon a gyapottok-bagolylepke	96
<i>Szatyor Miklós</i> : Miért?	75
<i>Szedlák Tamás</i> : Hírek az Unióból	228
<i>Szedlák Tamás</i> : EU sarok	252
<i>Szendreiné Koren E., Mózes Cs., Herczeg M.</i> : Kapcsolat- tartás az erdélyi erdészeti szakemberekkel	57
<i>Szép Tibor</i> : A valóságot látjuk, vagy amit látni szeretnénk?	290
<i>Dr. Szlávik Lajos</i> : A Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése	367
<i>Dr. Szodfridt István</i> : Adalék az adventív növényfajok ismeretéhez	45
<i>Dr. Szodfridt István</i> : Természetes erdők előfordulásának termőhelyi feltételeiről	50
<i>Dr. Szodfridt István</i> : Peták István előadásához	248
<i>Dr. Temesi Géza</i> : A védelmi rendeltetésű erdők jogszabályi kategóriái.....	242
<i>H. Temesvári Ágota – Horváth Jenő</i> : Bolyai János élete és munkássága	148
<i>Tesch Tamás</i> : Változik a munka törvénykönyve	169
<i>Tokodi Mihály</i> : Hej Selmec, Selmec.....	346
<i>Dr. Tóth Aladár</i> : Erdészek, akik mesélhetnének.....	32
<i>Tóth Katalin</i> : Dél-Afrikában jártam.. (1)	47
<i>Tóth Katalin</i> : Dél-Afrikában jártam.. (2)	76
<i>Dr. Tóth József</i> : Az erdővédelem magyarországi szakirodalma (1792-2000)	128
<i>Dr. Traser György – Dr. Horváth Béla – Dr. Kocsó Mihály – Dr. Mészáros Károly</i> : Az erdei tűzkárok elleni védekezés fejlesztése	14
<i>Traser Gy. – Kovács Z. – Lakatos F.</i> : A gyarmatpusztai vadgesztenyés	143
<i>Turós László</i> : Vadgazdálkodásunk négy évtizede számokban	34
<i>Varga Béla</i> : Tapasztalatok és tanulságok a svájci „örökerdők”-ben	329
<i>Dr. Vig Péter</i> : A IV. Erdő és klíma konferencia Bakonybélben	234
<i>Wagner Tibor</i> : Visszaemlékezés Wágner Lajos életútjára	59
<i>Zétényi Zoltán</i> : Miniszteri konferencia Bécsben	5/B2

VÁNDORGYŰLÉS 2003., Mátra	198-222
--	----------------

MELLÉKLETEK

KÖNYVISTÁLLÓ 2003	február
INTERFORST szakkatalógus	szeptember
Az ÁPV Rt. portfóliójába tartozó erdőgazdaságok mérleg- és eredménykimutatás adatai 2002.....	október

REFERÁTUMOK

Erdei Iskola a „nyugati végeken”(Bejczy P.)	1/B1
A harmadik oldal (Pápai G.).....	1
EU-csatlakozás (Eu. Közösségek Hiv. Lapja)	6
EU-csatlakozás: Veszélyek és lehetőségek (WWF).....	8
Megvédik az erdőket (Napló)	8
A természetvédelem győzelme a rövid távú gazdasági érdekek felett? (WWF)	8
Tartalmas együttműködés	18
30 éves az MTESZ Központi Környezetvédelmi Bizottsága ...	18
Erdész-faiparos találkozó – erdészek nélkül (Pápai G.)	19
Zalai vadász alkotók egyesülete	19
Nyugdíjas találkozó (Hulják P.)	27
A véletlen	28
Esélyt kapnak a hársak (Kisalföld)	28
Észrevétel (Garamszegi I.)	1/B3
Az erdő: rendszer és esztétikum (Zétényi)	2/B1-B3
A harmadik oldal (Cserép J.).....	33
Az erdőfelújítás finanszírozásának korszerűsítési javaslata	39
Afrika erdeiről (Szodfridt I.)	39
Bambi helyett erdőt (ford. Mátyás Cs.)	46
Az MTESZ Központi Környezetvédelmi Bizottsága 30 éves (S. Nagy L.)	64
A harmadik oldal (Zétényi Z.)	65
Társadalmi egyeztetés (Életfa Szöv.)	68
Az ifjúság és a természet (Schalkház L.).....	72
Kevesebb fa kivágását engedélyezik Kárpátalján (Beregszász)	89
Kedves Gyula Bátyám! (Schneider F.)	90
Közlemény az OEE Szeniorok Tanácsa üléséről (S. Nagy L.)..	93
Búcsú Varga Józseftől (Korek K.)	94
Erdészfotósok tárlata (Z.Z.).....	4/B2
A harmadik oldal (Papp T.)	97
Kinek fontos a természetvédelem? (WWF)	102
Mennyi energiát termel egy szélturbina? (J. Jackson)	103
1703 – 2003 (Bezzegh P.)	103
Természetes anyagok elégetésével szolgáltat energiát az erőmű 2004-től (Bicsák E.)	103
Vita a Vásárhelyi-tervről (Haraszi Gy.)	104
„Vélhető gazemberek”? (Reményfy L.)	105
Egyre több a géntechnikával megváltoztatott fa (OMIKK, Biotechnológia)	106
Vadászati kiállítás Dortmundban (Schalkház L.)	106
A Washingtoni Egyezmény 30 éves (KvM)	106
Erdészeti standardok (VG)	113
Dr. Walter Bitterlich prof. 95 éves (Gáspár-Hantos G.).....	115
A Magyar Sajtó Házában (Detrich M.)	115
Forrás a fővárosi erdőknek	116

Megnyílt az Agrár-szakirodalmi Szolgáltatóház	116	Találkozó Magyar Jánossal	245
Van-e álgeszt a bükk bőhőncökben? (Kovács R.)	116	Peták István előadásához... (Szodfridt I.)	248
A magyar erdőgazdálkodás az EU csatlakozás küszöbén (Ormos B.)	117	Fakitermelő verseny a Kelebiai Erdésznél (Göbölös P.).....	253
Amiről a körösi fák mesélnek (Kapás T.)	119	Csődközelben az erdészeti csemetekertek (Fejér m. H.)	255
A hazai erdőrezervátum-kutatás célja, stratégiája és módszerei (Szodfridt I.)	119	Eltűnt több mocsarunk (Pogány A.)	256
Magyarország ipari fáit (Bartha D.)	120	Újra fakitermelő versenyek (Gólya J.)	256
Képesek-e a szajkók átalakítani a fenyveseket? (Kovács R.)	123	Homokfásítás Dániában (Szodfridt I.)	266
A harmadik oldal (Járasi L.)	129	Miről írtunk 100 éve, 50 éve? (Riedl Gy., Sárvári J.)	267
Együttműködési keret-megállapodás	132	Könyvismertetés (Szodfridt I., Berki I.)	267
Erdészeti ügyekről Borkó Károly o.gy. képv.	133	A harmadik oldal (Papp T.)	277
Üzenet a jövőnek (Detrich M.)	137	Állásfoglalás	281
Emutenyésztők Egyesülete (Pápai G.)	142	Vita 50 ezer hektár védett erdőről (Népszabadság)	281
Erdésziskolák VIII. sporttalálkozója (Andrési P.)	144	Új elefánt alfajt fedeztek föl (WWF).....	282
Tavaszköszöntő Ravazdon (Pápai G.)	145	Természetvédelem – kényszerből (DE – Új Néplap)	283
A Csongrád Megyei Helyi Csoport (Sere F.)	146	Afrika talajairól (Szodfridt I.)	283
Húsz év múlva (Bognár I.)	146	Fakéregből gyógyszer (Szodfridt I.)	288
Miről írtunk 100 éve? (Riedl Gy. – Sárvári J.)	151	Uniós pénzek erdősítésre (Fehér I.).....	289
Winkler András: Üzenet az ereknek (Szodfridt I.)	151	Mit jelent a tüzelőanyag-váltás... (Déli Hírlap)	289
Erdőleltár	156	Ligno Novum – Wood Tech – Sopron (Pápai G.)	295
A harmadik oldal (Apatóczy I.)	157	EU-pályázatok szakszerű értelmezése (Sz. S.).....	298
Egyhetes tanártovábbképző Kardosfán (Detrich M.)	160	„A termelők felkészítése az EU-s csatlakozásra” című programról (Integrációs Főcsoportfőnökség)	299
Állásfoglalás erdeink jövőben kívánatos kezeléséről	164	Megjelent a Tilia 11. kötete (Bartha D.)	303
Európai tájvédelmi megállapodás (Szodfridt I.)	164	MEGOSZ Híradó (Sárvári J.).....	304
A globális felmelegedés hatása (WWF)	166	A Magánerdő-tulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége (MEGOSZ) alapszabálya (Ódor J.)	306
OEE Magánerdő Pártoló Tagi Tanács (Répászky M.)	167	Erdő = faültetvény? (Lélegzet).....	309
Magánerdő hírek (Répászky M.)	167	Miről írtunk 100 éve, 50 éve? (Riedl Gy., Sárvári J.)	311
„Magad uram, ha szolgál nincs” (Reményfy L.).....	167	Könyvismertetés (Somogyi Z., Kollwentz Ö., Szodfridt I.)	312
Ezeréves tölgyfa (Dunaújvárosi Hírlap)	169	Emlékmorzsák... (Szodfridt I.)	316
Az erdőgazda adózásáról egyszerűen	170	Páratlan 28 (Gáspár I.)	10/B3
A cserebogárpajor és pocok elleni védekezésről (Petz Á.).....	170	A harmadik oldal (Adorján R.)	317
A duglászfenyő és a rovarvilág (Kovács R.)	170	Nem veszélyezteti a hazai erdőket a gyártás (Heti Válasz).....	323
Miről írtunk 100 éve, 50 éve? (Riedl Gy. – Sárvári J.)	172	Téli sózás hatása az út menti erdőkre (Szodfridt I.)	324
A „behurcolt akác” (Reményfy L.).....	172	Ritkítják az erdőpénzt (Czauner P.)	324
Vezérigazgató-helyettesi találkozó (Pápai G.)	173	Erdőkincsünk az Unióban (MTI)	327
Védetelen erdők az EU-ban (Magyar Nemzet)	173	Az ERDŐK HETE megnyitója a Parlamentben	334
A „Szakma kiváló tanulója” verseny (Rusz B.)	179	Az Ámos-hegyi pihenőerdő (Fiskál J.).....	337
Tanösvényavató	179	Cuha-völgyi pihenőpark (Jasper A.).....	338
A Föld Napja Sellyén	179	Erdei iskola avató Fenyvespusztán (Szabó L.).....	338
Köszönjük Peták István	183	Ökoturisztikai központ Pusztavacson (Hajdú J.).....	339
Az erdő szeretete (Kisalföld)	183	MEGOSZ híradó (Sárvári J.)	340
Borhidi Attila: Gaia zöld ruhája (Szodfridt I.)	185	Miről írtunk 100 éve, 50 éve (Riedl Gy., Sárvári J.)	344
Bemutatták a Mikológia c. könyvet	186	Erdő–Fa kutatási program (Detrich M.)	351
A bükk növekedése, ökológiai tényezők (Szodfridt I.)	186	A harmadik oldal (Pápai G.)	353
Néhány szó egy szellemi aranybányáról (Pápai G.)	187	200 éve született Deák Ferenc	359
Biomasszaprogram: Terepszemle az erdőben	187	A puhafákat védelmezik (MTI)	360
Telepítsünk, de hogyan? (Kovács R.)	187	Füstölgés az elfüstölt értékek fölött (KM).....	361
Wass Albert és a Kossuth-díj	193	Előnyösebb a fa a szénnél (KAMI)	362
A harmadik oldal (Pápai G.)	197	Újabb hódcsaládok a Közép-Tisza vidékén (WWF)	373
A trópusi erdők és a növényfajok száma (Szodfridt I.)	227	A magyar erdők óriásai... (Detrich M.)	374
Harc az elsivatagosodás ellen (Heti Válasz)	227	Thomas Pakenham: Csodálatos fák a világon (Bartha D.)	374
Miről írtunk 100 éve, 50 éve? (Riedl Gy., Sárvári J.)	230	MEGOSZ híradó (Sárvári J.).....	375
A Tihanyi-félsziget Európa Diplomát kapott (KVM).....	231	Bemutatkozik a MEGOSZ elnöksége	376
Büntetlenül irtják a brazil esőerdőket (Magyar Nemzet)	231	Diák voltam Ásotthalmon (Kollwentz Ö.)	379
Fakitermelők versenye STIHL fűrészekkel (Pápai G.)	240	Erdészek az expón (Szabó L.)	379
A harmadik oldal (Sárvári J.)	241	A Dévai Szent Ferenc Alapítvány (Szikra D.).....	380
Erdészettudományi és fatudományi fórum	245	Levél egy erdőmérnöknek	381
		Látogatás Gödöllőn (Bús M.)	381